

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Pohjoisen nuori vaikuttajana

Lapin nuorisovaltuustojen nuorten kokemuksia
yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja verkostoitumisesta

Jari Ala-Kahrakuusi

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

05 / 2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jari Ala-Kahrakuusi	Sivumäärä 69 ja 7 liitesivua
Työn nimi Pohjoisen nuori vaikuttajana – Lapin nuorisovaltuustojen nuorten kokemuksia yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja verkostoitumisesta	
Ohjaava(t) opettaja(t) Kimmo Lind	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Tornion kaupungin nuorisotoimi, Jan-Mikael Hakomäki	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten pohjoisessa asuva nuori kokee voivansa vaikuttaa yhteiskuntaan, ja millaiset ovat hänen mahdollisuutensa verkostoitua. Tutkimuksen tavoitteena on myös selvittää erityisiä tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa nimenomaisesti Lapin alueen nuorten vaikuttamiseen ja verkostoitumiseen.</p> <p>Opinnäytetyön tilaaja on Tornion kaupungin nuorisotoimi. Opinnäytetyön aineiston kerääminen oli linkitetty Helsingissä 24.- 26.11.2016 järjestetyn Lappi Vapaaksi- tapahtuman oheen. Kohderyhmänä toimi Tornion, Inarin ja Saamelaiskäräjien nuorisovaltuustojen/neuvostojen nuoret.</p> <p>Tutkimusmenetelminä käytin sekä verkkokyselyä (Webropol), että haastatteluja. Verkkokyselyn tarkoituksena oli kerätä pääasiallinen materiaali tutkimukselle. Verkkokysely lähetettiin kaikille kohderyhmänä olleiden nuorisovaltuustojen nuorille. Haastattelujen tarkoitus oli toimia syventävänä materiaalina kyselyssäkin esiintyneille kysymyksille. Haastatteluja kertyi yksi jokaiselta nuorisovaltuustolta/neuvostolta, ja ne tehtiin Lappi Vapaaksi- tapahtuman aikana.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, ettei pohjoisen nuoren luotto omiin vaikutusmahdollisuuksiin ole lainkaan oletettavaa. Vaikka vaikuttamisessa paikallisella tasolla nähtiin pohjoisessa jopa tiettyjä etuja etelän kasvu-keskuksiin nähden, valtakunnallisen tason vaikuttaminen koettiin huomattavasti hankalammaksi. Nuorten vastauksista on kuitenkin havaittavissa silti tietynasteista luottoa edustukselliselle järjestelmälle ominaisille vaikutuskeinoille.</p> <p>Myös verkostoitumisessa nähtiin haasteita. Vaikka uusien verkostojen luominen Lapissa koettiin mahdollisesti helpommaksi pienempien asukasmäärien johdosta, verkostojen ylläpitäminen sen sijaan nähtiin hankalana, pääosin välimatkojen vuoksi. Nuorten välistä verkostoitumista pidettiin kuitenkin hyvin tärkeänä jo pelkästään vaikuttamisen kannalta, ja verkostoitumismahdollisuuksia haluttiinkin joissain määrin myös lisättävän.</p> <p>Nuorisovaltuustojen, nuorisotoimien ja koulujen nähtiin olevan vastuullisessa asemassa sekä nuorten yhteiskunnallisen vaikuttamisen, että verkostoitumisen onnistumiselle. Edellä mainitut toimintaympäristöt ovat sellaisia, jotka ovat myös olennaisia ympäristöjä yhteisöpedagogin ammattialan näkökulmasta.</p>	
Asiasanat vaikuttaminen, verkostoituminen, nuorisovaltuustot, lappilaisuus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Jari Ala-Kahrakuusi	Number of Pages 69 and 7 appendix pages
Title Northern youth as influencers – Influencing and networking, as experienced by youth parliaments in Lapland	
Supervisor(s) Kimmo Lind	
Subscriber and/or Mentor Department of Youth Services in the Municipality of Tornio, Jan-Mikael Hakomäki	
Abstract <p>The purpose of this thesis is to find out, how a young person living in the north views his capabilities in influencing the society, and how he sees his possibilities in networking. This study is also aiming to find out, if there are some specific factors that may have an impact on the influence and networking of young people in Lapland.</p> <p>The subscriber for the thesis, is the Department of Youth Services in the Municipality of Tornio. The collection of the thesis material was linked to the Lappi Vapaaksi- event, which was held in Helsinki on 24- 26.11.2016. The target group was the young people from youth councils in Tornio, Inari and the Sámi Parliament.</p> <p>The research methods used in this study, were a web survey (Webropol) and interviewing. The main purpose of the online survey was to collect the main material for the study. The online questionnaire was sent to every representative in all the three beforementioned youth parliaments. The interviews were used to gather deeper and more profound material about the issues covered by the online survey. Interviews were collected from each one representative of the three youth parliaments, and they were conducted during the Lappi Vapaaksi- event.</p> <p>In the study, it was found out that the northern youth might not undoubtedly find their possibilities in influencing efficient. Although local-level influencing in the north was seen even to be easier to a certain extent when compared to the southern urban centres, nationwide influencing on the other hand was described more difficult. Nevertheless, the youth mainly still seem to trust the most typical ways of influencing in a representative regime.</p> <p>Challenges were also seen in networking. Although the creation of new networks in Lapland was more likely to be made easier due to smaller numbers of residents, maintaining networks, on the other hand, was seen affected by difficulties, mainly because of large distances. Still, networking between young people was considered very important, even for just the sole purpose of influencing, and better networking possibilities to some extent, were hoped for.</p> <p>Youth councils, youth departments and schools were seen to be in a responsible position for the success of youth influencing and networking. The beforementioned operating environments are those that are also relevant to community educator's professional field.</p>	
Keywords influencing, networking, youth parliaments, Lapp identity	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTOITUSTA	7
2.1 Lähtökohdat ja aiheen valinta	7
2.2 Kohderyhmä	8
3 NUORTEN VAIKUTTAMINEN JA OSALLISUUS	8
3.1 Lain takaamat lähtökohdat vaikuttamiseen	8
3.2 Nuorten osallisuus ja äänestysaktiivisuus	11
3.3 Koulut ja nuorisotilat vaikuttamisen ympäristöinä	13
3.4 Nuorisovaltuustot	14
3.5 Pohjoisen nuori	15
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	17
4.1 Haastattelut	18
4.2 Tilastollinen tutkimus (Webropol-kysely)	19
4.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	20
5 TULOKSIA	21
5.1 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen (Webropol-kysely)	22
5.2 Vaikutuskeinot (Webropol-kysely)	28
5.3 Verkostoituminen (Webropol-kysely)	42
5.4 Lappi Vapaaksi (Webropol-kysely)	56
5.5 Haastattelut	59
6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	62
LÄHTEET	67
LIITTEET	70

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on Lapin alueen nuorten vaikuttamismahdollisuudet ja verkostoituminen. Opinnäytetyö on tehty Humanistiselle ammattikorkeakoululle, ja sen tilaaja on Tornion kaupungin nuorisotoimi.

Nuorten vaikuttamista ja osallisuutta on Suomessa tutkittu melko pitkäänkin, esim. Nuorisobarometrien toimesta. Varsinaisesti Lapin alueen nuorten vaikuttamisesta ei kuitenkaan ole laajemmin tehty tutkimuksia. Kiilakoski on todennut Kommentin kolumnissaan vuonna 2007 esim. nuorisotutkimuksen käsittelevän melko huonosti alueellisia eroja. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisten alueiden näkökulmat koetaan myös jäävän paitsioon mediassa. Uutisoinneissa painottuvat vahvasti pääkaupunkiseudun näkökulmat, eivätkä mediat välttämättä tue pohjoisen identiteettejä. Pohjoisen nuorten äänet eivät välttämättä kuulu ollenkaan uutisoinneissa, tai jos kuuluvat, niin ne jäävät, kuten Kiilakoski kuvailee, ”yleensä hennoiksi kuiskauksiksi”. (Kiilakoski 2007.)

Opinnäytetyön tavoitteena onkin siis selvittää nimenomaisesti pohjoisen nuorten kokemuksia ja tuntemuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja verkostoitumiseen liittyen. Samalla on tarkoitus myös selvittää, ovatko esimerkiksi pohjoisen nuoren vaikutusmahdollisuudet yhdenvertaisia etelän kasvukeskuksissa asuvien nuorten kanssa, millaiset vaikutuskeinot/kanavat ovat heidän mielestään toimivimpia asuinseudullaan, ja millaisella tasolla he kokevat verkostoitumismahdollisuuksiensa olevan. Tarkoituksena on myös tutkia, kokevatko nuoret omiin vaikutusmahdollisuuksiin ja verkostoitumiseen sisältyvän myös tekijöitä ja ilmiöitä, jotka ovat tyypillisiä nimenomaisesti Lapin alueelle.

Yksi tekijöistä miksi valitsin juuri tämän aiheen, onkin alueellisen tutkimuksen rajallisuus, etenkin pohjoisen osalta. Toinen merkittävä tekijä on oma mielenkiinto sekä aiheeseen, että vaikuttamiseen ja osallisuuteen yleensä. En luultavasti pysty myöskään kiistämään, etteikö omilla lähtökohdillanikin ole ollut vaikutusta aiheen valitsemiselle, olenhan itsekin viettänyt ensimmäiset 20 vuotta elämästäni Pohjois-Lapissa n. 7000:n asukkaan, mutta maan suurimman pinta-alan omaavassa kunnassa. Olen myös perehtynyt, joskin esseetasoisesti, vai-

kuttamiseen ja osallisuuteen niin Humanistisen ammattikorkeakoulun, kuin myös opiskelijavaihtoaikana Bradford Collegen kurssitehtävien kautta. Tässä mielessä opinnäytetyön aihe tuntuu myös suhteellisen luontevalta jatkolta aiemmille tehtäville.

Nuorten vaikuttaminen ja osallisuus, on yleisestikin ottaen miltei alati ajankohdainen aihe. Nuorten alhaisempaa äänestysaktiivisuutta ja osallisuutta on pidetty pitkään ongelmana, jonka on nähty jopa uhkaavan yhteiskuntajärjestelmämme legitimitettä (Perustuslakivaliokunnan mietintö 3/2014 vp). Tämä seikka, ja tekijät sen takana, on yhteisöpedagoginkin hyvä tunnistaa ja tiedostaa, olemmehan työelämää siirtyessämme melko suurella todennäköisyydellä tekemisissä nuorten kanssa joko suoraan, tai epäsuoraan, esim. nuorisotyön tai järjestöjen kautta. Toivonkin, että tämä opinnäytetyö auttaa, jos ei tarjoamaan ratkaisuja, niin vähintään antamaan kuvaa siitä, millaisiksi nuoret pohjoisessa tuntevat mahdollisuutensa vaikuttamiseen ja verkostoitumiseen, millaisia mielipiteitä he omaavat kyseisiin asioihin, ja millaisia ongelmia he näkevät näihin liittyvän. Näin toivon opinnäytetyöni myös hyödyttävän ammattialalla toimivia nuorien yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja osallisuuden tukemisessa.

Opinnäytetyön kohderyhmäksi valikoitui lopulta Tornion, Inarin ja Saamelaiskäräjien nuorisovaltuustojen nuoret. Kyseiset nuorisovaltuustot osallistuivat Helsingissä marraskuun lopulla 2016 nuorisopoliittiseen Lappi Vapaaksi -tapahtumaan, joka linkittyi myös osaksi tutkimusta. Opinnäytetyössä olen yhdistänyt sekä laadullisen, että tilastollisen tutkimuksen menetelmiä. Käytännössä tämä tapahtui toteuttamalla Webropol-kyselyn pääasiallisen aineiston keräämistä varten, jonka lisäksi keräsin kolme haastattelua tukemaan ja syventämään verkkokyselyssä esitettyjä kysymyksiä. Pääasiallisena lähdemateriaalina käytän sekä vaikuttamiseen ja osallisuuteen liittyvää kirjallisuutta, kuin myös aikaisempia tutkimustuloksia aiheesta. Luonnollisesti olen myös käyttänyt tilastolliseen ja laadulliseen tutkimukseen liittyvää materiaalia.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTOITUSTA

2.1 Lähtökohdat ja aiheen valinta

Ajatuksen täsmentyessä opinnäytetyön kohderyhmästä, aiheen parempi kohdentaminen ja täsmentäminen alkoi myös näyttämään tarpeelliselta. Samalla nousi esille myös tarve tilaajan löytämisestä opinnäytetyölle, jotta opinnäytetyön aihepiirin voisi saada paremmin rajatuksi ja räätälöidyksi. Otin yhteyttä Tornion nuorisotoimen nuorisoneuvoston vastaavalle, kysyen olisiko Tornion nuorisotoimella tarvetta nuorten vaikuttamiseen liittyvälle opinnäytetyölle. Vastaus oli positiivinen. Ajankohta oli myös otollinen, Tornion nuorisovaltuuston oli tarkoitus osallistua yhdessä Inarin nuorisovaltuuston ja Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston kanssa Helsingissä 24.- 26.11.2016 järjestettävään ”Lappi Vapaaksi – Vapaa Pohjola” -ohjelmakokonaisuuteen, jonka pääasiallinen tarkoitus oli tuoda Lapin nuorten näkökulmat esille juurikin siellä, missä Suomen keskeisimmät päätöksentekuelimet sijaitsevat. Tapahtuma olikin jo lähtökohdiltaan melko ainutlaatuinen, sillä mitään vastaavaa ei vielä kolmen nuorisovaltuuston/neuvoston toimesta ollut järjestetty aiemmin. Kenties odotetuin ja eniten panostettu kohta kolmen päivän mittaisessa ohjelmassa, oli 25.11. järjestettävä keskustelupaneeli, jonne oli kutsuttu niin tutkijoita, valtuutettuja, kuin myös kansanedustajiaakin. Keskustelupaneelissa Lapin nuorisovaltuustojen/neuvostojen edustajien oli tarkoitus ottaa esille Lapin nuorille tärkeitä asioita ja haastatella panelistien mielipiteitä kyseisiin asioihin.

Opinnäytetyön liittäminen tapahtuman yhteyteen tuntui luontevalta, olihan koko Lappi Vapaaksi-tapahtuma käytännössä nuoren vaikuttamista. Samalla tarjoutui myös tilaisuus haastatella samassa paikassa kolmen fyysisesti eri paikassa sijaitsevan nuorisoneuvoston jäseniä. Samalla tuntui myös luontevalta käsitellä opinnäytetyön tutkimuksessa, pohjoisen nuoren vaikuttamisen lisäksi, myös verkostoitumista ja sen vaikutuksia ja tärkeyttä Lapin alueen nuorille. Tapahtumaan osallistuneet nuorisoneuvostot/valtuustot Tornioista, Inarista ja Saamelaiskäräjiltä ovat itse asiassa hyvä esimerkki siitä, mitä verkostoitumisen kautta voi saavuttaa. Nämä kolme valtuustoa eivät olleet sattumalta valikoituneet poh-

joisen edustajiksi Helsinkiin, sillä ne ovat muodostaneet keskenään yhteistyöverkon, joka tunnetaan nimellä Pohjoisen Vinkkeli. Näin myös tutkimuksen rajaaminen näiden kolmen nuorisovaltuuston/neuvoston nuoriin tuntui luontevalta.

2.2 Kohderyhmä

Tutkimuksen kohderyhmänä on siis Tornion, Inarin ja Saamelaiskäräjien nuorisovaltuustojen/neuvostojen nuoret. Nämä kolme nuorisovaltuustoa/neuvostoa valikoituivat kohderyhmäksi pääosin siitä syystä, että kyseiset nuorisovaltuustot osallistuivat yhdessä Lappi Vapaaksi- tapahtumaan, mikä toi myös tilaisuuden haastatella monen eri Lapin kunnan alueelta olevia nuoria samassa yhteydessä. Tutkimusryhmää kohdennettaessa, nuorisovaltuustojen/neuvostojen nuoret tuntuivat perustellulta vaihtoehdolta. Sen lisäksi että he ovat konkreettisesti pohjoisen nuoria, heillä myös oletettavasti on jonkinlainen tausta ja käsitys vaikuttamisesta ja verkostoitumisesta Lapin alueella (ja mahdollisesti Lapin ulkopuolellakin) nuorisovaltuustotoiminnan ansiosta. Tämä tausta saattaisi siis myös auttaa esim. pohjoisessa vaikuttamisen ongelmakohtien tunnistamisessa, ja konkreettisten parannusehdotusten löytämisessä.

3 NUORTEN VAIKUTTAMINEN JA OSALLISUUS

3.1 Lain takaamat lähtökohdat vaikuttamiseen

Ennen kuin nuorten kokemuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen voi avata tarkemmin, on syytä ensiksi tarkastella millaisia nuorten lähtökohdat ovat yleisesti yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyen. Jo Suomen lainsäädännössä on pyritty turvaamaan useilla laeilla sekä lasten, että nuorten oikeuksien toteutuminen, että myös velvoittamaan ja takaamaan heidän mahdollisuudet yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Jo Suomen perustuslaki sisältää seuraavia velvoitteita, kuten ”lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti”, ”jokaisella Suomen kansalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänes-

tää valtiollisissa vaaleissa ja kansanäänestyksessä” ja ”julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.” (Suomen perustuslaki 731/1999, 6§, 14§.)

Vastikään päivitetty nuorisolaki taas määrittelee kunnan vastuulle sekä nuorisotyön, että nuorisopolitiikan:

”Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan 2 §:n tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.

Kunnan tulee 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisotalojen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.” (Nuorisolaki 1285/2016, 8§.)

Uusi nuorisolaki tuli voimaan tämän vuoden (2017) alussa. Se korostaa entisestään nuorten osallisuuden vahvistamista. Sen valmistelussa on myös painostettu nuorten kuulemisen ja osallistamisen merkitystä kunnille, etenkin siinä mielessä, että ne nähtäisiin laajasti myös mahdollisuutena parantaa itse kuntien toimintaa ja päätöksentekoa. Nuorten kasvaminen aktiivisiksi ja yhteiskunnalliseen toimintaan haluaviksi kansalaisiksi nähdään myös yhtä tärkeänä tavoitteena. Samoin on korostettu nuorten monipuolisten ja yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikuttamiskanavien merkitystä. (Kalliomaa & Uusitalo 2017, 3.)”

Myös kuntalaisissa itsessään määritetään kunnalle velvoitteita kuntalaisen vaikuttamisen takaamiseksi, ja esim. nuorisovaltuustojen olemassaolo on veloitettu lailla:

”Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. (Kuntalaki 410/2015, 22§.)”

”Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muisakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.” (Kuntalaki 410/2015, 26§.)

Suomen lainsäädännöstä löytyy siis monia velvoitteita osallisuuden ja vaikuttamisen tukemisen edistämiseksi, niin valtio-, kuin kuntatasollakin. Kansalaisen osallistumista päätöksentekoon, että myös suunnitteluun pidetäänkin tarpeellisenä ja suotavana. Osallistuminen on inhimillinen, moraalinen ja demokraattinen oikeus, jopa velvollisuus hyvinvointivaltiossa, sekä voimavara, jonka kautta voi ratkaista jopa globalisaatiosta johtuvia ongelmia. (Horelli, Kyttä & Kaaja 2002, 32.)

Esimerkiksi suunnitteluun osallistumisen, on silti nähty olevan marginaalissa. Esteinä osallisuudelle on nähty mm. taloudellisissa arvoissa jotka liittyvät rakentamiseen ja kehittämiseen. Myös maamme hallintotapoja on pidetty haasteellisina osallistumiselle, pääosin niiden hierarkkisesta ja virkamiesjohteisesta luonteesta johtuen. Poliittisten päättäjien on myös nähty jakavan huonosti valtaa, eikä vaikuttaminen ole välttämättä taattu, jos lainsäädännössäkin tunnustetaan päätöksentekijöiksi vain demokraattisesti valitut edustajat. (mt., 32.) Kuntatasolla toimimisessakin on koettu olevan tiettyjä haasteita kunnallisen päätöksenteon perustuessa haasteellisiin vuorovaikutusprosesseihin, vaikka osallisuus, osallistuminen ja osallistaminen ovatkin kuntakentässä tärkeässä asemassa. Tässäkin hierarkkisuus nähdään tekijänä, joka voi vaikeuttaa osallistumista, luottamushenkilöiden johtaessa kunnan toimintaa valtuuston, hallituksen ja lautakuntien kautta, viranhaltijoiden taasen johtaessa käytännön arkijohtamista. (Andersson 2007, 160-161.)

Nykyiset lait kuitenkin tarkasteltuna vaikuttavat ottavan huomioon paremmin myös esim. juuri nuorisovaltuustot toimijana, joilla pitäisi olla mahdollisuus kunnalliseen päätöksentekoon. Vaikka lait ovat olemassa, niiden käytännön toteuttamista on silti lähivuosinakin asetettu kysymysmerkin alle. Laitkaan eivät automaattisesti takaa sitä, että lapsia ja nuoria oikeasti kuultaisiin yhteiskunnalli-

sesti, eikä myöskään sitä, että lapset nuoret itse osaisivat olla esittämässä näkökantojaan. Tässä kysymyksessä suurin vastuu annetaan aikuisille, ja sille ovatko he aidosti valmiita toimimaan yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Jos lapsen tai nuoren ääni kuullaan vain nimellisesti, ilman että häntä kuunnellaan ja otetaan vakavasti, tai että hänen äänensä lopulta näkyy edes missään, on aiheellista miettiä, haluaako lapsi tai nuori lopulta edes olla mukana sen kaltaisessa toiminnassa. Lasten ja nuorten osallistuminen olisi kuitenkin toivottavaa jo pelkästään yhteiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi. (Eskelinen, Gellin, Gretschel, Junttila-Vitikka, Kiilakoski, Kivijärvi, Koskinen, Laine, Lundbom, Nivala & Sutinen 2012, 222.)

3.2 Nuorten osallisuus ja äänestysaktiivisuus

Nuorten osallisuudesta yhteiskuntaan, ja etenkin heidän äänestysaktiivisuudesta on kannettu huolta jo vuosikymmeniä. Esim. valtioneuvoston käynnistämän kulttuurihankkeen työryhmän julkaisussa 1990-luvun alusta, nuorten alhainen äänestysaktiivisuus on nähty valtion nuorisoneuvoston puolesta selkeänä ongelmana, pääosin siitä syystä, että yhteiskuntamme on edustuksellinen demokratia. Mitä vähemmän nuoret vaikuttavat tämän järjestelmän puitteissa, sitä varmemmin päätöksenteko tapahtuu keski-ikäisten näkökulman mukaisesti. Ratkaisuksi onkin jo tällöin esitetty mm. tilan antamiselle nuorille päätöksentekokielimissä, sekä politiikan palauttamista mielekkääksi. (Aula 1993, 48.) Tuoreimpana kannanottona aiheeseen toimii, niin ikään valtioneuvoston julkaisema, selonteko osallisuudesta ja vaikuttamisesta vuodelta 2014. Suurimpina haasteina suomalaiselle demokratialle selonteossa kuvaillaan äänestysaktiivisuuden laskua ja osallistumisen eriarvoistumista. Samassa selonteossa otetaan myös erikseen esille nuorten kiinnostuksen taso politiikkaan, jonka todetaan olevan kasvussa, vaikkei se välttämättä näykään vielä äänestysaktiivisuudessa. (Valtioneuvoston demokradiapoliittinen selonteko 2014, 9.) Suomen perustuslakivaliokunta kuvaili mietinnössään, juurikin edellä mainittuun valtioneuvoksen tutkimukseen viitaten, mm. nuorten äänestysaktiivisuutta ja osallistumista puolueiden toimintaan olevan huomattavasti muuta väestöä vähäisempänä. Samassa mietinnössä äänestysaktiivisuuden laskemista ja osallisuuden eriarvoistumista

pidettiin niin ikään, vakavina ongelmina, jotka uhkaavat suomalaisen demokration legitimitettä. (Perustuslakivaliokunnan mietintö 3/2014 vp.)

Tarkastellessa nuorten äänestysaktiivisuutta lähivuosilta, Oikeusministeriön tutkimus vuoden 2011 eduskuntavaaleista esittää arvioiksi 18-24 vuotiaiden äänestysaktiivisuudesta 38% vuoden 2007 eduskuntavaaleissa, ja 49% vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Vaikka äänestysaktiivisuus nuorilla nousikin vuonna 2011, oli se silti alhaisin muihin ikäryhmiin verrattuna (korkein aktiivisuus ikäryhmällä 55-65, 84%). (Wass & Borg 2012, 106.) Asiassa pitää myös ottaa huomioon, että äänestysaktiivisuus yleisesti ottaen nousi vuonna 2011 pitkän laskusuhdanteen jälkeen 70,5 prosenttiin (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset), kun taas 2007 vastaava äänestysprosentti oli 67,9 (SVT, 2015). Nuorten merkittävästi alhaisemmasta äänestysaktiivisuudesta löytyy siis tilastollisia todisteita, eikä huoli nuorten osallisuudesta ole tuulesta temmattua.

Nuorten passivoitumisen voi nähdä tapahtuneen melko lineaarisesti. Vielä 1960-luvulla nuortenkin keskuudessa elettiin aktiivisen osallistumisen aikoja. Vielä 70- ja 80- lukujakin pidettiin jollain tavalla tiedostavien nuorien aikakausina. Nuorisokulttuuri sai myös uusia kanavia yhteiskunnallisten asioiden käsitteelyyn esim. punk-kulttuurin noustessa ilmiöksi nuorten keskuudessa. 90-luvulla taasen poliittista vieraantumisen alkoi näkymään laajasti myös tutkimuksissakin, 1995 kansalaiset eivät enää kokeneet itseään vallan subjekteiksi, vaan enemmän tahdottomiksi objekteiksi (Kansalaismielipide ja kunnat, 2000). Pientä uudelleenaktivoitumista vaikuttamisen suhteen, alettiin kuitenkin jo havaitsemaan nuorissa 2000-luvun alussa. (Nikkilä 2002, 64.)

Miksi sitten nuoret passivoituivat? Syytöksiä nuorten poliittisesta passivoitumisesta on annettu esim. heitä vanhempia ikäpolvia edustaville poliittisille päättäjille, joiden on koettu poistaneen poliittista keskustelua esim. kouluista:

Nuorten poliittinen passiivisuus ja politiikan heikompi tietämys verrattuna vanhempiin ikäpolviin on käytännössä seurausta siitä, että koulut on järjestelmällisesti siivottu poliittisesta keskustelusta. Suuret puolueet ja suuret ikäluokat eivät ole halunneet järkyttää konsensus-yhteiskuntaa sillä samalla ylipolitisoitumisella, jonka he itse nuorina masinoivat. Yhden seminaaripuheeni jälkeen eräs nuori kommentoi, ettei hän ollut ajatellut, että politiikan pitäisi koskettaa kaikkia. Hän ja hänen ystävänsä ovat ajautuneet

ajattelemaan, että politiikka on erityisesti siihen koulutuksen saaneita ammattilaisia varten, sektorihommaa, professiodemokratiaa. (Ronkainen 2012, 10.)

Vaikka nuorten alhaista äänestysaktiivisuutta pidetäänkin uhkana, ja merkinä nuorten passiivisuudesta liittyen poliittiseen vaikuttamiseen, äänestysaktiivisuus itsessään, ei välttämättä kuitenkaan anna täydellistä käsitystä nuoren halusta vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. Esim. Iso-Britanniasta löytyy esimerkki Lontoon vuoden 2003 helmikuun massaprotesteista Irakin sotaa vastaan. Lukumääräarviot protesteihin osallistuneista vaihtelevat 750 000:n ja kahden miljoonan välillä. Huomionarvoista protesteista tehdyissä kyselyissä on, että 16% niihin osallistuneista olivat 18-24 -vuotiaita, jonka lisäksi 19%, eli melkein viides osallistujista kuuluivat ihmisryhmään, jotka eivät joko aikoneet äänestää suurimpia puolueita, tai jopa ollenkaan. Perinteisesti juuri näitä ihmisryhmiä on pidetty vähiten yhteiskunnallisesti aktiivisina. (Gordon 2003, 49-50.) Onkin ehkä siis syytä miettiä, kokevatko nuoret edustuksellisen järjestelmän tyypilliset vaikutuskeinot aina sellaisiksi, joilla voi saada konkreettista muutosta aikaan?

3.3 Koulut ja nuorisotilat vaikuttamisen ympäristöinä

Myös kouluympäristöissä on tutkittu oppilaiden vaikutusmahdollisuuksia. Tutkimukset vuosilta 1997 (Linnakylä & Malin) ja 1998 (Savolainen & Taskinen & Laippala & Huhtala), osoittivat oppilaiden kokevan omat vaikutusmahdollisuutensa vähäisiksi (Vesikansa 2002, 22). Nuorten pahimpana pidetyn yhteiskunnallisen passiivisuuden aikana, kouluympäristöissäkään ei luotettu kovinkaan suuresti omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Koulun merkityksestä demokratian ja politiikan palauttamiseksi jopa yleisellä tasolla, joudutaan silti näinäkin päivinä muistuttamaan. Keskeisimpänä tämän onnistumiselle pidetään kuinka, ja miten paljon kouluissa ylipäätään käsitellään politiikkaa ja yhteiskunnallisia asioita. Poliitikasta puhutaan silti tänäkin päivänä, kuin se olisi muusta yhteiskunnasta irrallaan oleva lohko. Samoissa puhetoissa korostetaan myös mm. asiantuntijuutta ja keskinäistä kilpailua, jotka lähinnä edistävät jakoa politiikan ja muiden yhteiskunnallisten toimijoiden välillä. (Ronkainen 2012, 10-11.)

Nuorisotalot taasen ovat tiloja, joissa nuorten mahdollisuudet vaikuttaa toimintaan ovat ainakin periaatteessa olemassa. Nuorisotyön perusidea on edistää toimintaa, joka lähtee nuoren omista intresseistä ja perustuu heidän omalle aktiivisuudelle. Se, kuinka suuri osa nuorista varsinaisesti kuitenkin osallistuu toiminnan ideointiin ja toteuttamiseen, voi kuitenkin vaihdella suuresti. Tässä ilmeneekin vaara, että aikuiset tekevät nuorille, ja nuorten osa on lähinnä olla vastaanottajan ja palvelun kuluttajan roolissa. Nuorten ryhmät eivät myöskään ole välttämättä yhtenäisiä, heidän elämänsä ovat täynnä jännitteitä, eikä heillä myöskään yleensä ole juurikaan kokemusta vaikuttamisesta, joten nuorten vaikuttamisen tukeminen ja aktivointi voi olla haastavaa. (Vesikansa 2002, 25.) Lasten ja nuorten rooli lähinnä valmiiden palveluiden käyttäjänä voi helposti koskea myös yleisesti ottaen kunnallisiakin palveluja ja muitakin kansalaistoiminnan ympäristöjä. Lasten ja nuorten olisi kuitenkin saatava onnistumisen kokemuksia nimenomaan myös kansalaistoimijoina olemisesta, heitä ei silti tänäkään päivänä kuunnella välttämättä oikeilla, tai toimivilla tavoilla. (Eskelinen, Gellin, Gretschel, Junntila-Vitikka, Kiilakoski, Kivijärvi, Koskinen, Laine, Lundbom, Nivala & Sutinen 2012, 222.)

3.4 Nuorisovaltuustot

Ottaen huomioon, että tutkimukseni perusjoukko koostuu nuorisovaltuustojen/neuvostojen nuorista, on syytä avata myös näitä toimijoita hieman. Nuorisovaltuustojen olemassaolo on veloitettu kuntalaissa, kuten jo aiemmin on todettu. Lähtökohtaisesti nuorisovaltuustot ovat sitoutumattomia niin puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti, ja ne toimivat nuorten kuntatason vaikutuskanavana. Nuorisovaltuustojen jäsenet valitaan vaaleilla, edustajien iän ollessa yleensä 13-18 vuoden paikkeilla (tosin esim. tähänkin tutkimukseen osallistuneista nuorista löytyi useita vanhempiakin jäseniä). Nuorisovaltuustotoiminta on suurimmaksi osaksi kehittynyt vasta 2000-luvun aikana, suurimman kasvun liittyessä vuosien 2007-2011 välille Lapsi ja nuorisopolitiikan kehittämissohjelman aikakaudelle, jolloin myös ohjelmaan kirjattiin tavoite nuorisovaltuuston, tai vastaavan toimielimen perustamiseksi jokaiseen Suomen kuntaan 2010 mennessä.

Tämä ei kuitenkaan täysin toteutunut. Nuorisovaltuustojen asema myös vaihtelee kunnista riippuen, eikä valtakunnallisesti vakiintuneita käytäntöjä nuorisovaltuustojen toiminnasta ole vielä muodostunut. Niin ikään, myös nuorisovaltuustojen toiminnan haasteina nähdään samoja asioita, kuin muissakin nuorien vaikuttamista koskevissa kanavissa. Merkittävä tekijä on nuorisovaltuuston todellinen asema kunnassa, kuullaanko heitä vakavasti, vai onko valtuuston toiminta vain näennäisvaikuttamista. Tällä myös nähdään olevan merkittävää merkitystä nuorten yleiselle kiinnostukselle nuorisovaltuustojen toimintaan liittyen, ja sille haluavatko nuoret osallistua nuorisovaltuustojen toimintaan. (Lohi 2014, 111-113)

3.5 Pohjoisen nuori

Lopuksi on ehkä vielä hyvä selventää niitä olosuhteita, joiden ympäröimänä pohjoisen nuori elää. Lapin seudulla asuvan nuoren elämän lähtökohtiin kuuluu monenlaisia tekijöitä, joita urbaaneissa kasvukeskuksissa ei mahdollisesti joudu juurikaan kokemaan. Lapin maakunta-alueen kunnissa korostuvat niin suuret pinta-alat, kuin myös alhainen väestömäärä ja väestötiheys. Alueita tarkastellessa voi huomata, että esimerkiksi suurin osa Tunturi-Lapin ja Pohjois-Lapin seutukunnista on määritelty pitkien etäisyyksien kunniksi, jotka sijaitsevat kaukana maakunnan keskuksesta. Merkittävä osa esim. Itä-Lapin ja Torniolaakson seutukunnista ovat taasen luokiteltu heikon talouskehityksen kunniksi, joille on ominaista heikko väestönkasvu ja korkea työttömyysaste. (Jauhiainen 2013, 30-33.) Lapin maakunta on myös vuosikymmenien ajan ollut muuttotappiollinen (Lapin Liitto, 2011). Pitkien välimatkojen lisäksi, kaukana kaupunkikeskittymistä asuvan nuoren elämään kuuluukin melkein ominaisesti ajatus ja imperatiivi liikkuvuudesta. Selkeimmin tämä näkyy siinä, että käytännössä jokainen harvaan asutun seudun nuori joutuu käsittelemään sekä kavereiden muuttoa pois yhteiseltä kotiseudulta, että myös omaa poismuuttoaan, tai sitten kotiseuduille jäämistä. Tämä asettaa nuorille myös paineita löytää itsestään ne resurssit, kyvyt ja asenteet, jotka auttavat käsittelemään sitä seikkaa, että heidän pitää vaihtaa tuttu ja turvallinen ympäristö sellaiseen ympäristöön, joka voi erota valtavastikin siitä, mikä on ennen muuttopaineiden muuttumista todellisuudeksi ollut kenties koko nuoren elämän ajan, se oma ja tärkeä ympäristö. Tai jos hän jää kotiseu-

dulleen, nuoren täytyy siltikin oppia selviytymään pahimmassa tapauksessa koko oman kaveripiirin siirtymisestä toiseen ympäristöön. Harvaan asutun seudun nuoren täytyy siis ennen kaikkea sisäistää se väliaikaisuus, joka koskettaa hänen fyysistä asuinympäristöään, että myös sosiaalisia verkostojaan. (Kiilakoski 2016, 42-48.)

”Pohjoisessa Vinkkelissä kun toimitaan, tuota.. pidetään aina välillä Pohjoisen Vinkkelin kanssa kokouksia, pääasiassa Torniossa, jolloin siinä voidaan jakaa kans omia huolia, niinkuin esimerkiksi meillä on ollut keskittäminen nyt yhteisenä huolena.”

Edellä on erään tutkimuksessani haastatellun kuvausta siitä, mitä Pohjoisen Vinkkelin toimintaan kuuluu. Hän myös mainitsee konkreettisen esimerkin asiasta, joka huolettaa kolmen nuorisovaltuuston/neuvoston nuoria, keskittämisen. Keskittämispolitiikka on ongelmallista syrjäseutujen nuorelle, sen ollessa myös tekijänä nuoren poismuuttamisen imperatiivin edistäjänä, esim. koulutuksen keskittyessä kaupunkiseuduille, nuorten paineet kotiseudulta muuttamiseen kasvavat jo pelkästään kouluttautumisen vuoksi. Kouluttautumisen jälkeenkin on luultavasti tehtävä vielä valinta siitä, millaisessa ympäristössä lopulta haluaa asua. Syrjäseutujen nuorilla on havaittu haluja palata takaisin kotiseuduilleen heidän asetuttuaan aloilleen elämässä, samoin myös nuorien vanhemmilla esiintyy toivoa siitä, että nuoren poismuutosta huolimatta, hänen siteensä kotiseuduilleen säilyisivät pidemmällä aikavälillä mitattuna (Abbot-Chapman 2014). Nuoren saatua koulutuskysymyksensä ratkaistuksi, hän saattaakin siis jälleen joutua kokemaan painetta muuttaa, tällä kertaa hänen kotiseutusiteidensä vuoksi. (Kiilakoski 2016, 51-53.) Itä- ja Pohjois-Suomen nuorilla onkin havaittu vahvaa yhteenkuuluvuuden tunnetta maakuntaansa, kun taas Etelä-Suomessa, ja etenkin Uudellamaalla yhteenkuuluvuuden tunne maakuntaan on heikko (Myllyniemi 2013, 58).

Vaikka muuttamisen imperatiivin ja Lapin alueen yleisten olosuhteiden ei välttämättä nähtäisikään vaikuttavan suoraan esim. vaikutusmahdollisuuksiin, voi esim. keskittämispolitiikan vuoksi johtuvien palvelujen ja koulutuksen kasvukeskuksiin siirtymisen helposti ajatella vaikuttavan negatiivisesti pohjoisessa asuvan nuoren yleiseen tuntemukseen omista vaikutusmahdollisuuksistaan, varsinkin jos asioista ei käydä edes suuremmin julkista keskustelua. Verkostoitumi-

senkin kannalta muuttaminen voi toimia hyvin kaksiteräisenä miekkana. Verkostoitumisen onnistuminen uudella paikkakunnalla voi vaatia nuorelta hänen sosiaalisista taidoistaan riippuen, merkittäviäkin ponnisteluja. Positiivisena seikkana voi kuitenkin nähdä nuoren sosiaalisen verkoston kasvavan kotiseudun ulkopuolelle. Verkostojen ylläpitäminen kotipaikkakunnan, ja sieltä muualle muuttaneisiin ihmisiin voi silti myös vaatia ylimääräisiä ponnisteluja, joten vanhat kotiseudulle ominaiset verkostot saattavat muutosta johtuen ajan myötä supistua. Nämä ovat väitteitä, mitkä koen voivani perustaa omakohtaiselle kokemukselle.

Pohjois-Suomelle ominaista on vielä myös se, että siellä asuu Euroopan unionin alueen ainoa alkuperäiskansa, saamelaiset. Tämä tarkoittaa myös sitä, että esim. Inarin kunnassa lähtökohtaisesti puhutaan ihmisryhmistä riippuen suomen lisäksi äidinkielenä myös pohjoissaamea, inarinsaamea ja koltansaamea. Näistä kolmesta saamen kielestä jokainen on uhanalainen. Suomen saamelaisväestö on kooltaan n. 10 000 henkeä, joskin heistä jo yli 60% asuu kotiseutunsa ulkopuolella. (Saamelaiskäräjät 2014.) Muuttamisen imperatiivin voisikin kuvitella vaikuttavan merkittävästi saamelaisnuoren elämään, esim. kulttuurisista näkökulmista tarkasteltuna. Saamelaiskäräjien toimesta perustettiin nuorisoneuvosto saamelaisille nuorille vuonna 2011. Saamelaiskäräjien nuorisoneuvostolla on myös melko uniikki asema päätöksenteossa, heidän jäsenillä ollessa puhe- ja läsnäolo-oikeus saamelaiskäräjien yleiskokouksessa. (Niittyvuopio 2012.)

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Ensimmäiset askeleet opinnäytetyön toteuttamiseen, aloitin tutkimusmenetelmien lähdemateriaaliin tutustumisella. Samalla aloitin myös sekä verkkokyselyn, että haastattelujen suunnittelun. Valitsin tilastollisen ja laadullisen tutkimuksen yhdistämisen, sillä koin, ettei pelkällä tilastollisella tutkimuksella saisi tarpeeksi syvällistä tietoa. Kohderyhmän suhteellisen pieni koko myös huolestutti. Standardinäkemysten mukaan kvantitatiivisten menetelmien avulla saadaan pinnallista mutta luotettavaa tietoa, kun taas kvalitatiivisilla menetelmillä saadaan syvällistä mutta huonosti yleistettävää tietoa. Menetelmät yhdistämällä on mahdollista päästä kattavaan lopputulokseen, kvalitatiivisten menetelmien toimiessa

etenkin esitutkimuksen teossa. (Alasuutari 1999, 231.) Koska verkkokyselyssä oli tarkoitus myös sivuta Lappi Vapaaksi- tapahtumaa, päätinkin jättää verkkokyselyn julkaisun tapahtuman jälkeiselle ajalle. Tämä tosin poisti mahdollisuuden kysyä kohderyhmältä tapahtuman yhteydessä tehdyissä haastatteluissa tarkemmin mahdollisista kyselyssä nousseista havainnoista. Rakensin haastattelurungon pääpiirteittäin samoista kysymyksistä, mitä itse verkkokyselyssä oli tarkoitus kysyä.

Itse tutkimusaineiston kokoaminen Lappi Vapaaksi -tapahtuman ohella Helsingissä oli ehkä haastavampaa kuin mikä olisi ollut ideaalia, pääosin tapahtumakokonaisuuden luonteen vuoksi. Ohjelmaan kuului keskustelupaneelin lisäksi workshopeja, suunnittelua, sekä myös konsertit kahtena päivänä. Aikataulu olikin hyvin tiivis, eikä varsinaisia hengähdystaukoja ollut todellakaan liikaa. Tilannetta ei myöskään auttanut, että oma henkilökohtainen osani tapahtumassa ei rajoittunut pelkästään opinnäytetyöhön kerättävien haastattelujen toteuttamiseen, vaan olin matkalla myös muusikkona yhdessä tapahtumaan osallistuneessa yhtyeessä.

4.1 Haastattelut

Suoritin kolme haastattelua Lappi Vapaaksi – tapahtuman aikana, joiden tarkoituksena oli toimia täydentävänä materiaalina tilastolliselle tutkimukselle. Tavoitteena oli haastatella vähintään yhtä nuorta jokaiselta kolmelta tapahtumaan osallistuneen lappilaiselta nuorisovaltuustolta/neuvostolta, jo pelkästään mahdollisten alueellisten erojen selvittämiseksi tutkimuskysymyksissä. Nuorille ilmoitettiin yhteisesti tapahtuman ensimmäisenä päivänä tarkoituksestani koota tapahtuman yhteydessä haastatteluja. Haastateltavat tulisi valita niin, että ilmiö liittyy heihin, eli valitaan ne henkilöt, joita ilmiö koskettaa. Jos ilmiöön liittyviä henkilöitä ei voida tavoittaa, niin seuraavaksi valitaan ne, jotka tietävät ilmiöstä eniten. (Kananen 2010, 54.) Koska opinnäytetyön aihe itsessään jo kosketti käytännössä jokaista tapahtumassa mukana ollutta nuorta, valikoitiin haastateltavat pääosin nuorisosihteerien ehdotuksista, osittain myös siitä milloin yhteinen aika järjestyi sekä minulle, että haastateltavalle. Pyrin myös sopimaan etukäteen haastateltavien kanssa haastattelusta, ja sen mahdollisesta ajankohdasta,

joskin itse tapahtuman tarjoamista aikataulullisista haasteista johtuen, itse haastattelutilanteisiin siirtyminen saattoi olla hyvinkin spontaania. Pyrkimyksenä oli myös löytää tarpeeksi rauhallinen tila jokaiselle haastattelulle, mikä ei täysin onnistunut esim. kolmannen haastattelun tapahtuessa bussissa.

Haastattelukysymyksissä yritin välttää johdattelua ja esimerkkien antamista haastateltavalle. Johdattelua pidetään epäeettisenä, sillä johdattelevalla kysymyksellä voidaan saada haluttu vastaus, esim. tarjoamalla haluttuja vastausvaihtoehtoja (Kananen, 57). Pääosin pyritin välttämään tätä tekemällä kysymyksistä jo lähtökohtaisesti tarpeeksi laajoja (esim. ”millaisiksi koet vaikutusmahdollisuutesi Suomessa?”). Kokonaan jonkinasteisen johdattelun välttäminen ei kuitenkaan ollut jokaisessa tilanteessa täysin mahdollista, jos haastateltava ei esimerkiksi osannut antaa vastausta, tai pyysi itse täsmentämään kysymystä. Tällöin jouduin mm. antamaan esimerkkejä asioista, jotka voivat olla tekijöitä kysymyksen aihepiirissä. Haastattelun ohjaamista johonkin suuntaan olikin siis tietystä mielessä vaikea välttää täysin. Pyrin kuitenkin ehdottomasti välttämään minkäänlaisien attribuuttien antamista asioille, oli sitten kyse esimerkeistä haastateltavalle, tai kysymyksistä yleensä.

Tallensin haastattelut ääninauhurilla, jonka jälkeen litteroin ne tekstinkäsittelyohjelmalla tietokoneelle. Koodasin haastateltavat haastattelujärjestyksen perusteella seuraavasti: H1, H2 ja H3.

4.2 Tilastollinen tutkimus (Webropol-kysely)

Käytin tilastollisia menetelmiä pääasiallisen tutkimusaineiston tuottamiseen, jonka toteutin Webropol-kyselynä. Päätin suorittaa tutkimuksen kokonaistutkimuksena, jossa perusjoukon jokainen otantayksikkö otetaan tarkasteltavaksi. Perusjoukon ollessa pieni, kokonaistutkimus on yleensä järkevämpi vaihtoehto, kuin otantatutkimus (Holopainen & Pulkkinen 2012, 29-30.) Kyselyn perusjoukko oli tässä tapauksessa 52, eikä myöskään voinut olettaa, että jokainen perusjoukosta vastaisi kyselyyn. Kyselyn voi katsoa koostuvan kolmesta osasta, joista ensimmäisessä käsitellään yhteiskunnallista vaikuttamista (kysymykset 2-12), toisessa verkostoitumista (kysymykset 13-18), ja lopussa kahden kysymyksen

verran Lappi Vapaaksi-tapahtumasta. Osiot yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja verkostoitumisesta olivat pakollisia, tarkoittaen ettei kysymyslomaketta voinut lähettää, ellei ole vastannut jokaiseen osion kysymykseen. Kysymykset Lappi Vapaaksi-tapahtumasta taasen olivat sellaisia, joihin vastaamispakkoa ei ollut. Näin sen vuoksi, että myös ne nuoret jotka eivät osallistuneet tapahtumaan, pystyisivät vastaamaan kyselyyn. Verkkokysely lähetettiin joulukuun alussa Tornion, Inarin ja Saamelaiskäräjien nuorisovaltuustojen/neuvostojen nuorille. Yhteensä kyselykutsun saaneita oli siis 52, joista 13 vastasi kyselyyn. Kysely oli tarkoitus sulkea kuukauden jälkeen. Lopulta pidin kyselyä kuitenkin auki n. 7 viikkoa, sillä vastauksia ei tullut toivottuun tahtiin useista sähköpostiin lähetetyistä muistutuksista huolimatta. Jokaisella kerralla muistutuksia lähettäessäni vastauksia kuitenkin aina saapui muutamia, mutta tutkimuksen etenemisen edistämisen kannalta ei loputtomiin odottaminen olisi ollut järkevää.

Pyrin tekemään Webropol-kyselystä mahdollisimman johdonmukaisen. Erottelin yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvät kysymykset, ja verkostoitumiseen liittyvät kysymykset erillisille sivuille. Pyrin myös tekemään kysymyksistä mahdollisimman selkeitä. Kysymystyyppejä on kahdenlaisia, muutama strukturoitu (kyllä-ei) kysymys, pääosan ollessa Likertin asteikoilla (1-5). Vaikka yleensä Likertin asteikolla ei saisi laskea tilastojen analysoinnissa keskiarvoa, esim. paljon kysymyksiä sisältävissä mielipidetiedusteluissa keskiarvoja voi kuitenkin käyttää yleiskuvan antamiseen. (Heikkilä 2014, 49-53.) Koinkin tulosten selkeyttämiseksi perusteltuna niiden tarkastelun keskiarvon kautta, tosin pyrin myös tarpeen mukaan erikseen analysoimaan minkälaisista vastauksista keskiarvot ovat muodostuneet. Pyrin myös virheellisten tulkintojen minimoimiseksi pitämään asteikkokysymykset täsmällisen yhdenmukaisina, pienempien lukujen edustaessa negatiivisempaa kantaa, ja suurempien lukujen positiivista.

4.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Pyrin dokumentoimaan tutkimusmenetelmät, sekä käyttämään niissä huolellisuutta. Sekä Webropol-kyselyn, että haastattelut olen pyrkinyt tekemään jo lähtökohtaisesti niin, ettei vastaajien henkilöllisyyttä pysty tunnistamaan heidän antamistaan tiedoistaan. Pyrin myös käyttämään mahdollisimman uutta lähde-

aineistoa, tosin esim. havainnollistaessa aiempia havaintoja ja tuodessani lähi-historiallista näkökulmaa, olen myös käyttänyt aineistoa esim. 1990-luvun alusta. Webropol-kyselyn tiedonkeruu, tulosten syöttö ja laskennalliset toimenpiteet (esim. keskiarvojen ja keskihajontojen laskenta) on toteutettu Webropol-palvelun sisäänrakennettujen ominaisuuksien kautta, joten saatavilla oleva raaka data on lähtökohtaisesti virheetöntä. Olen kuitenkin pyrkinyt ehdottomaan huolellisuuteen datan saattamiseksi opinnäytetyöhön.

Webropol-kyselyssä otanta olisi lähtökohtaisesti ollut kattava kolmen nuorisovaltuuston/neuvoston toimiessa kokonaisuudessaan otantana. 52:sta kyselyn saaneesta kuitenkin vain 13 vastasi kyselyyn, mikä tekee kyselyn vastausprosentiksi vain 25%. Näin alhaisen vastausprosentin on vaikea ajatella olevan vaikuttamatta negatiivisesti kyselyn luotettavuuteen. Kolme kerättyä haastattelua ovat kuitenkin melko kattavia, jotka ehkä kuitenkin auttavat hieman kompensoimaan edellistä, ja samalla nostamaan tutkimuksen luotettavuutta kokonaisuutena. Yksi tekijä kuitenkin nousi vielä pieneksi ongelmaksi tilastoja tutkiessa Likertin asteikolla oleviin kysymyksiin liittyen. Vastausvaihtoehdoista numero 3 oli ajoittain joissain kysymyksissä suosituin vastaus. Keskiarvoja laskiessa ”en osaa sanoa”-vastausvaihtoehdon poisjättämistä tulisi harkita (Heikkilä 2014, 175-176). En kuitenkaan ollut varsinaisesti missään verkkokyselyn kysymyksessä tarkasti määritellyt mitä numero 3 tarkoittaa. Ongelmaksi muodostuikin se, ettei annetuista vastauksista voinut tarkalleen tietää, mitä itse vastaaja ajatteli numeron 3 tarkoittavan. Se olisi siis voinut olla ”en osaa sanoa”, tai myös ”ei hyvin, muttei huonostikaan”. Valitettavasti ymmärsin virheeni vasta sen jälkeen, kun Webropol-kysely oli jo julkaistu, joten asialle ei enää siinä vaiheessa voinut tehdä juurikaan mitään. Tämä on seikka, minkä näkisin vaikeuttavan tulosten analysointia. Olen kuitenkin pyrkinyt tuomaan tulosten esittämisessä erikseen esille kyseisen vastausvaihtoehdon esiintyvyyttä.

5 TULOKSET

Webropol-kyselyyn vastasi yhteensä 13 nuorta, joista 12 vastasi myös Lappi Vapaaksi-tapahtumaan liittyviin kysymyksiin. Huomionarvoista onkin jo se, että

oletettavasti suurin osa kyselyn vastauksista tuli juuri heiltä, jotka olivat myös mukana tapahtumassa. Vastanneiden ikähaitari on 15-23 vuotta. Kyselyn ensimmäinen puolisko käsittelee yhteiskunnallista vaikuttamista, ja kokemuksia aiheeseen liittyen. Toinen puolisko taas käsittelee verkostoitumista ja sen merkitystä nuorelle, sekä myös muutaman kysymyksen verran Lappi Vapaaksi-tapahtumaa. Olen tosin yrittänyt hieman jakaa tuloksien käsittelyä useammillekin alaotsikoille. Kysymysten omatessa kuitenkin melko vahvan jatkumon toisiinsa nähden, tuloksia on myös pitkältikin saman alaotsikon alla.

Puran Webropol-kyselyn tuloksissa myös Lappi Vapaaksi-tapahtuman ohella tehtyjä kolmea haastattelua, sikäli kuin haastatteluissa ilmi tulleet asiat sopivat kysymysten yhteyteen. Puran myös Webropol-kysymysten käsittelyn jälkeen lisää haastatteluja, jotta myös seikat, jotka eivät välttämättä sovi kyselyn kysymysten yhteydessä käsiteltäviksi, tulisivat myös ilmi.

5.1 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen (Webropol-kysely)

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä kysyin perustietoina vastaajien iän, ja koulutuksen. Tarkoituksena oli selvittää kyselyn tuloksia tutkiessa, josko mahdollisesti ohessa nousisi havaittavia ilmiöitä tai yhdenmukaisuuksia, jotka liittyisivät ikään tai koulutustasoon.

Taulukko 1. Vastaajien koulutusaste (Webropol-kysely).

Koulutusjakauma	
Peruskoulu	3 (23%)
Ammattikoulu/opisto	4 (31%)
Lukio	4 (31%)
Yliopisto	2 (15%)

Kuten yllä olevasta taulukosta näkee, kohderyhmän eri koulutustasot ovat melko tasaisen vaihtelevia. Peruskoulun vastasi kolme (23%) vastaajaa, ammattikoulun ja lukion kummankin neljä (31%) vastaajaa, ja yliopiston kaksi (15%). Hyvästä varianssista huolimatta, kyselyyn olisi tarvinnut silti yleisesti ottaen li-

sää vastaajia, jotta esim. koulutustason merkitystä vastauksiin olisi voinut kun-
nolla tutkia.

Taulukko 2. Vastausjakautuma kysymyksessä ”kuinka hyvin koet voitasi vaikut-
taa yhteiskuntaan ympärilläsi?” (Webropol-kysely).

	1	2	3	4	5	
1 = Hyvin vähän	2	3	5	3	0	5 = Hyvin paljon
	15,38%	23,08%	38,46%	23,08%	0%	

Ensimmäisessä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvässä kysymyksessä, kohderyhmältä kysyttiin yleisellä tasolla asteikolla yhdestä viiteen (1= hyvin vä-
hän, 5= hyvin paljon), heidän kokemustaan siitä, kuinka he pystyvät vaikutta-
maan yhteiskuntaan ympärillään. Samankaltainen asteikkoasettelu on myös
suurimmassa osassa tätä seuraavia kysymyksiä. Keskiarvallisesti mitattuna
vastaukset antoivat keskimääräistä huonomman lukeman (2,7). Kolme vastaa-
jaa (23%) koki voivansa vaikuttaa melko paljon ympäröivään yhteiskuntaan.
Sen sijaan viisi vastaajaa koki voivansa vaikuttaa joko vähän (23%), tai hyvin
vähän (15%) yhteiskuntaan ympärillään. Loput viisi vastaajaa (38%), ottivat
neutraalin kannan asiaan. Vaikka keskiarvallisesti keskimääräisestä lukemasta
ei jääty mahdolloman kauas, kuvaavinta tuloksissa ehkä kuitenkin on nimen-
omaan se, että vain kolme vastaajaa koki voivansa vaikuttaa edes melko paljon
ympäröivään yhteiskuntaan. Haastatteluissa nuorten näkemykset omiin vaikut-
tamismahdollisuuksiin avautuivat hieman tarkemmin.

”Noo.. aika heikoiksi sillä tavalla mutta, sitten just Nune ja kaikki täm-
mösethän just avustaa siinä että voi viedä mielipidettä ja oikeuksia eteen-
päin ja silleen. Mutta en näe että silleen yksittäisenä ihmisenä voisin läh-
teä tuonne kirjoittelemaan mitään.. näitä aloitteita tai mitään tällöisiä
politiikoille ja muuta.”

Edellä H3:lta kysyttäessä, miten hän kokee voivansa pystyvän vaikuttamaan
ympäröivään yhteiskuntaan, hän toteaa pitävänsä omia vaikutusmahdollisuuksiaan
heikkoina. Hän kuitenkin nostaa esille nuorisoneuvostojen, ja niitä vas-
taavien järjestöjen merkityksen nuoren vaikuttamisen edistämässä ja avusta-
misessa. Hän ei kuitenkaan koe pystyvänsä yksittäisenä ihmisenä pystyvänsä
esim. kirjoittamaan aloitteita politiikoille. Vastaavasti H1:llä oli toisenlainen tun-
temus omista vaikutusmahdollisuuksistaan:

”Yleisesti ottaen tietenkin kun eletään Suomessa, joka on edustuksellinen demokratia.. tietenkin siinä päättäjät ovat jossain täysin muualla kuin omassa pörstävärkissä, mutta yleisesti ottaen kuitenkin minä tiedän, että kun olen osana esimerkiksi sellaisessa kuin nuorisovaltuusto, niin minä olen osana sellaista isompaa koneistoa, mikä toimii esimerkiksi nuorten asioiden puolesta.. millä on paljon helpompi saada ensinnäkin kuuluviin omaa ääntä, ja muitten ääntä kuuluviin. Että sanoisin että jos kysytään paljonko minä pystyisin esimerkiksi vaikuttamaan verrattuna muihin nuoriin, verrattuna vaikka kaikkiin nuoriin jotka tällä hetkellä on Suomessa niin.. on yllättävän suuret vaikutusmahdollisuudet ottaen huomioon että mie tulen kuitenkin Lapista, jossa perinteisesti nähdään että on huonommat vaikutusmahdollisuudet kuin esim. etelässä.”

H1 avaa ensiksi omia vaikutusmahdollisuuksiaan Suomen valtiollisen päätäntäjärjestelmän kautta, todeten että valtion keskeisimmät päättäjät ovat tekevät työtä sellaisessa ympäristössä, joka ei välttämättä juurikaan näy tavallisen ihmisen elämässä, että heidän kauttaan vaikuttaminen konkreettisesti voi olla hyvin vaikeaa. Mutta kuten H3, myös H1 antaa nuorisovaltuustoille/neuvostoille erityistä merkitystä, todeten nuorisovaltuuston olevan sellainen ympäristö, joka ensinnäkin ajaa nuorten asioita eteenpäin, ja jonka kautta on myös helpompi saada esille omaa näkökulmaansa. Hän toteaaakin omien vaikutusmahdollisuuksien olevan nuorisovaltuuston ansiosta, jopa koko maan nuoriin verratessa ”yllättävänkin suuret”. Hän ottaa vielä erikseen asiassa huomioon olevansa Lapista, peilaten omia vaikutusmahdollisuuksiaan myös siihen, että Lapissa on hänen mukaansa perinteisesti nähty olevan huonommat vaikutusmahdollisuudet, kuin etelään liikuttaessa. Jatkoin haastattelua aihepiiriin sisällä, ja kysyin tarkemmin pohjoisen alueella asuvan nuoren vaikutusmahdollisuuksista yleensä, etenkin sellaisella nuorella, joka ei ole osana esim. nuorisovaltuuston/neuvoston toiminnassa:

”Voisin sanoa että siinä on tärkeää, että jos on.. jonku tämmösen josta vois sanoa pienen vaikuttajaelimen ulkopuolinen henkilö, niin kaikista paras olis silloin että saisi.. ensin sen äänen kuuluviin jollekin pienemmälle taholle, esim. jollekin yksilölle joka on tekemisissä kunnallispolitiikan kanssa tai nuorisopolitiikan kanssa.. ja sen kautta saada sitten äänensä kuuluviin esim. nuorisovaltuustolle tai kunnanvaltuustolle tai tämän tyylisille.. jonka kautta se sitten menee eteenpäin että.. voisin sanoa että ehkä niinku tärkeintä yksilölle ja nuorelle vaikuttamisessa on se, että saa aikaan sen äänensä kuulumaan mahdollisimman kovalla äänellä ja se toimii ryhmien kautta, joko se kaveriporukka joka on kyllin kovaääninen että nuorisovaltuuston tyyppiset ryhmät havaitsee sen, tai sitten sillä että yksinkertaisesti

vain menee yksilönä puhumaan vakuuttavasti ryhmille jotka voi sitten viedä sitä ajatusta eteenpäin.”

H1 vastasi kysymykseen ratkaisukeskeisesti, todeten että nuorisovaltuuston toiminnan ulkopuolisen nuoren olisi tärkeää halutessaan vaikuttaa, ottaa yhteyttä esim. henkilöihin, jotka toimivat kunnallispolitiikassa, tai nuorisovaltuustoissa. Hän myös puhuu tärkeydestä ”saada äänensä kuulumaan mahdollisimman kovalla äänellä”, todeten sen toimivan parhaiten erilaisten ryhmien kautta, joiden äänen taas pienemmät vaikuttavat tahot voivat havaita. Myös oman asian esittäminen vakuuttavasti ryhmille, jotka asiaa voivat viedä eteenpäin, oli H1:n esittämien keinojen joukossa. Jatkokysymyksen vastauksesta ilmeni myös, että vaikka H1 piti vaikutusmahdollisuuksiaan muihin nuoriin verrattuna verrattain hyvinä sen vuoksi, että hän on nuorisovaltuuston jäsen, hän kuitenkin erikseen totesi nuorisovaltuustojen/neuvostojen olevan silti pieni vaikuttajaelin.

”Se on vähän niin että jos.. jos on joku semmoinen helpompi asia, niin niitä on helpompi muuttaa ja silloin saa helposti ihmisiä samalle puolelle. Mutta sitten jos on vähän semmoinen vaikeampi asia.. niin varsinkin tuolla ihan pohjoisessa, niin siellä vähän niinkuin saattaa olla hiljaa siitä, kätkeä sen asian.. Että sitä pitäisi koko ajan tuoda esille sitä asiaa ja koettaa sanoa että voisiko tämän muuttaa, että.. se vois toimia toisella tavalla paremmin.”

H2 näki kysymyksen hyvin yleisellä tasolla, todeten vaikuttamisen olevan helpompaa, jos myös asia johon haluaa vaikuttaa, on ”helpompi”. Hän myös kuvaili mielenkiintoiselta kuulostavaa, hänen mukaansa etenkin hyvin pohjoisilla alueilla olevaa ilmiötä, jossa helpommin vaietaan ”vaikeammista” asioista, ja että näiden muuttaminen saattaisi vaatia toistuvaa asian esille tuomista. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan tullut tarkemmin selville, onko kyse esim. paikalliseen ilmapiiriin liittyvästä asiasta, vai jostain muusta.

Taulukko 3. Kysymyksen 3 (Koetko yleisellä tasolla, että vaikutusmahdollisuudet paikkakunnallasi ovat yhdenvertaisia muuhun maahan nähden?) vastauksien hajonta (Webropol-kysely).

	N	Prosentti
kyllä	8	61,54%
ei	5	38,46%

Kolmannessa kysymyksessä kohderyhmältä kysyttiin, kokevatko he vaikutusmahdollisuuksiensa paikkakunnallaan olevan yhdenvertaisia muuhun maahan nähden. Kahdeksan vastaajaa, eli reipas enemmistö (62%) kohderyhmästä koki vaikutusmahdollisuudet paikkakunnallaan yhdenvertaisiksi muuhun maahan nähden. Viisi vastaajaa, mikä muodostaa kuitenkin merkittävän osan (38%) kuitenkin koki, ettei näin ole. Haastatteluissa ilmeni myös vaihtelevia kantoja asiaan liittyen.

”Hmmm.. Tämä on vaikea kysymys, tähän ehkä minun pitäisi ensin nähdä että miten hyvin nuorisovaltuustot.. tai esim. neuvostot esim. Helsingin alueella pystyy vaikuttamaan poliittisella tasolla. Mutta sanoisin että.. yksi asia mikä on poikkeuksena tässä pohjoisessa yleensä on Pohjoinen Vinkkeli, elikkä tämä että miten me olemme yhdistyneet tekemään yhteistyötä, aivan Etelä-Lapista täysin niinkö Pohjois-Lappiin, tehdään yhteistyötä nuorten asioiden eteen niin, se on ehkä semmoinen mikä ehkä nostaa meidät jopa lähelle sitä samaa tasoa, ellei jopa yli vaikutuksen tasolla verrattuna etelään, että.. yllättävän hyvä tilanne voi ainakin sanoa.”

H1 totesi ensiksi, ettei välttämättä pysty antamaan täysin pätevää vastausta, todeten ettei varsinaisesti tiedä tarkemmin esim. Helsingin alueen nuorisovaltuustojen/neuvostojen kyvystä vaikuttaa. Hän kuitenkin mainitsee Pohjoisen Vinkkelin, joka on tuonut Lapin alueen nuorisovaltuustoja/neuvostoja yhteen ajamaan nuorten asioita eteenpäin yhteistyössä, jonka hän myös kokee ehkä mahdollisesti nostavan verkostoon kuuluvien nuorten vaikutusmahdollisuuksia jopa astetta paremmalle tasolle, kuin etelässä olevien nuorten. Huomionarvoista ehkä jälleen on, että H1 näkee tässäkin kysymyksessä vaikuttamisen tapahtuvan nimenomaan nuorisovaltuustojen/neuvostojen kautta. H2 näki myös pohjoisen nuoren vaikutusmahdollisuudet positiivisessa valossa:

”Nimenomaan pohjoisessa? Tuota, se voi olla parempi ehkä kuin etelän nuorilla, koska sinun on niinku helpompi.. tulla tavallaan esille, kun kaikki tuntee kaikki. Ja sitten jos siellä on joku, kellä on jotakin sanottavaa, niin se helpommin tulee ylös sieltä ja näkyy. Ja sitten jos sie sanot jotakin, niin.. kun ne piirit on pienemmät, niin sieltä helpommin lähtee sana liikkeelle. Ettei huku sinne ihmismassaan.”

H2 näki myös pohjoisessa asuvan nuoren vaikutusmahdollisuuksia etelässä asuvaan nähden. Tässä hän näki pohjoisten paikkakuntien pienten koon ja pienempien asukaslukujen jopa helpottaman omalla tavallaan nuoren vaikuttamista etelään verrattuna. Pienen paikkakunnan etuna voi nimittäin olla se, että

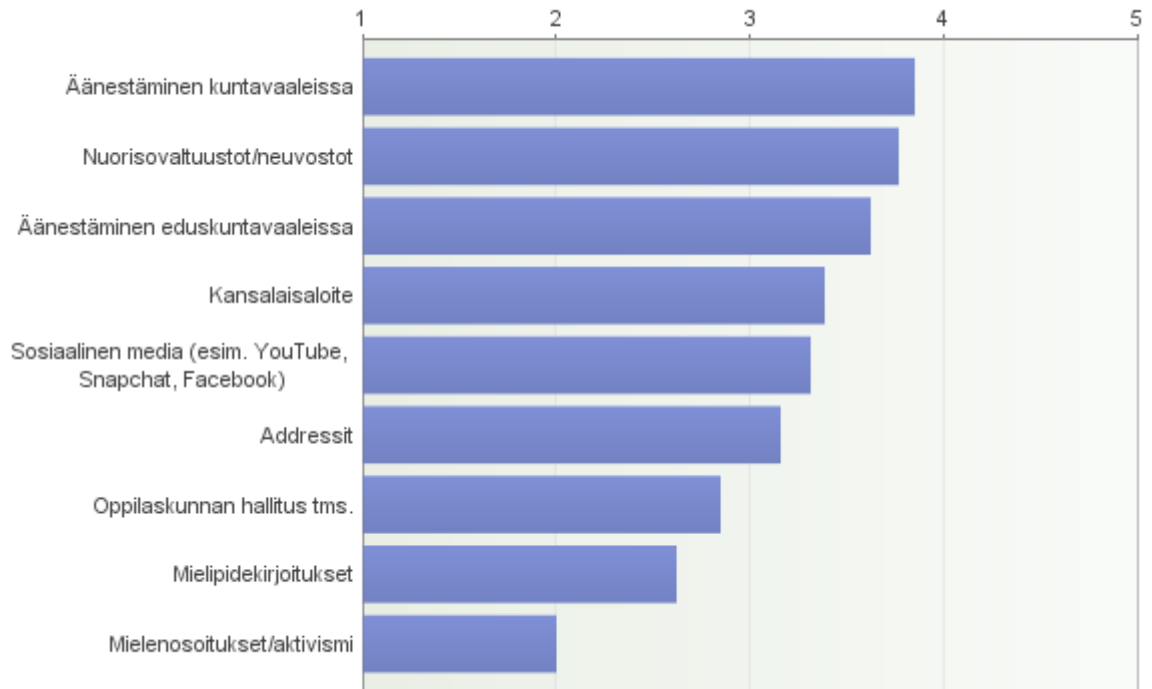
sosiaaliset verkostot ovat paljon pienempiä, tai kuten H2 sanoo, ”kaikki tuntee kaikki”. Tällöin nuoren ääni myös nousee paikkakunnalla helpommin esille, toisin sanoen, nuoren ei välttämättä tarvitse ainakaan kilpailla muiden nuorten kanssa saadakseen mielipiteensä kuuluviin.

”No heikommaksi mitä täällä etelässä. Että meillä ei oo niin paljon sitä.. tai että meitä ei kuunnella niin paljon kuin esim. täällä [Helsingissä]. Ja täälläkin aika heikoiksi, mitä kuuntelin helsinkiläisiä nuoria”

H3 taasen koki pohjoisen nuoren vaikutusmahdollisuudet heikommiksi, kuin etelässä asuvien. Syyksi hän kertoi kokevansa, ettei pohjoisen nuoria kuunnella yleisellä tasolla yhtä hyvin, kuin etelässä asuvia nuoria. Hän tosin myös toteaa saaneensa Lappi Vapaaksi- tapahtuman aikana myös helsinkiläisiltä nuorilta käsityksen, etteivät heidänkään vaikutusmahdollisuudet ole välttämättä kovin hyvällä tasolla.

Kysymyksessä 4, kohderyhmältä kysyttiin jatkokysymyksenä edelliselle, kokevatko he itse kotipaikkakunnan nuorten väliset vaikutusmahdollisuudet yhdenvertaisiksi. Tähän kysymykseen vastaukset antoivat jo selkeämmän tuloksen, kymmenen vastaajan (77%) antaessa myönteisen vastauksen. Vain kolme vastaajaa (23%) koki, etteivät vaikutusmahdollisuudet kotipaikkakunnan nuorten välillä ole tasavertaisia. Nuoret eivät siis pääasiassa vaikuta olevan kotipaikkakunnillaan vaikutusmahdollisuuksiltaan epätasa-arvoisia, vaikkakaan ei silti ole syytä väheksyä sitä, että kolme vastaajaa silti koki, ettei näin ole.

5.2 Vaikutuskeinot (Webropol-kysely)

Kuvio 1. Kuinka toimiviksi koet seuraavat vaikutuskeinot? (1= erittäin huonoiksi, 5= erittäin hyväksi).

Kysyttäessä eri vaikutuskeinojen toimivuutta, kyselyyn vastanneet antoivat keskiarvon perusteella eniten uskoa kuntavaaleissa äänestämiseen (3,8), nuorisovaltuustoille (3,8) ja eduskuntavaaleissa äänestämiseen (3,6). Myös kansalaisaloitetta (3,4) ja sosiaalista mediaa (3,3) pidettiin vielä positiivisella arvolla. Selkeästi heikoiten toimivana vaikutuskeinona pidettiin mielenosoituksia/aktivismia (2,0). Tuloksista voi nähdä kohderyhmän pääosin luottavan yhteiskuntajärjestelmän kautta vaikuttamiseen, sekä äänestyksen, että kansalaisaloitteen kautta. Sosiaalisen median toimivuus vaikuttamisessa sai mielenkiintoisesti suurimmin vaihtelevat vastaukset (keskihajonta 1,5). Vaikka enemmistö vastaajista (4) piti sosiaalista mediaa erittäin toimivana vaikutuskeinona, jakoutuivat loput vastauksista tasaisesti lopuille vastausvaihtoehdoille. Keskimääräistä huonompana sosiaalista mediaa piti neljä vastaajaa. 2013 Nuorisobarometriin verratessa, kyselyyn vastanneiden vastaukset olivat parhaimpina koetuista vaikutuskeinoista puhuttaessa yllättävänkin yhteneväisiä valtakunnallisiin tilastoihin. Valtakunnallisesti äänestäminen koettiin valtakunnallisella tasolla tehokkaimmaksi vaikuttavaksi, joskaan Nuorisobarometrin kyselyssä ei oltu erikseen eritelty eri vaa-

leissa äänestämistä. Nuorisovaltuustossa, tai jossain järjestössä toimiminen koettiin valtakunnallisesti toiseksi tehokkaimmaksi vaikutustavaksi. Mikä taasen eroaa selvästi valtakunnallisiin tilastoihin verrattuna, oli kokemus sosiaalisen median toimivuudesta. Toisin kuin tämän kyselyn tuloksissa, valtakunnallisesti selvä enemmistö piti sosiaalisen median kautta vaikuttamisen ja keskustelun poliittisista aiheista melko vähätehoisena vaikutuskeinona. Valtakunnallisesti mielenosoituksiin osallistumisenkin koettiin toimivan hieman paremmin, vaikka vastaukset tähän olivat verrattain samanlaisia kuin tässäkin kyselyssä. (Myllyniemi 2014, 25.)

Sosiaalinen media tulikin H1:n haastattelussa myös erikseen esille kysyttäessä erilaisten vaikutusmenetelmien toimivuutta, luultavasti siksi, että käytin keinoa esimerkkinä vaikutuskanavista kysymystä esittäessäni.

”Sosiaalinen media on sellainen millä ainakin saa heti ensimmäisenä sen huomion itseensä ja huomion siihen ajatukseensa, että mie en niin paljoa näe tuota vaikutusta ehkä semmoisena yhtenä kappaleena, että sosiaalinen media olisi erillinen esimerkiksi nuorisovaltuustoista, tai nuorisovaltuusto olisi erillinen kunnallispolitiikasta tai mistään muusta, mie näen sen pikemminkin sillä tavalla että nämä kaikki on semmoisia yhtenäisiä toimia, että jos saat sosiaalisessa mediassa huomiota itseesi, huomiota ajatuksiisi, ajatus siirtyy sieltä sitten seuraavalle jotka vie sitä sitten eteenpäin enemmän ja.. siitä tulee tällöinen perhosefekti. Semmoinen pieni muutos voi saada aikaan isoa muutosta.”

H1 mainitsee sosiaalisen median etuina ainakin sen, että sen kautta on mahdollista saada tehokkaasti huomio itseensä, ja ajatukseensa. Hän kuitenkin vastaa pitävänsä erilaisia vaikutuskeinoja enemmänkin yhtenä kokonaisuutena, kuin toisistaan riippumattomina tekijöinä. Hän kokee ajatusten voivan liikkua eri vaikutuskeinojen kautta eteenpäin muille, jotka mahdollisesti käyttävät toisenlaisia vaikutuskeinoja, kuvaillen näin tapahtuvaa ajatuksen leviämistä ”perhosefektiinä”, asia joka voi lähteä pienestä, voi laajeta vähitellen eri vaikutuskanavien kautta, jolloin isompikin muutos on mahdollinen.

Haastattelussa H2:ta, internet yleisenä väylänä tuli jo aikaisemmin haastattelutilanteessa esille nuoren vaikuttamismahdollisuuksiin vaikuttaviin asioihin liittyen, mutta tähän varsinaiseen kohtaan palaan myöhemmin. Tarkemmin kysyessä

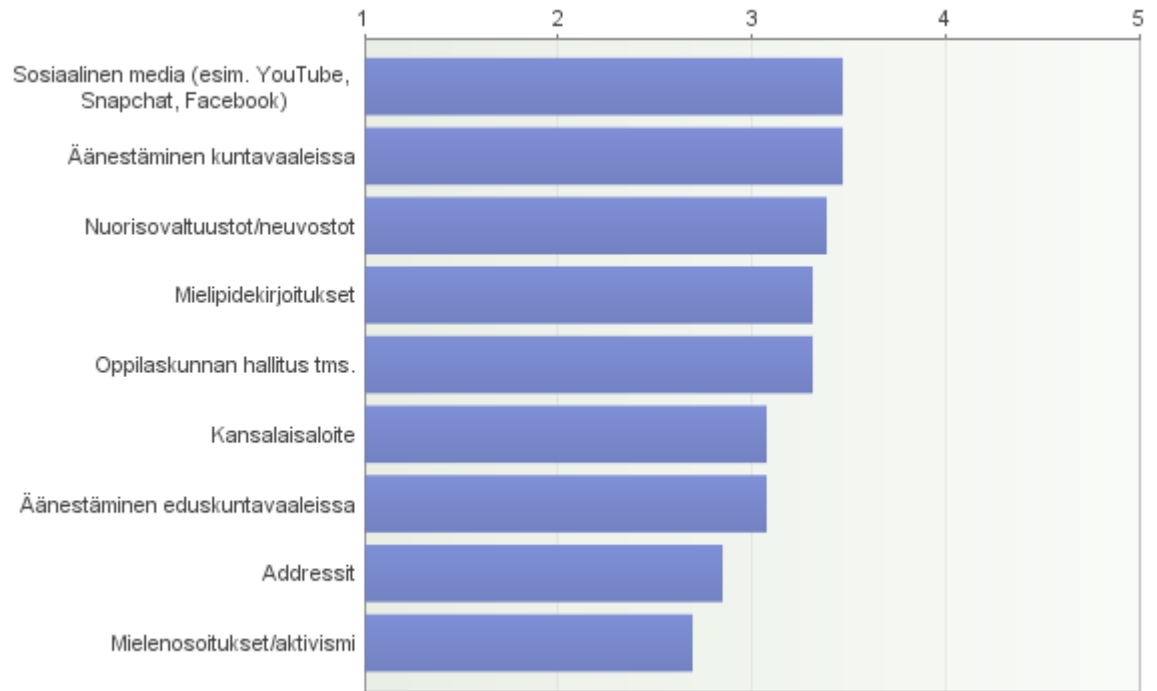
pohjoisen nuoren parhaimmista vaikutuskanavista, internet nousi silti useampaankin otteeseen esille.

”Internet varmaan. Se on paikasta riippumaton ja niinku.. hyvä väylä.”

H2 totesi siis internetin kautta toimivan vaikuttamisen tehokkaimmaksi vaikutustavaksi pohjoisessa, koska se on paikasta riippumaton vaikuttamisen väylä. Kysyin vielä, miten hän näkee muunlaisia kanavia, käyttäen esimerkkinä esim. äänestämistä, mielipidekirjoituksia ja järjestöjä:

”No järjestöissä oleminen on kans, mutta se taas riippuu sitten siitä, että kuinka syrjässä sie olet, että jos sie olet tosi syrjässä, niin jos on joku niinku järjestö, niin ethän sie välttämättä pääse matkaan kaikkiin juttuihin. Että se on aika huono. Mutta sitten tuota.. sitten se äänestäminenkin on vähän semmosta että.. kyllä mie sanoisin sen internetin kuitenkin.”

H2 otti järjestöjen kohdalla ongelmaksi välimatkat. Jos nuori sattuu asumaan kauempana asutuskeskuksista, joissa järjestötoimintaa pidetään yllä, hän ei välttämättä pysty osallistumaan tarpeeksi hyvin järjestötoimintaan, koska hänen fyysinen paikallaolo ei välttämättä ole aina mahdollista. Hän myös ottaa äänestämisen aiheena esille, muttei varsinaisesti käsittele sitä tarkemmin, vaan toteaa yhä pitävänsä internetiä parhaana vaikutuskanava pohjoisen nuorelle. Haastatellut antoivat siis internetille ja sosiaaliselle medialle selvästi suuren merkityksen pohjoisen nuoren vaikuttamisen näkökulmasta, vaikkakaan itse kyselyssä edellä mainitut kanavat eivät nousseetkaan välttämättä yhtä selvästi esille. Sosiaalisen median merkitys on kuitenkin huomioitu valtioneuvoston selonteos- sa, jossa sen todetaan tarjoavan (joskin lähinnä yleisellä tasolla) uusia mahdollisuuksia poliitikkojen ja kansalaisten väliselle vuorovaikutukselle. (Valtioneuvoston demokraatiopoliittinen selonteko 2014, 18)

Kuvio 2. Helpottaako, tai vaikeuttaako kotikunnassasi asuminen edellisiä vaikutuskeinoja? (1= vaikeuttaa huomattavasti, 5= helpottaa merkittävästi).

Kysyttäessä kotikunnassa asumisen vaikuttamisesta vaikutusmahdollisuuksiin, ääripäät kaventuivat edelliseen kysymykseen verrattuna huomattavastikin. Vastausvaihtoehto 3 oli mielenosoituksia/aktivismia ja nuorisovaltuustoja lukuunottamatta useimmissa kysymyksissä jopa selkeästi suosituin vastaus. Huomionarvoista lienee kuitenkin, että mielenosoitukset/aktivismi oli vastausvaihtoehdoista ainoa, johon edes osa vastaajista antoi arvoksi 1 (=vaikeuttaa huomattavasti). Muita vaikutuskeinoja kotikunnassa asumisen ei siis havaittu vaikeuttavan huomattavasti. Nuorisovaltuustot/neuvostot-vaihtoehto omasi toiseksi suurimman varianssin (1.2), vastauksien jakautuessa tasaisesti 2-5 välille. Neljä vastaajaa näki kuitenkin kotipaikkakunnalla asumisen vaikeuttavan jollain asteella vaikuttamista nuorisoneuvostojen/valtuustojen kautta, mikä on ehkä tärkeä ottaa huomioon nuorisovaltuustojen/neuvostojen ollessa kuitenkin vaihtoehdoista toiseksi toimivin kohderyhmän vastauksien perusteella (kysymys 5).

Haastatteluissa alueelliset erot ja asutuskeskittymien merkitys nousivat esille, tosin enemmän yleisestä näkökulmasta, eikä välttämättä niinkään erikseen tiettyjen vaikutuskeinojen näkökulmasta:

”No tietenkin vaikka nyt näin Lapin näkökulmasta, niin varmasti kaikista helpoin on vaikuttaa että jos on.. lähellä asukaskeskittyviä Lapissa. Esim. jos on suuremmissa kylissä tai kaupungeissa, kuin esim. Rovaniemi, Sodankylä, Ivalo.. niin sieltä on runsaasti helpompi vaikuttaa kuin pienemmistä kylistä, kuin vaikka esimerkiksi Lokka. Se on ainakin yksi suuri vaikuttaja. Sitten suuri vaikuttaja myös se, että millaista nuorisotointa, millaista.. nuorisopolitiikkaa siellä alueella on. Se ehkä kulkee niinkuin käsi kädessä tämän asukaskeskittymän kanssa, että jos on asukaskeskittymä, siellä on todennäköisemmin nuorisovaltuusto tai nuorisoneuvosto. Voisi sanoa että ehkä se on asukaskeskittymät jotka on suurin.. vaikuttaja.”

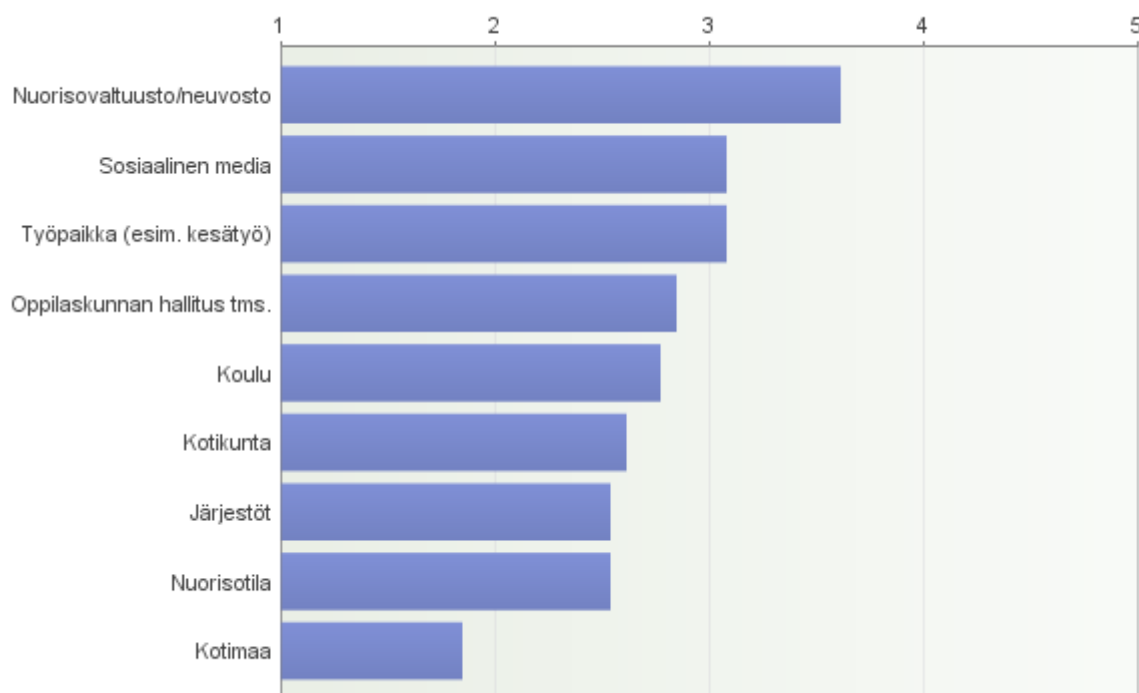
Edellä kysyin H1:ltä suurimmista tekijöistä, jotka vaikuttavat pohjoisen nuoren vaikutusmahdollisuuksiin. H1 kokee, että vaikuttaminen pohjoisessa on helpointa nimenomaan asutuskeskittymien alueilla, joten oman asuinpaikan sijainnilla on suuri merkitys omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Hän toteaa myös vaikutusmahdollisuuksien riippuvan myös esim. siitä, millaista nuorisopolitiikkaa alueella harjoitetaan, ja millaisia nuorisotoimia alueet pitävät sisällään. Tässäkin hän toteaa kummankin edellisen asian linkittyvän vahvasti asutuskeskuksiin, sillä esim. nuorisovaltuustot sijaitsevat todennäköisemmin juurikin asukaskeskittymien seuduilla. Asian voinee ajatella myös koskevan esim. nuorisotointakin, sillä asutuskeskusten ulkopuolisilla alueilla ei välttämättä myöskään ole esim. nuorisotaloja, ainakaan samassa mittakaavassa.

”No netti on ainakin niinku semmonen.. jos asut jossain missä ei ole nettiä niin sie et saa niin paljon sitä tietoa ja sitten sie oot vähän ulkopuolella.. ja tietenkinhän se helpottaa jos olet jonkun asutuskeskuksen lähellä ja sinulla on enemmän aikaa silleen.. käyttää kaikkeen järjestämiseen jos sulla on lyhyt koulumatka. Ja sitten.. no se on vähän niinku, jos assuu syrjässä, ja sinä olet vähemmistönä siellä, niin yleensä kuullaan niitä ihmisiä, joiden kannalla on eniten ihmisiä. Niinku Rovaniemi, niin rovaniemeläisiä nuoria on niin paljon enemmän kuin syrjässä [olevia], niin se välillä niinku.. haittaa sitä, tai on hankalempi ajaa sitä omaa asiaa, ja sitten jos ei saa ketään siihen rinnalle.. niin se hankaloittaa.”

H2 vastasi samaan kysymykseen suurimmista tekijöistä pohjoisen nuoren vaikuttamisen kannalta, ottaen myös asutuskeskusten merkityksen esille. Internet tuli myös juuri tämän kysymyksen kohdalla ensimmäistä kertaa esille H2:n haastattelussa. Hän kokee, että pohjoisen nuori, joka asuu alueella jossa ei ole pääsyä internetiin, ei pysty keräämään yhtä hyvin tietoa yleisesti, saattaen myös ajautua hieman ulkopuoliseksikin, verrattuna nuoriin, jotka pääsevät internetiin. Verkkokeskusteluissa heijastuvatkin nuorten keskustelut, jotka ovat voi-

neet alkaa esim. välitunneilla, harrastuksissa, nuorisotaloilla ym. ympäristöissä. Koska internet voi luoda hyvinkin tiiviin yhteyden nuorten sosiaaliseen kommunikointiin, voi verkon sisällä käyty keskustelu tuoda kulttuurillista sisältöä, joka taasen heijastuu verkon ulkopuoliseen maailmaan. Puhutaan internet-ilmiöistä, jotka taasen voivat muuttua kuvastamaan jopa koko nuorisokulttuuria. Jos nuoren verkkokäyttöä rajoitetaan, tai jopa estetään, se voi vaikuttaa negatiivisesti nuoren asemaan hänen sosiaalisissa ryhmissään. (Joensuu, 18.) Internetiin vaikutusta sekä nuoren vaikutusmahdollisuuksiin, että sosiaaliseen verkostoitumiseen ei siis sovi väheksyä.

H2:n mukaan asutuskeskusten lähellä asuminen auttaa vaikuttamisessa siinä mielessä, ettei siirtymiin, kuten esim. koulumatkat, kulu niin paljoa aikaa, jolloin on myös mahdollista käyttää enemmän aikaa vaikuttamiseen. Hän myös kokee, että asutuskeskusten nuoria kuullaan enemmän, heidän ollessa enemmistössä syrjäseutujen nuoriin nähden.

Kuvio 3. Miten hyvin arvelet voivasi vaikuttaa seuraavissa toimintaympäristöissä? (1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin)

Kysyttäessä kuinka hyvin vastaajat tuntevat voivansa vaikuttaa tietyissä toimintaympäristöissä, vastaukset tuovat tällä kertaa selkeitäkin eroja vaihtoehtojen

välillä. Oma vaikuttaminen tunnettiin parhaimmaksi nuorisovaltuustois-
sa/neuvostoissa, vaihtoehto joka 3,6:n keskiarvolla on jo merkittävästi edellä
keskiarvolla mitattuna seuraavaksi parhaina koettuja ympäristöjä, työpaikkaa
(3,1) ja sosiaalista mediaa (3,1). Ottaen huomioon, että kyselyn kohderyhmä
koostuu juurikin nuorisovaltuustojen/neuvostojen nuorista, ei kyseisen toimin-
taympäristön kokeminen parhaana omaan vaikuttamiseen nähden ole välttä-
mättä mitenkään yllättävää. Vaikka neljä vastaajaa pitikin vaihtoehtoa erittäin
hyvänä, ja toiset neljä melko hyvänä, kaksi vastaajista silti piti nuorivaltuusto-
ja/neuvostoja melko huonona, ja yksi erittäin huonona ympäristönä omalle vai-
kuttamiselle. Keskihajonnallisesti vastaukset ovat myös suurimpien joukossa
(1,3). Selkeästi huonoimpana vaihtoehtona nähtiin kotimaa, joka sai keskiar-
voksi vain 1,8. Ainoastaan kaksi vastaajaa piti vaihtoehtoa melko hyvänä, kun
taas loput vastauksista jakautuivat tasaisesti akselille melko huonosti – erittäin
huonosti. Mikä koko kysymyksen vastauksista tekee eniten huomionarvoista, on
ehkä kuitenkin se, että suurin osa vaihtoehtoista koettiin keskiarvallisesti kes-
kimääräistä huonommiksi. Hivenen huolestuttavaa on myös, miten esim. nuori-
sotilassa vaikuttaminen sai keskiarvoksi vain 2,5, kotikunnankin jäädessä
2,6:en. Koulu, ja oppilaskunnatkin jäivät keskiarvossa alle kolmen (2,8). H3:lta
kysyttäessä tahoja, jotka ottavat kunnolla nuorten mielipiteitä esille, hän nosti
kuitenkin juuri koulut ja nuorisotoiminnan ainoina esille:

”Joo, ehkä koulut. Ja sitten just nuorisotoiminta ja tämmönen. Mutta ei..
siinä kai ne on oikeastaan.”

H3:n haastattelu antaa myös tukea nuorisovaltuustoille/neuvostoille kysyttäessä
parhaasta vaikutuskanavasta pohjoisen nuorille:

”No ehkä just nuorisoneuvostot tai tämmöset, että on just hyvä että pohjoi-
sessa on niitä nuorille, ja pääsee just vaikuttamaan ylemmille tahoille ja
muuta.”

Samassa yhteydessä kysyin myös, mitä keinoja vaikuttamiseen sellaisella nuo-
rella on, joka ei ole nuorisoneuvostossa. H3 vastasi:

”Varmaan just niinkö tämmönen nuorisoneuvostoiminta on sellainen, ottaa
sinne yhteyttä niin varmaan saa niinkö asioita etteenpäin viemään.”

Haastateltava näki parhaimmaksi ratkaisuksi nuorisoneuvostotoimintaan kuulumattomalle nuorelle ottaa yhteyttä nuorisoneuvostoon. Kuvaavinta on ehkä se, ettei muita vaihtoehtoja tullut edes esille. H3 näki nimenomaisesti nuorisoneuvoston ensisijaisena vaikutuskeinona pohjoisen nuorelle.

H3 oli aikaisemmin haastattelussa todennut myös, ettei pohjoisen nuorella ole yhtä hyvät vaikutusmahdollisuudet, kuin etelässä asuvalla nuorella. Kysyttäessä miksi asia on näin, hän vastasi:

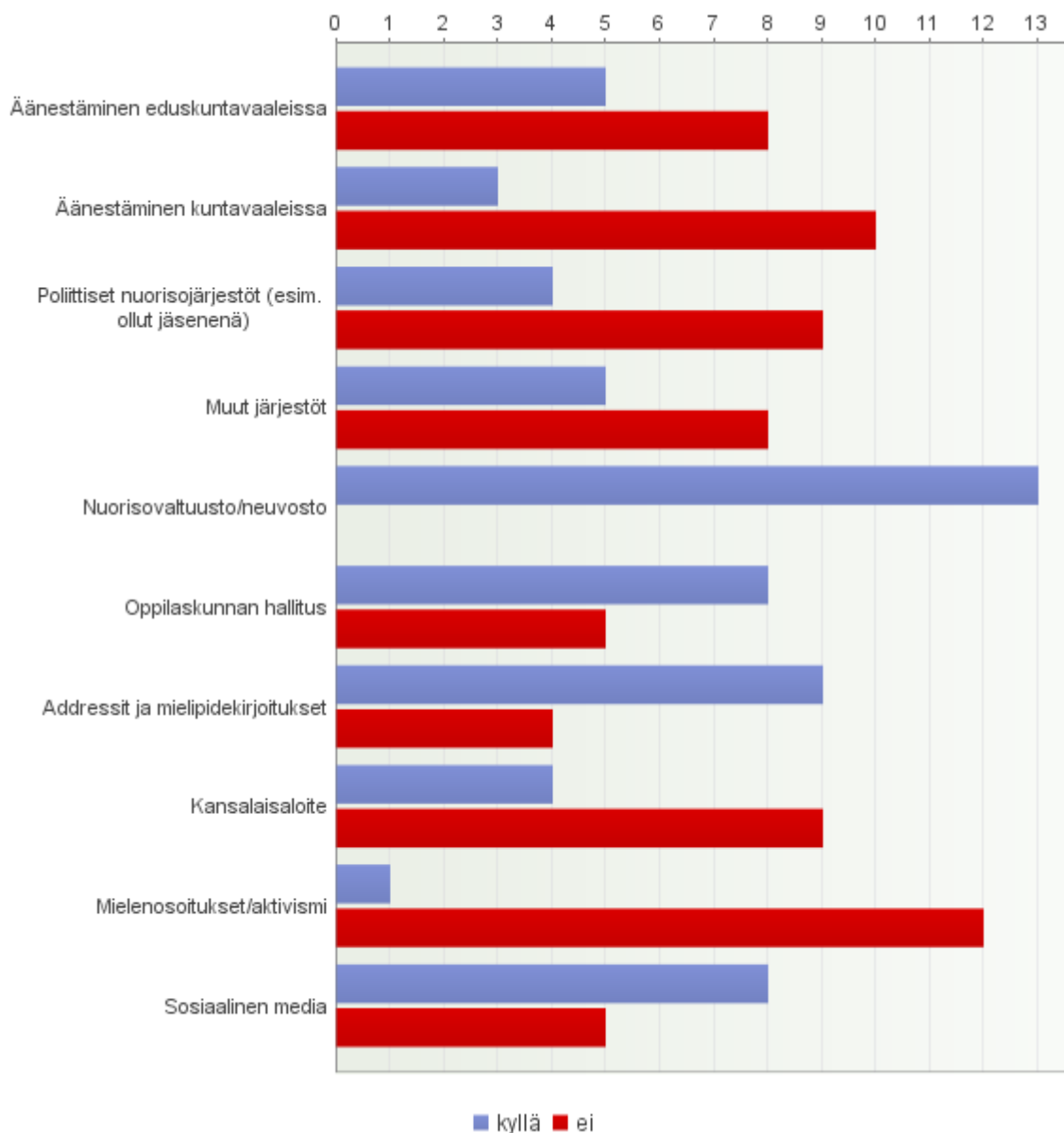
”No ehkä se, että me ollaan tavallaan niin kaukana, ja moni ei tiä että mitä oikeasti, niinku.. lähetään Tornioista ylöspäin kattomaan että mitä siellä oikeasti tapahtuu, mitä siellä ihmiset tekkee.. et siitä on vähän semmoinen erilainen kuva etelässä kuin mitä meillä itellä on tästä.”

H3 esittää siis eräänlaista ymmärryspuutetta syynä sille, miksei pohjoisen nuorella ole yhtä hyvät vaikutusmahdollisuudet etelämpien, kasvukeskuksia lähempänä olevilla nuorilla. Tämä saattaa osittain myös selittää sitä, miksi kotimaa nähdään myös vastavuoroisesti huonona vaikutusympäristönä pohjoisen nuoren mielestä. Jos valtakunnan enemmistö ei ole täysin tietoinen maan pohjoisosan olosuhteista ja toimintakulttuurista, ei myöskään välttämättä voi olettaa, että pohjoisen nuoren tärkeänä pitämät asiat kaikuisivat samalla painolla muualle valtakuntaan.

H2:lta kysyin vielä erikseen, onko pohjoisessa asuvan nuoren helpompi, tai vaikeampi vaikuttaa eduskunnassa päätettäviin asioihin, johon hän vastasi:

”No se voi olla vaikeampi vaikuttaa, mutta se riippuu niin paljon tavallaan kaikesta, että.. jos on paljon onnea matkassa ja sinnikäs ja koettaa vaan ja yrittää ja tuo sitä [omaa asiaa] esille koko aika niin.. voihan sitä onnistuakki.”

H2 näki siis pohjoisen nuorella olevan mahdollisesti vaikeampi vaikuttaa eduskunnassa asti päätettäviin asioihin, todeten kuitenkin asian sisältävän paljon muuttujia. Hän peräänkuuluttaa sinnikyyden perään, todeten myös tietynlaisen tuurin olevan mahdollinen vaikuttava tekijä asiassa.

Kuvio 4. Oletko ollut mukana vaikuttamassa/käyttänyt seuraavia vaikutuskeinoja?

Kysyttäessä eri vaikutuskeinoista joita vastaajat ovat käyttäneet, tai joissa he ovat olleet mukana, vastauksista kokonaisuutena on ehkä vielä nähtävissä alaikäisyyden tuomia rajoitteita vaikutusmahdollisuuksiin. Viisi henkilöä (38%) vastasi äänestäneensä eduskuntavaaleissa, kuntavaaleissa kolme (23%). Kohde-ryhmästä kuusi henkilöä on kyselyn vastaushetkellä ollut alaikäinen. Tämän lisäksi ainakin kaksi vastaushetkellä täysi-ikäistä henkilöä on varmuudella kuitenkin ollut viime eduskuntavaalien (2015) aikana ala-ikäinen. Kuntavaalien kohdalla määrä on vielä merkittävästi suurempi. Kysely edeltävät kuntavaalit olivat vuonna 2012, joten ainoastaan kolme vastaajaa voi vastaushetkeltä kat-

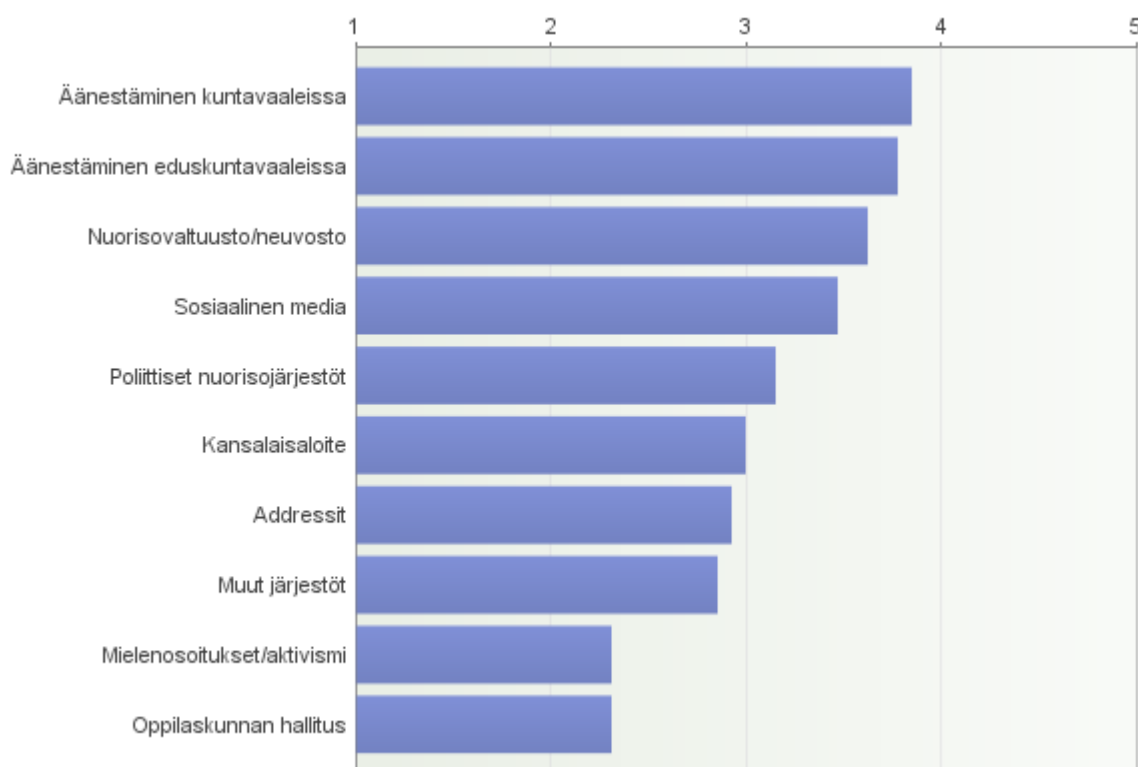
sottuna pitää tarpeeksi vanhana, että he olisivat voineet äänestää kunnallisvaaleissa. Tähän suhteutettuna näyttäisikin siltä, että jokainen kolmesta vastaajasta, jotka ovat olleet vuoden 2012 kuntavaaleissa täysi-ikäisiä, ovat myös äänestäneet niissä. Eduskuntavaalien kohdalla näyttäisi myös vastaajien ikiä tutkies- sa olevan sama tilanne, jokainen viime eduskuntavaalien aikana täysi-ikäinen vastaaja on myös niissä äänestänyt. Kansalaisaloitteen kohdalla alaikäisyys poistaa myös automaattisesti jo kuusi vastaajaa, mutta loppuilla seitsemällä vastaajalla on oletettavasti ollut mahdollisuus käyttää kansalaisaloitetta vaikutusmuotona. Heistä neljä ilmoitti käyttäneensä kansalaisaloitetta, mikä on siis hie- man yli puolet heistä, joille palvelun käyttö iän puolesta on ollut mahdollista. Kansalaisaloitetta reippaasti enemmän (yhdeksän vastaajaa, 69%) on kuitenkin todennut käyttäneensä adresseja/mielipidekirjoituksia vaikuttamiseen. Huomi- onarvoista lienee myös, että reipas enemmistö (kahdeksan vastaajaa, 62%) on ollut myös mukana oppilaskunnan hallituksessa. Oppilaskunta ja nuorisoneu- vosto ovat myös kanavia, joita H2 kertoo käyttäneensä:

”En ehtiny äänestämään vielä, mutta tuota.. mie olen kertonu meidän kou- lussa kaikesta kun meillä on oppilaskunta ja nuorisovaltuusto meidän kun- nassa, ja sitten tuota.. siellä olen saanu esimerkiksi sohvat koululle, ja kaikkea tämmöistä pikkuista siellä, ja sitten.. no näissä isommissa jutuissa mie olen aika uus vasta. Että mie niinku en ole vielä kauhean hyvä.”

H2 ei vielä vastaushetkellä ollut päässyt kertaakaan äänestämään, mutta antoi haastattelussaan esimerkkejä siitä, miten nuori, joka ei ole vielä täysi-ikäinen, voi vaikuttaa. Vaikuttaminen voi alkaa jo kouluajoilta, kuten H2 kertoo, kuinka hän on pystynyt vaikuttamaan uusien sohvien hankkimiseksi koululle. Hän myös ilmoittaa kokevansa pientä epävarmuutta omista kyvyistään vaikuttaa ”isommissa” asioissa.

Järjestötoiminta ei näyttäydä niin suosiollisella tasolla vastauksissa, poliittisissa nuorisjärjestöissä vaikuttaminen koski vain neljää vastaajaa (30%), muissa järjestöissä viittä (38%). Mielenosoitukset/aktivismi oli jo aiemmin kyselyssä todettu melko huonosti toimivaksi vaikutuskeinoksi (kysymys 5), johon myös kotikunnassa asumisen koettiin vaikuttavan negatiiviseksi (kysymys 6). Mielen- osoitukset/aktivismi ovat myös vaikutuskeinona sellaisia, mihin selkeä enem- mistö (12 vastaajaa, 92%) kyselyyn osallistuneista ei ole osallistunut. Ainoas-

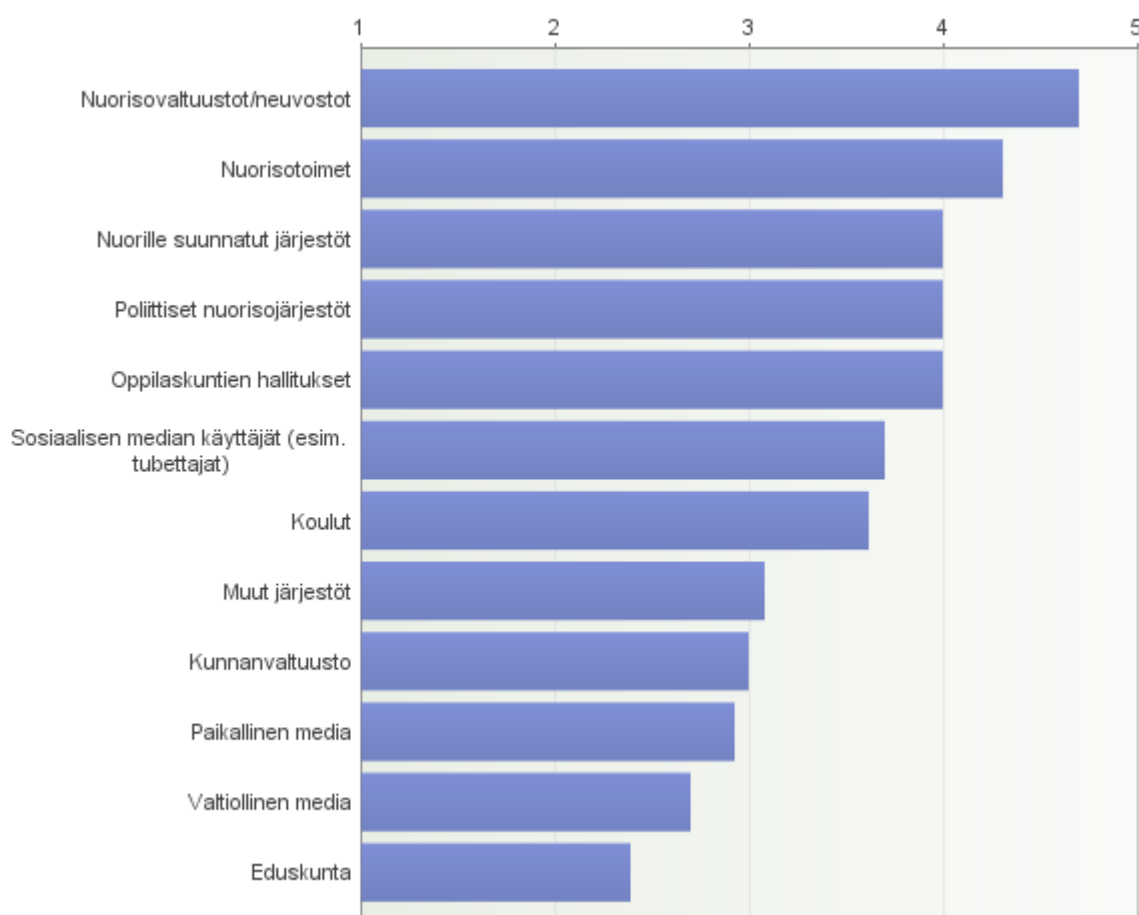
taan yksi vastaaja mainitsi käyttäneen edellämainittua vaikutuskeinoa. Näyttäsikin siltä, että yleisellä tasolla vaikutuskeinojen käyttäminen näyttäisi jollain tasolla mukailevan sitä, mitkä vaikutuskeinot/kanavat ovat sellaisia, joita kyselyyn vastanneet pitävät toimivina. Haastattelujen perusteella on ehkä myös havaittavissa eräänlaisia portaikkoja vaikuttamiseen, tai tarkemmin sanoen tuntemuksissa vaikuttamisessa tarvittaviin kykyihin liittyen. Vaikka H2 oli kokenut kouluympäristössä selviä onnistumisen kokemuksia liittyen vaikuttamiseen, asetta ”isommissa” asioissa vaikuttamisessa hän silti koki epävarmuutta. Haastattelussa ei kuitenkaan käynyt ilmi, mitä, ja minkälaista vaikuttamista hän tarkalleen ottaen tarkoitti ”isommilla jutuilla”. H3:n aikaisempi toteamus yleisiin vaikutusmahdollisuuksiin liittyen, jossa hän totesi, ettei voisi yksittäisenä ihmisenä esimerkiksi lähteä kirjoittamaan aloitteita poliitikoille, toiminee kuitenkin yhtenä esimerkkinä vaikuttamisesta, jonka nuori voi kokea olevan ylemmällä asteella kuin mihin hän kokee pystyvänsä.

Kuvio 5. Kuinka todennäköisenä pidät vaikuttamista seuraavissa asioissa tulevaisuudessa? (1= erittäin epätodennäköisenä, 5= erittäin todennäköisenä)

Kysyttäessä sitä, kuinka todennäköisenä kohderyhmä pitää edellisissä vaikutuskeinoissa vaikuttamista tulevaisuudessa, keskiarvillisesti ensimmäisiksi

nousivat äänestäminen sekä eduskuntavaaleissa (3,8), että kuntavaaleissa (3,8). Vaikka lähes puolet (46%) vastaajista antoikin eduskuntavaaleissa äänestämiseksi arvoksi 3, yksikään vastaaja ei kuitenkaan pitänyt eduskuntavaaleissa äänestämistä erittäin, tai melko epätodennäköisenä. Sen sijaan kuntavaaleissa äänestämistä yksi vastaaja piti melko epätodennäköisenä. Erittäin todennäköisenä kuntavaaleissa äänestämistä kuitenkin piti neljä vastaajaa, mikä on yksi enemmän, kuin vastauksissa eduskuntavaaleissa äänestämiseen. Muutoin vastausten jakauma on melko identtinen. Lähelle edellisten vaihtoehtojen keskiarvoa nousevat myös nuorisovaltuustot/neuvostot (3,6) ja sosiaalinen media (3,5). Mielenosoitukset/aktivismi ovat vaihtoehtona edelleen epäsuosituin, kahdeksan vastaajaa piti vaihtoehtoa joko erittäin epätodennäköisenä (38%), tai melko epätodennäköisenä (23%). Kaksi vastaajaa (15%) vastasi kuitenkin pitävänsä erittäin todennäköisenä mielenosoituksiin/aktivismiin osallistumista.

Kuvio 6. Miten hyvin koet seuraavien toimijoiden ottavan huomioon nuorille tärkeitä asioita? (1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin)

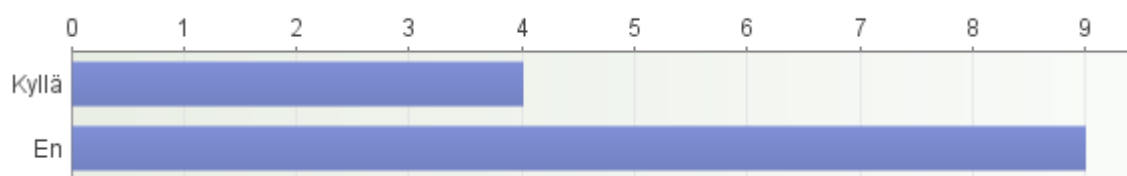
Kun kohderyhmältä kysyttiin miten hyvin he kokevat eri tahojen ottavan huomioon nuoria koskevia asioita, vastauksista muodostui keskiarvallisesti selkeitäkin eroja eri vaihtoehtojen välille. Nuorisovaltuustojen/neuvostojen nähtiin 4,7 keskiarvolla lähes varauksetta ottavan erittäin hyvin nuorille tärkeitä asioita huomioon. Kuvaavinta on, että vain neljä vastaajaa vastasi melko hyvin (4). Loppujen vastaajien (69%) mielestä nuorisovaltuustot/neuvostot ottavat nuorille tärkeät asiat erittäin hyvin (5) huomioon. Myös nuorisotoimien koettiin keskiarvallisesti (4,3) ottavan nuorille tärkeät asiat huomioon vähintäänkin melko hyvin, ainoastaan yhden vastaajan valitessa arvoksi pienemmän kuin 4. Oppilaskuntien hallitusten, poliittisten nuorisojärjestöjen ja nuorille suunnattujen järjestöjen nähtiin myös keskiarvolla 4, ottavan nuorille tärkeät asiat melko hyvin huomioon, joskin poliittisten nuorisojärjestöjen kohdalla oli havaittavissa suurinta varianssia (1,2) verrattaessa suurimpaan osaan muista vaihtoehdoista. Vaikka kuusi vastaajaa (46%) vastasi poliittisten nuorisojärjestöjen ottavan erittäin hyvin nuorille tärkeät asiat huomioon, kaksi vastaajaa (15%) kuitenkin antoi vaihtoehdolle arvoksi 2 (melko huonosti). Keskiarvallisesti myös sosiaalisten medioiden käyttäjien (3,7) ja koulujen (3,6) koettiin ottavan nuorille tärkeitä asioita selkeästi keskimääräistä paremmin. Kunnanvaltuuston kohdalla enemmistö vastaajista (46%) antoi arvoksi 2 (melko huonosti). Loput vastaukset kuitenkin nostivat keskiarvon kolmeen.

Keskimääräistä alemmaksi jäivät mm. paikallinen (2,9), ja valtiollinen media (2,7), joiden kummankin kohdalla enemmistö vastaajista antoi arvoksi 3. Eduskunnan nähtiin keskiarvallisesti (2,4) tuovan selkeästi vähiten esille nuorille tärkeitä asioita. Enemmistö vastaajista (53%) koki eduskunnan tuovan melko huonosti nuorille tärkeitä asioita esille. Melko hyvin ja erittäin hyvin saivat kumpikin vain yhden vastaajan taakseen. Erittäin huonosti eduskunnan näki ottavan nuorten asioita esille kuitenkin vain kaksi (15%) vastaajaa. Kysyttäessä H1:ltä, kuunnellaanko pohjoisen nuorta valtiotasolla tarpeeksi, hän vastasi:

”Se on vähän kaksipiippuinen kysymys sillä tavalla, että tietenkin.. kun puhutaan vaikka valtiosta ja eduskunnasta, niin siinä sekin näkökulma on pääasiassa etelässä, niin voi sanoa, että nuoria ei välttämättä yleisesti kuunnella ihan kylliksi. Mutta siinä ollaan kuitenkin menossa parempaan päin. Joka kerta kun saadaan kuuluvuutta semmoisille kuin esim. nuorisoneuvosto, nuorisovaltuusto, ja joka kerta kun näille saa enemmän kuuluvuutta, enemmän mainostusta, enemmän tilaisuuksia olla radiossa, leh-

dissä, televisiossa.. niin nuorten mahdollisuudet vaikuttaa omiin asioihin ja yleisesti vaikka koko valtioon kasvaa, jokaisella niillä pienillä tapahtumilla.”

H1 näkee, että valtion ja eduskunnan toimissa ja vaikuttamisessa, toiminnan näkökulma on painotteinen eteläiseen alueeseen, jonka hän näkee mahdollisesti vaikuttavan negatiivisesti nuorten asioiden tasavertaiseen huomioimiseen eduskunta/valtiotasolla. Hän kuitenkin toteaa asiassa tapahtuvan kehitystä mm. nuorisovaltuustojen ja -neuvostojen näkyvyyden lisääntyessä, todeten samalla myös nuorisovaltuustojen ja -neuvostojen olevan avainroolissa nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantamisessa valtiotasolla.

Kuvio 7. Olisitko valmis muuttamaan kotipaikkakunnaltasi parempien vaikutusmahdollisuuksien vuoksi?

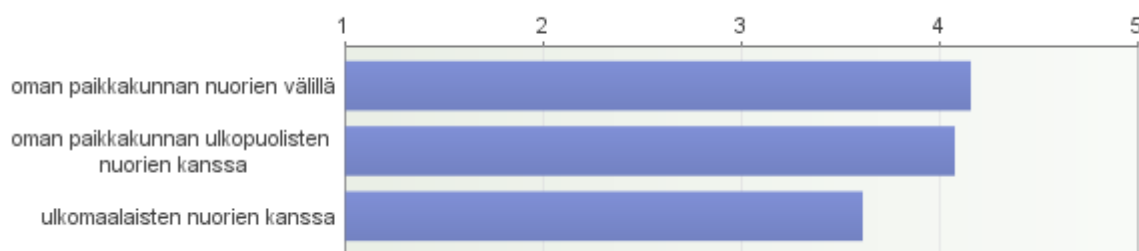
Kysymykset 11 ja 12 liittyivät kotipaikkakuntaan, ja sen merkitykseen nuorelle. Kysymyksessä 11 kysyttiin, kuinka tärkeänä kohderyhmä näkee kotipaikkakunnallaan asumisen. Huomionarvoisena voi pitää seikkaa, että vain yksi vastaajista (8%) ei pitänyt lainkaan tärkeänä asumista kotipaikkakunnallaan, ollen myös ainoa kielteisen kannan asiaan ottanut. Sen sijaan seitsemän vastaajaa piti kotipaikkakunnallaan asumista joko jossain määrin tärkeänä (23%), tai erittäin tärkeänä (31%). Viidellä vastaajalla (38%) oli asiaan neutraali kanta. Vaihtelevista taustoista ja asuinympäristöistä huolimatta, enemmistö vastaajista siis piti kotipaikkakunnassaan asumista vähintään jonkinlaisessa arvossa. Keskiarvollisesti mitattuna (3,7) kysymyksen vastaukset painoutuivat myös enemmän myönteisen puolelle.

Seuraavan kysymyksen (12) voi nähdä myös osittain tukevan edellistä väittämää. Kun vastaajilta kysyttiin, olisivatko he valmiita muuttamaan kotipaikkakunnaltaan parempien vaikutusmahdollisuuksien vuoksi, päälle kaksi kolmasosaa (9) vastaajista vastasi kielteisesti. Neljä (31%) vastasi olevansa valmis muuttamaan. Selvä enemmistö ei siis pidä parempia vaikutusmahdollisuuksia vielä

itselleen sellaisena tekijänä, joka riittäisi yksinään ajamaan päätökseen paikkakunnalta poismuuttamiseen.

Kotipaikkakunnan merkitys Lapin alueen nuorelle korostuu myös aiemmissa tutkimuksissa. Ollilan (2008) tutkimuksesta käy ilmi, kuinka Lapin alueen nuoret ovat kuvailleet mm. harrastusmahdollisuuksien, läheisyyden luontoon ja eläimiin, turvallisuuden, rauhallisuuden ja tärkeiden ihmissuhteiden osaksi hyvää elämää kotiseuduillaan. Myös Kiilakosken mukaan etenkin luonnolle on nuorten toimesta annettu erityistä merkitystä, sen linkittyen myös moniin pohjoisen nuoren harrastuksiin. Kotiseudusta tunnetaan myös erityislaatuista ylpeyttä. Harvaan asutuilla seuduilla riittää myös tekemistä, mikä ei välttämättä aina vastaa yleistä mielikuvaa. Tekemisen ja harrastamisen muodot ovat monesti vain erilaisia verrattuna urbaaniympäristöihin. Harvaan asuttujen seutujen nuorilla voi olla myös toisenkinlaisia etuja kotiympäristössään kaupunkiseutuihin verrattuna (Malone 2002), heidän ei välttämättä esim. tarvitse kilpailla yhteisten tilojen käytöstä. Suurimpien vaikuttajien joukossa lienevät myös sosiaaliset ja kulttuuriset ympäristöt, joihin nuori on ehtinyt kiintyä ja sitoutua. Kokemus ja assosiaatio omiin synnyinjuuriin voi hyvinkin olla ajava tekijä esim. Lapin paluumuuttajien päätöksessä palata takaisin kotiseuduilleen. (Kiilakoski 2016, 49-53.)

5.3 Verkostoituminen

Kuvio 8. Kuinka tärkeäksi koet verkostoitumisen [seuraavien tahojen välillä]? (1= en ollenkaan tärkeäksi, 5= todella tärkeäksi)

Verkostoituminen sekä oman paikkakunnan (4,2), että muiden paikkakunnan nuorien (4,1) välillä nähtiin keskiarvollisesti selkeästi tärkeänä. Kysyttäessä verkostoitumista ulkomaalaisten nuorten kanssa keskiarvo (3,6) pysyi vielä neut-

raalin edellä, mutta aivan yhtä suurta arvoa kotimaan nuorten välillä verkostoitumiseen verrattuna ei keskiarvallisesti annettu. Melko tärkeäksi (4) oli suosituin vastaus jokaisen vaihtoehdon kohdalla, mielenkiintoisesti myös kyseisen arvon jokaiseen kolmeen vaihtoehtoon oli antanut kuusi vastaajaa (46%). Vastaustilastot olivat muutenkin yllättävän yhtenäisiä, yksikään vastaajista ei kokenut, että verkostoituminen ei olisi lainkaan tärkeää minkään vaihtoehdon kohdalla. Viisi vastaajaa piti myös verkostoitumista sekä oman paikkakunnan, että ulkopaikkakuntien nuorien kanssa erittäin tärkeänä (38%). Ulkomaalaisten nuorien kanssa verkostoitumiseen liittyen, kolme vastaajaa otti neutraalin kannan (23%). Haastatteluissa verkostoituminen nähtiin yhtenevästi tärkeänä asiana.

”Noo, meillä ainakin oman paikkakuntalaisia.. ei ole kovin montaa nuoria. Että siinä on jo melkein automaattisesti semmoinen yhteys [heidän kesken] ja.. sitten ulkopaikkakuntalaisten nuorten kanssa on tosi tärkeä verkostoitua, kun se laajentaa sitä mittakaavaa ja.. saa uusia näkökulmia ja saa jakaa sitä kaikkea tietoa ja kaikkea. Ja sitten voi lähteä jonneki toiseenkin kuntaan.. vaikka töihin, tai että se ei ole rajattu se alue.”

Edellä H2 toteaa, että verkostoituminen oman paikkakunnan nuorten välillä voi jo lähtökohtaisesti olla hyvällä tasolla, jos paikkakunta on niin pieni, ettei siellä myöskään ole paljon nuoria. Ulkopaikkakuntalaisten kanssa verkostoitumisen hän näkee, ehkä myös edellisestäkin syystä, todella tärkeäksi. Hän puhuu ”mittakaavan laajentamisesta” ja uusien näkökulmien löytämisestä, kuin myös tiedon jakamisesta. Hän myös näkee, että verkostoituminen voi uusien ajatusten vastaanottamisen lisäksi, poikia myös jotain suurempaakin, esim. mahdollisuuden löytää työpaikan ulkopaikkakunnalta. Verkostoitumalla voi siis laajentaa sitä aluetta, missä yksilö pystyy toimimaan. H3:n ajatukset verkostoitumisesta ulkopaikkakuntalaisten välillä olivat myös yhteneviä H2:n ajatusten kanssa:

”No minusta se on tärkeää. Silloin ne asiat tavallaan pääsee jakautumaan ja mielipiteet vaihtumaan ja silleen.. jos verkostoituu ulkopaikkakuntalaisten kanssa.”

H3 piti siis myös tärkeänä mielipiteiden vaihtumista koti- ja ulkopaikkakuntalaisten nuorten välillä. Verkostoitumista, ja sen tärkeyttä kuvailtiin myös vaikutusnäkökulman kautta, kuten H1 sanoo:

”Jos haluaa saada oikeaa vaikutusta aikaan, niin verkostoituminen on paras keino siihen. Yksilöllä on erittäin vaikea tehdä muutosta maailmassa, jossa suuret ryhmät tekee päätöksiä, niin.. se on lähestulkoon välttämätöntä, jos haluaa muuttaa maailmaa.”

H1 kertoo siis kokevansa, että yksilön vaikutusmahdollisuudet ovat paljon pienemmät, koska maailmalla päätöksenteko on sidottu enemmän suuriin ryhmittymiin. Tästä syystä, hän näkee verkostoitumisen jopa välttämättömäksi, jos yksilönä haluaa vaikuttaa isomman kokoluokan päätöksentekoon. Se, miksi H1 käsittelee verkostoitumista nimenomaan vaikuttamisen näkökulmasta, voi johtua siitä, että kuten verkkokyselyssä, myös haastatteluissa käsitteelin kysymyksissä ensiksi nimenomaan vaikuttamista. Pysin kuitenkin siirtyessä kysymyksissä verkostoitumiseen tauottamaan tilannetta, ja selventämään aiheen vaihtumista.

H1:llä oli myös omakohtainen esimerkki siitä, millaista hyötyä ulkomaalaisten nuorten kanssa verkostoituessa voi olla:

”Jos puhutaan verkostoitumisesta ulkomaalaisten kanssa, niin siinä on ehkä vaikeampi jakaa samanlaisia ongelmia kuin kotimaalaisten ihmisten kanssa, mutta ainakin siinä voi nähdä sellaisia samantyyllisiä tilanteita, tai jopa sellaista erilaista näkökulmaa, muun muassa minulla on itselläni kavereita Iso-Britanniasta, Italiasta, yksi Saksasta.. niin se on yllättävää, miten voi nähdä, esimerkiksi jos puhutaan poliittisista tapahtumista Britanniassa, vaikkapa brexitin kanssa, niin siinä voi kuulla monenlaisia erilaisia mielipiteitä. Ja silloin verkostoituminen ulkomaalaisten nuorten kanssa ehkä mahdollistaa tällaisen... kaikukammioista eroamisen, että puhuu ihmisten kanssa, joilla on täysin erilainen mielipide, jopa sellainen minkä sinä voit nähdä radikaalina, mikä sitten kuitenkin jos perustellaan hyvin... niin sinä alat ymmärtämään sitäkin ja sinä voit vähän kotiseudullakin alkaa miettimään sitä samaa. Jos vaikka puhutaan brexististä, niin voi alkaa ymmärtämään paremmin Suomessa esimerkiksi ajatuksia vaikka EU:sta. Se toimii yhtä paljon nuorten seurassa kuin aikuistenkin seurassa, että siinä ei ole niin suurta eroa.”

H1 ottaa ensimmäisenä esille tietynlaisen ongelman yhtäläisiin ongelmiin, tarkemmin sanoen niiden puutteeseen liittyen, kotimaisten ja ulkomaisten nuorien välillä tapahtuvassa kanssakäymisessä. Tätä ajatusta voi helposti myös jatkaa koskemaan ongelmien lisäksi, myös nuorten yhteisiä ja tärkeitä pitämiä asioita, jos esim. elinolosuhteet ja kulttuuri ovat nuorten kesken merkittävästi erilaisia. Hän kuitenkin kokee, että nuorten elämästä voi löytää samanlaisia tilanteita, ja

niihin liittyen erilaisia näkökulmia. Hän ottaa esille myös globaalit tilanteet ja ilmiöt, käyttäen esimerkkinä brexitiä (Ison-Britannian päätöstä irtaantua Euroopan Unionista kansanäänestyksen tätä puoltaessa), joista voi eri maista olevien nuorten kanssa keskustellessa saada erilaisia mielipiteitä, ja jopa sellaisiakin näkemyksiä asioihin, millaisia kotimaassa ei välttämättä käsitellä, tai pidetään radikaaleina. Hän vertaa tilannetta eräänlaisesta kaikukammioista irtaantumiseksi.

”Kaikukammio” on terminä ehkä vasta viime vuosikymmeninä alkanut esiintyä yleisemmin kielenkäytössä. Yleensä kaikukammioilla on viitattu, etenkin Yhdysvalloissa, tiettyjen poliittisten kantojen omaavien medioiden yhdessä muodostamaa, yhtenäistä ja samalla suljettua viestintäympäristöä, jolla pyritään vahvistamaan tiettyjä arvoja ja väitteitä näitä medioita seuraavalle väestölle. Tämän toimintaperiaate perustuu lähtökohtaisesti siihen, että ihminen todennäköisemmin etsii tietoa, joka on yhdenmukaista jo hänen omaksumien arvojen ja käsitysten kanssa, ajoittain jopa valikoiden mitä tietoa havaita. Mediat, jotka muodostavat kaikukammion, toimivat yhteistyössä keskenään ruokkien tietynlaista ajattelua, siteeraten, ja tämän kautta legitimoiden toinen toistaan. Tyypillistä on myös erilaisten näkemyksien haastaminen yhteisrintamassa. (Jamieson & Cappella 2008, 75-76.) Kaikukammiota voinee käyttää myös yleisemmin metaforana tiettyjen mielipiteiden ja informaation jakamista ja vahvistamista jonkin ryhmän, vaikkapa kaveripiirin sisällä. H1 kertookin omasta kokemuksestaan, että ulkomaalaisten nuorten kanssa keskustellessa voi ennen kaikkea oppia ymmärtämään paremmin muita näkökulmia, jopa globaalilla tasolla, kuin myös oppia ymmärtämään paremmin kotimaassakin käytyä keskustelua aiheeseen liittyvistä asioista ja tekijöistä (esim. suomalaisten näkemykset EU:sta). Hän myös täsmensi, että ilmiö koskee sekä nuoria, että myös aikuisiakin, kun puhutaan verkostoitumisesta kansainvälisellä tasolla.

Verkostoitumisessa ulkomaalaisten nuorten kanssa nähtiin myös haasteita:

”No on sekin [verkostoituminen ulkomaalaisten nuorten kanssa] tärkeätä, jos vain riittää kielipäättä. Jos ei ole yhteistä kieltä niin se voi olla vähän haastavaa.”

H3 mainitsi edellä verkostoitumisen edellytykseksi kielitaidon, jota ilman verkostoitumisen onnistuminen voi olla haasteellista. H2 näki myös kielitaidon puutteen ongelmana:

”Siinä on kieliongelmia ollu ainakin meillä päin aika lailla.. mutta sitten se on niinku pohjimmiltaan ollu hyvä juttu, että jos kaikki on vaan päässy matkaan ja saatu joku yhteinen kieli. Ne saattaa olla niin lähellä ne ihmiset, mutta kuitenkin niin erilailla näkyvillä kaikki ja.. jakaa niinku sitä kulttuuria ja kyllä se.. aika tärkeää on. Ja varsinkin jos asuu tuolla rajan lähellä.”

H2 toteaa kuitenkin kohtaamisten ulkomaalaisten nuorten kanssa olleen pohjimmiltaan hyviä, jos joukolle on löydetty yhteinen kieli, kuin myös jos mahdollisimman moni on pystynyt osallistumaan toimintaan. Hän ehkä hieman ihmetellen toteaa, miten ulkomaan nuoret saattavat olla fyysisesti hyvinkin lähellä omaa seutua, muttei kuitenkaan samalla tavalla näkyvillä kuin vaikkapa kotipaikkakunnan nuoret. Etenkin rajaseuduilla, hän pitää tärkeänä verkostoitumista ja kulttuurien vuoropuhelua ulkomaalaisten nuorten kanssa.

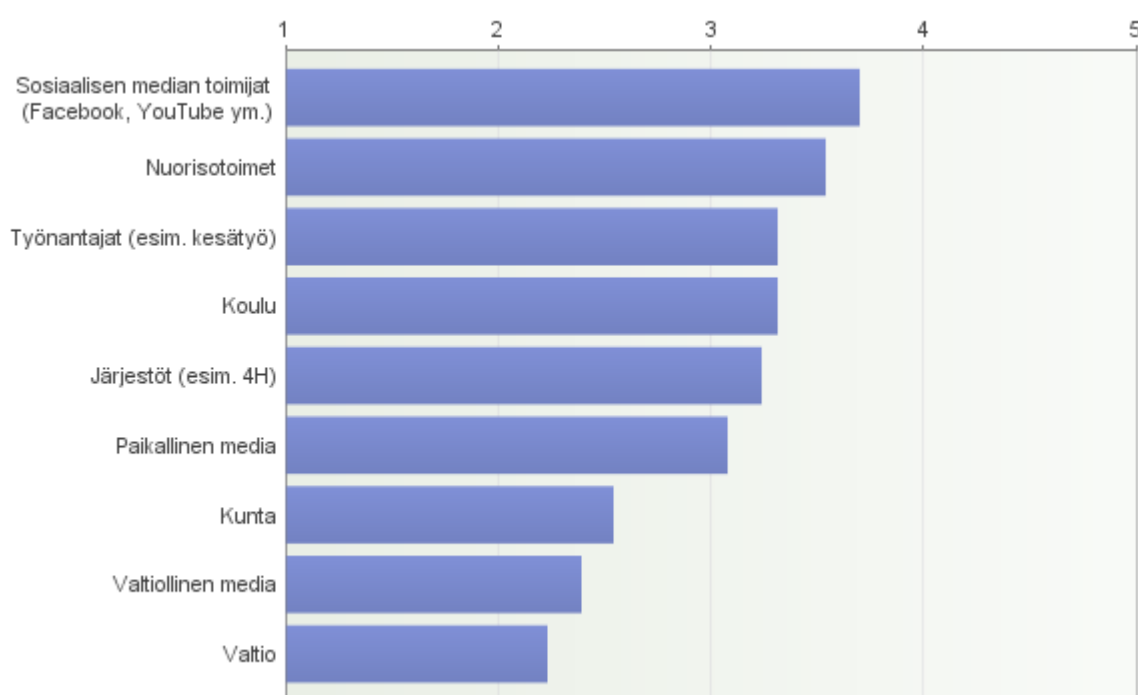
Kysymyksessä 14, kysyttiin kohderyhmän mielipidettä yleisesti ottaen kotipaikkakunnan nuorten verkostoitumismahdollisuuksista. Keskiarvollisesti mitattuna (3,2) vastauksen tulokset nousevat vain hieman yli keskimääräisen arvon. Suurin suu lienee se, että suurin osa vastaajista (46%) antoi neutraalin vastauksen. Melko hyviksi kotipaikkakuntansa nuorten verkostoitumismahdollisuudet koki silti viisi vastaajaa (38%), kun taas huonoiksi, tai erittäin huonoiksi verkostoitumismahdollisuudet koki vain yksi vastaaja kummassakin vaihtoehdossa.

”Noo, minusta ne on ihan hyvät. Mie en oo ajatellu tuota niin tarkasti, mulla on vähän hankala sanoa näenkö minä siinä mahdollisuuksia tai hankaluuksia, mutta.. koen sen silleen hyvänä nuoren kannalta.”

H3 ei edellä nähnyt ongelmia pohjoisen nuoren verkostoitumismahdollisuuksissa, todeten kuitenkin, ettei ole ajatellut asiaa niin tarkasti.

”Ainakin tuolla pohjoisessa uskoisi että se on helpompaa, koska kaikki ihmiset tuntee toisensa, ja sitten tosi helposti tutustuu kunnan rajojen ylikin, ja sitten voi olla niinku.. kaikki niinku Lapista.. niinku samantapaisia ihmisiä niin tosi helposti tutustuu ja voi luoda verkkoja, jos vain mennee ja lähtee kaikkiin matkaan. Nyt kun on ollu tapahtumia, niin ne on helppoja väyliä.”

H2 kokee edellä myös pohjoisen nuoren verkostoitumismahdollisuudet helpommiksi, samasta syystä kuin hän koki vaikuttamismahdollisuudetkin osittain paremmiksi, pienillä paikkakunnilla ihmiset tuntevat paremmin ja helpommin toisensa. Lisäksi hän vaikuttaa toteavan verkostoitumisen toimivan hyvin myös kuntarajojen ylikin, nähden tietynlaista yhteyttä Lapin ihmisten välillä, joka helpottaa tutustumista, ja näin ollen verkostoitumista. Hän jatkaa todeten erilaisten tapahtumien, jossa tapaa uusia ihmisiä, olevan helppo väylä verkostoitua muiden pohjoisen nuorten kanssa.

Kuvio 9. Kuinka hyvin koet seuraavien tekijöiden toimivan nuorten verkostoitumisen edistämisessä? (1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin)

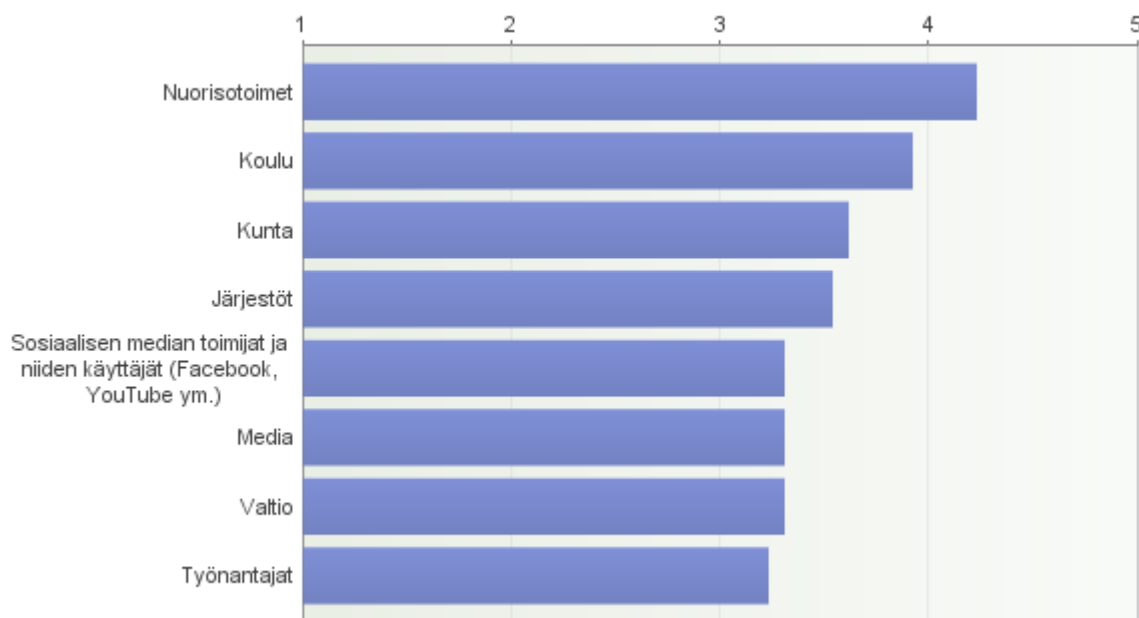
Kysymyksessä 15 kohderyhmältä kysyttiin, miten hyvin he kokevat eri tekijöiden ja instituutioiden toimivan nuorten verkostoitumisen edistämisessä. Keskiarvollisesti (3,7) parhaimpina nähtiin sosiaalisen median toimijat, neljän vastaajaan (31%) nähdessä niiden toimivan erittäin hyvin, ja kolmen (23%) melko hyvin verkostoitumisen edistäjänä. Ainoastaan yksi (8%) vastaaja näki sosiaalisen median toimijat negatiivisessa valossa, vastaten niiden toimivan erittäin huonosti nuoren verkostoitumisen edistämisessä. Loppujen (38%) kanta oli neutraali. Nuorisotoimien ja koulujen nähtiin myös toimivan enemmän hyvin, kuin huonosti

nuoren verkostoitumisen edistämässä. Työnantajien kohdalla neutraaleja vastauksia (62%) annettiin enemmän, kuin muille vaihtoehdoille. Kaksi vastaajaa (15%) näki työnantajien toimivan melko huonosti verkostoitumisen edistämässä, kun taas viimeiset kolme (23%) kokivat työnantajien toimivan erittäin hyvin nuoren verkostoitumisen edistämässä. Medioista paikallisten medioiden vaikutus nähtiin keskimääräisesti mitattuna melko neutraalina (3,1), sen sijaan valtiolisten medioiden nähtiin toimivan selvästi keskimääräistä huonommin (2,4) nuoren verkostoitumisen edistämässä. Kunnan keskiarvo oli 2,5, jonka 7 vastaajaa (54%) näki toimivan melko huonosti verkostoitumisen edistämässä. Valtio nähtiin kysymyksessä keskiarvallisesti selvästi huonoimpana toimijana (2,2), kolmen (23%) vastatessa erittäin huonosti, ja kuuden (46%) melko huonosti. Ainoastaan kaksi vastaajaa (15%) koki valtion toimivan melko hyvin nuoren verkostoitumisen edistämässä.

”No.. tähän voi ehkä sitten vähän avata tuota sosiaalista mediaa, että sosiaalisen median kautta, tietenkin verkostoituminen on paljon helpompaa, ja oikeastaan toivoisin että olisin enemmän sellaista nuorten välistä keskustelua omista näkökulmistaan oman alueen perusteella, esimerkiksi sillä tavalla että vaikka.. inarilainen, ivalolainen, utsjokelainen nuori.. voi keskustella Helsingistä, Espoosta, täältä pääkaupunkiseudulta olevan nuoren kanssa samoista aiheista ja nähdä semmoisia eri näkökulmia siitä. Ja saada etenkin sosiaalisen median kautta äänensä kuuluviin paremmin, ja yks asia mikä on tärkeintä tässä verkostoitumismahdollisuuksissa on se, että ottaa kaikista mahdollisuuksista kiinni, jos saa mahdollisuuden vaikka mennä keskustelemaan jonkun oman alueensa poliittisen päättäjän kautta, niin sen kautta voi yllättävän nopeasti myös.. öö.. vaikka nyt esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, Facebookin kautta voi sitten saada levitettyä omaa ajatustaan jostain aiheesta tälle poliittiselle päättäjälle, joka voi johdtaa siitä sitten pidemmälle.. mahdollisesti jopa eduskuntaan jos käy hyvä tuuri. Sosiaalinen media on varmaan semmoinen mikä on nuorelle yks parhaimmista, ja tietenkin myös erilaiset ryhmät ja yhdistykset omalla koti-alueellaan.”

H1 näki sosiaalisen median helpottavan nuoren verkostoitumista, mikä osaltaan tukee myös kyselyn tulosta. Hän myös toivoisi näkevän eri alueiden nuorten välillä enemmän keskustelua sosiaalisen median avulla, etenkin pohjoisen ja etelän nuorten välillä. Näin hänen mukaansa nuoret ympäri maan voisivat saada erilaisia näkökulmia heidän jakamiin asioihin. Hän näkee sosiaalisen median kautta verkostoitumisen myös keinona saada omaa ääntään paremmin kuuluviin, toisin sanoen, omien vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi. Hän myös toteaa sosiaalisen median olevan kanava, jolla omia ajatuksiaan voi saada jopa

poliittisille päättäjille asti. Ja myös H1 on sitä mieltä, että erilaisiin verkostoitumismahdollisuuksiin olisi syytä tarttua rohkeasti, todeten esim. kotialueen yhdistysten olevan myös hyvä verkostoitumiskanava.

Kuvio 10. Kuinka suuri panostus seuraavilla tahoilla pitäisi olla verkostoitumisen edistämiseksi? (1= todella pieni, 5= todella suuri)

Kysyttäessä kohderyhmältä, kuinka suuri panostus eri tahoilla ja toimijoilla pitäisi olla verkostoitumisen edistämiseksi, suurinta vastuuta verkostoitumisen edistämisen takaamiseksi nähtiin keskiarvollisesti (4,2) olevan nuorisotoimilla ja kouluilla (3,9). Ensi alkuun tosin on ehkä jo huomioitavaa, että keskiarvollisesti jokaisella kysytyllä toimijalla nähtiin olevan keskimääräistä suurempi vastuu verkostoitumisen edistäjänä. Toisin sanoen, sellaista tahoja ei kysymyksen vaihtoehtoisissa ollut, jonka nuoret olisivat kokeneet sellaiseksi, jolla ei tarvitsisi olla panostusta nuorten verkostoitumisen edistämiseen. Tämä on huomattavissa nuorisotoimen ja koulujen lisäksi, myös kuntien (3,6) ja järjestöjen (3,5) kohdille annetuista vastauksista. Jokainen edellä mainituista neljästä vaihtoehdosta sai lähinnä yksittäisiä vastauksia, joissa panostuksen merkitys koettiin pieneksi. Saman tasoista ilmiötä oli havaittavissa pääosin muissakin vaihtoehdoissa, joskaan sosiaalisen median toimijoiden, median, valtion (3,3) ja työnantajien (3,2)

panostuksen tarpeellisuutta verkostoitumisen edistämiseksi ei kuitenkaan koettu olevan merkittävästi keskimääräistä suurempaa.

”Hmm, mitkä tahot.. Se olis hyvä jos vois olla.. esimerkiksi nuorten keskuudessa tämä on niinku tosi hyvä juttu, että nuorisovaltuustot tekkee yhteistyötä. Sitten kun on niitä kuntia missä ei ole niitä nuorisovaltuustoja niin, tavallaan niitä ei sais rajata pois kuitenkaan. Ja sitten nuorisotoimien ehkä pitäis tukea. Ja sitten kuntien ja koulujen. Että jos sais semmosen jonku pysyvän siihen.. niin se ois ihan hyvä.”

Edellä H2:n vastaukset kysyessä tahoista, jotka toimisivat parhaiten verkostoitumisen edistämässä, muistuttavat myös kyselyssä saatuja vastauksia. Ensimmäisenä hän mainitsee nuorisovaltuustot, ja pitää hyvänä, ilmeisesti myös Pohjoisen Vinkkeliin viitaten, että eri paikkakuntien nuorisovaltuustot/neuvostot tekevät yhteistyötä keskenään. Minkä hän myös erikseen mainitsee, ovat kunnat, joissa ei ole nuorisovaltuustoja. Hän kokee, ettei yhteistyöstä puhuttaessa pitäisi kuitenkaan rajata pois niitä kuntia, missä nuorisovaltuustoja ei ole. Muiden tahojen, joiden hänen mukaansa pitäisi tukea nuorten verkostoitumista, ovat samat, kuin kyselyssä tärkeimmäksi nousseet toimijat, nuorisotoimet, kunnat ja koulut. Hän myös peräänkuuluttaa pysyvän verkoston luomisen tärkeyttä.

H1:n haastattelussa kysymys nivoutui yhteen, verkostoitumista yleisesti edistävien ajatusten kanssa. Kysyttäessä hänen näkemyksiään siitä, miten verkostoitumista pohjoisessa nuorten kesken voisi parantaa, hän vastasi:

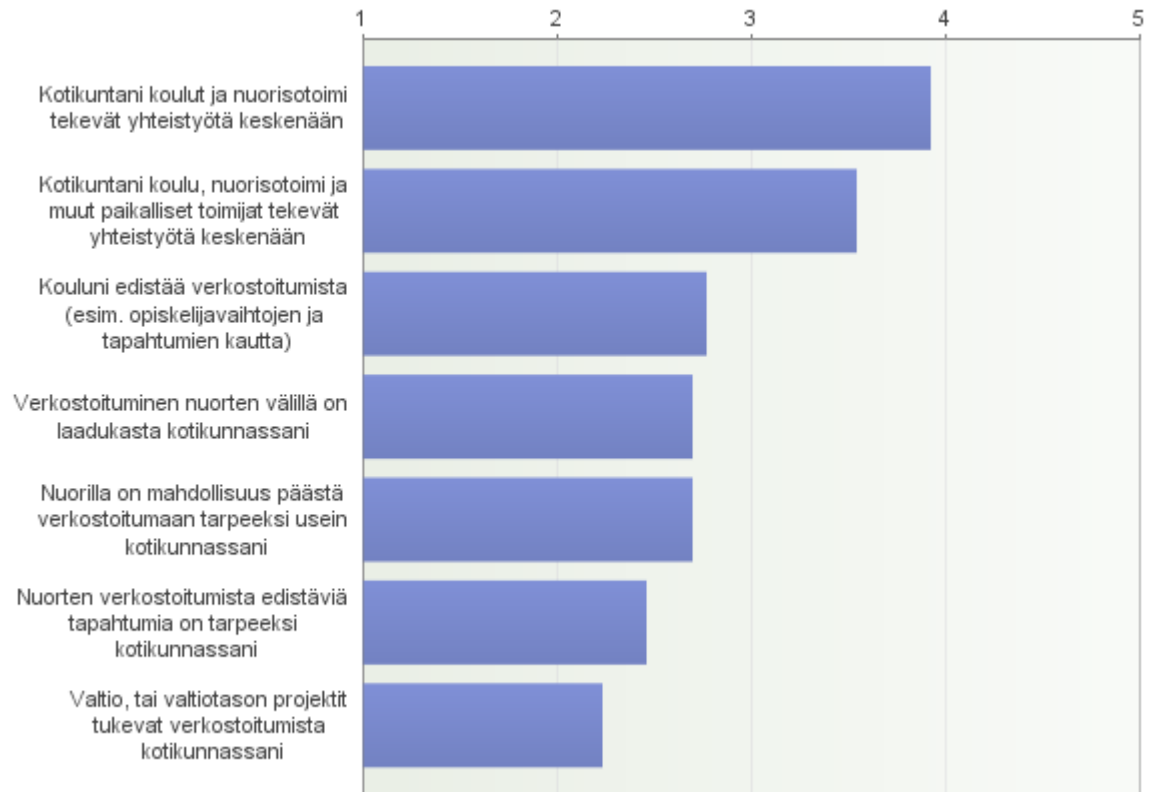
”Minun mielestä pääasiassa sillä tavalla, että esimerkiksi Pohjoisen Vinkkelin lisäksi, saataisiin aikaan vielä semmoisia, vois sanoa.. tämmöisten verkostoituneiden ryhmien välisiä verkostoja, esimerkiksi nyt on Pohjoisen Vinkkeli, mikä on keskittynyt Lapin asioihin, niin voisi esimerkiksi tehdä vielä yhteistyötä raskaammin vaikka Helsingin nuorisoneuvostojen, nuorisovaltuustojen, nuorisopoliittisten.. yhdistysten kanssa. Saisi aikaan tämmöisen.. miten voisi sanoa, verkostojen verkoston”

Hän mainitsee ensiksi Tornion, Inarin ja Saamelaiskäräjien nuorisovaltuustojen/neuvostojen muodostaman Pohjoisen Vinkkelin, joka edustaa osaa Lapin nuorten näkökulmaa. Hän toteaa, että yhteistyötä voisi tehdä laajemmin, Lapin verkostojen ulkopuolellakin, esim. Helsingin nuorisovaltuustojen ja nuorisopoliittisten yhdistysten kanssa, joka voisi johtaa eräänlaisen ”verkostojen verkoston” luomiseen. Tämän jälkeen kysyin tarkemmin tahoista, jotka toimisivat parhaiten

verkostoitumisen edistämisessä. H1 vastasi edellisessä kysymyksessä esiintynyttä verkostojen yhdistymisideaa jatkaen:

”Niin noh, kaikista parhaiten voisi sanoa että ehkä sitä yhdistymistä voisi aloittaa.. vois sanoa että pienestä vois aloittaa, esimerkiksi kouluista, mutta sitä voi jatkaa sitten myös esimerkiksi kunnallispolitiikkaan, kunnallispolitiikkoihin, ja toivottavasti myös koko valtion politiikassa olevien ihmisten kanssa, esimerkiksi.. toivottavasti sillä tavalla, että eduskunnassa tuodaan samoja huolia esille mitä on täällä. Niin vaikka siinä ei välttämättä saisi aikaan suoraan verkostoitumista, niin siinä ainakin saadaan sitten tämä mielipide, ajatus esille, ihmisille jotka on suurimpia päättäjiä koko valtiossa, niin siinä ainakin saisi semmoisen.. mahdollisesti yhteisymmärryksen aikaan sitten useampien ihmisten kanssa, mikä voi sitten johtaa verkostoitumiseen, sama mitä mie myös mainitsin aikaisemmin, että vähän niinkuin tällöinen perhosefekti.”

H1 toteaa, että verkostojen yhdistymistä voisi aloittaa ensiksi ”pienestä”, ottaen esimerkiksi koulut. Tästä hänen mukaansa voisi kuitenkin jatkaa verkostojen kurottamista kunnallispolitiikassa oleviin ihmisiin, ja mahdollisuuksien mukaan jatkaa vielä valtion politiikassa toimiviin tahoihin, mahdollisesti saaden aikaan yhteisymmärrystä useampien tahojen kesken, joka taas voisi hänen mukaansa johtaa verkostoitumiseen.

Kuvio 11. Miten hyvin seuraavat väitteet pitävät paikkansa? (1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin)

Kysymyksessä 17, kysyttiin erinäisten verkostoitumisen tilaa selvittävien väittämien paikkansapitävyyttä kohderyhmän kotikunnissa. Väitteen ”kotikuntani koulut ja nuorisotoimi tekevät yhteistyötä keskenään, nähtiin keskiarvollisesti (3,9) pitävän enimmäkseen melko hyvin paikkansa. Kun koulujen ja nuorisotoimien yhteistyöhön lisättiin vielä muut toimijat, keskiarvo laski jonkin verran (3,5), pysyen kuitenkin vielä melko selvästi keskimääräistä suurempana. Loppujen väittämien nähtiin pitävän keskimääräistä huonommin paikkansa. Esim. koulujen nähtiin edistävän verkostoitumista hieman keskimääräistä huonommin (2,8), samoin kuin kotikunnassa verkostoitumisen laatu (2,7), ja verkostoitumismahdollisuudet (2,7). H3:n haastattelussa kysyin erikseen, muistaako hän onko kouluissa ollut verkostoitumista edistävää toimintaa, tai tapahtumia, johon hän vastasi kieltävästi:

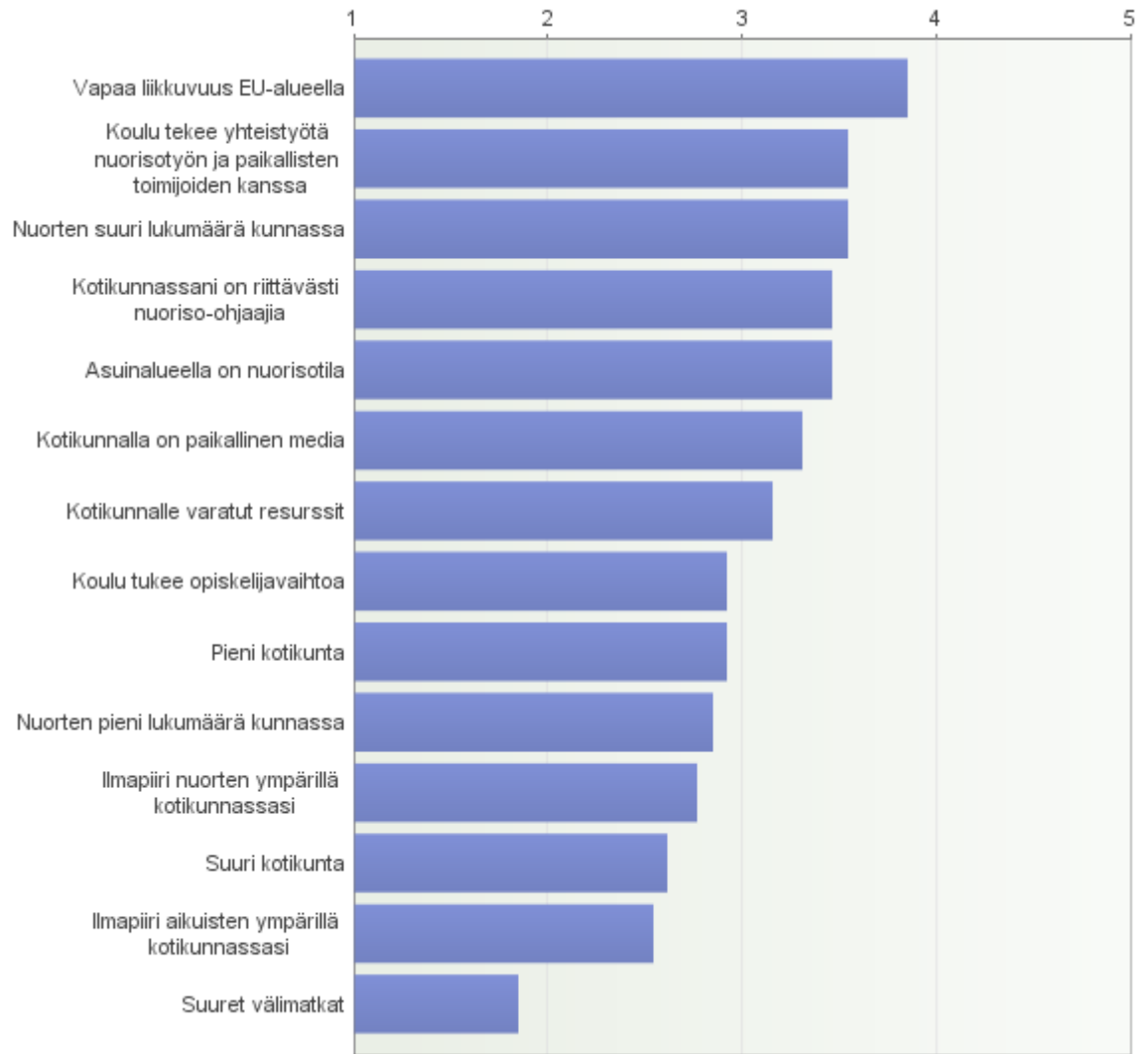
”Eipä oikeastaan, ainakaan ammattikoulussa ja en muista että olis ollu peruskoulussakaan.”

Vielä astetta huonommin (2,5), nähtiin kotikunnassa järjestettävän verkostoitumista edistäviä tapahtumia. Väitteen ”valtio, tai valtiotason projektit tukevat verkostoitumista kotikunnassani” nähtiin pitävän vähiten paikkansa (2,2), seitsemän vastaajan (54%) antaessa väitteelle arvoksi 2 (melko huonosti). Tämän lisäksi kaksi vastaajaa (15%) koki väitteen pitävän erittäin huonosti paikkansa. Ainoastaan yksi vastaaja näki väitteen pitävän edes melko hyvin paikkansa. Valtion, tai valtiollisten toimijoiden, nähtiin siis edistävän pohjoisen nuorten verkostoitumista melko huonosti.

Haastatteluissa tulin kysyneeksi H2:lta, miten verkostoitumista voisi konkreettisesti edistää:

”Öö, vois järjestää tapahtumia. Se olis ainakin hyvä konsti. Ja sitten silleen sovittais kyytejä.. että olis niinku joku yhteiskuljetus. Ja sitten.. niin no netti, jotkut niinkuin nettiryhmät tai tämmöiset.. siinä sitten pitäs olla että kaikilla olis netti. Mutta ne tapahtumat.”

Hän ehdotti mm. useampien tapahtumien järjestämistä, ja sen varmistamista, että niihin mahdollisimman moni pääsisi osallistumaan, esim. yhteiskuljetuksia järjestämällä. Hän ehdotti myös nettiryhmiä, sillä vaatimuksella, että kaikilla pitäisi kuitenkin olla pääsy internetiin.

Kuvio 12. Millä tavalla koet seuraavien tekijöiden vaikuttavan Lapin nuorten verkostoitumismahdollisuuksiin? (1= vaikuttavat hyvin negatiivisesti, 5= vaikuttavat hyvin positiivisesti)

Kysymyksessä 18, kysyttiin millä tavalla tiettyjen tekijöiden koettiin vaikuttavan Lapin nuorten verkostoitumismahdollisuuksiin, asteikolla 1 (hyvin negatiivisesti) - (5 hyvin positiivisesti). Suurimmalla tavalla positiivisesti vaikuttavana tekijänä keskiarvoisesti mitattuna, nähtiin vapaa liikkuvuus EU-alueella (3,9). Koulun suorittama yhteistyö nuorisotyön ja paikallisten toimijoiden kanssa nähtiin myös melko selvästi (3,5) vaikuttavan keskimääräistä positiivisemmin Lapin nuoren verkostoitumismahdollisuuksiin. Nuorisotilan, sekä nuoriso-ohjaajien riittävän määrän kotikunnassa, nähtiin niin ikään vaikuttavan enemmän positiivisesti, kuin negatiivisesti (3,5) nuorten verkostoitumismahdollisuuksiin. Mielenkiintoinen vaihtoehtopari, on ”nuorten suuri lukumäärä kotikunnassa”, ja ”nuorten pie-

ni lukumäärä kotikunnassa”. Nuorten suuri lukumäärä kotikunnassa nähtiin verkostoitumismahdollisuuksien näkökulmasta keskimääräistä positiivisempaan asiana (3,5), kun taas nuorten pienen lukumäärän kotikunnassa nähtiin vaikuttavan hieman keskimääräistä negatiivisemmin (2,9) verkostoitumiseen. H2 oli aikaisemmin haastatteluissa todennut, että pohjoisen nuoren verkostoitumismahdollisuuksissa etuna sen, että ”kaikki tuntevat toisensa”, mikä oletettavasti pitää enemmän paikkansa pienemmän väkiluvun omaavissa asuinpaikoissa. Nuorien suurempi määrä kotikunnassa nähtiin kuitenkin kyselyssä vaikuttavan enemmän positiivisesti verkostoitumiseen, kuin pienempi määrä. Kun kyselyssä vastaavasti kysyttiin sekä pienen kotikunnan, että suuren kotikunnan merkitystä verkostoitumiseen, todettiin pienen koon omaavan kotikunnan vaikuttavan kuitenkin positiivisemmin verkostoitumiseen (2,9), kuin suuren kotikunnan (2,6). Näiden kahden vaihtoehtoparin tulokset voivat vaikuttaa osin ristiriitaisilta, tosin kysymyksenasetteluissa olisi ehkä ollut tarpeen eritellä kunnan koot vielä erikseen pinta-alan ja asukasluvun mukaan. Voinee kuitenkin olettaa verkostoitumisen olevan pienen pinta-alan omaavassa kunnassa helpompaa, ainakin siinä mielessä, etteivät välimatkat olisi välttämättä niin suuri tekijä, esim. fyysiselle osallistumiselle verkostoitumista edistäviin toimiin.

Suuret välimatkat olivatkin selkeästi negatiivisimmin vaikuttava tekijä Lapin nuorten verkostoitumismahdollisuuksiin liittyen. Keskiarvallisesti (1,8) suurten välimatkojen nähtiin vaikuttavan vähintäänkin melko negatiivisesti, ellei pahemminkin, sillä 7 vastaajaa (54%) totesi suurten välimatkojen vaikuttavan hyvin negatiivisesti nuoren verkostoitumiseen. Myös kaksi vastaajaa (15%) näki suurten välimatkojen vaikuttavan melko negatiivisesti. Tästä huolimatta, yksi vastaaja koki suurilla välimatkoilla olevan melko positiivisen vaikutuksen verkostoitumiseen. Toiseksi negatiivisemmin vielä Lapin nuoren verkostoitumiseen, nähtiin vaikuttavan ilmapiirin aikuisten ympärillä (2,5). Ilmapiirin nuorten ympärillä, koettiin vaikuttavan hieman positiivisemmin, tosin sekin jäi vielä keskimääräistä alemmaksi (2,8). Välimatkat nähtiin ongelmallisina myös kysyttäessä haastatteluissa verkostoitumiseen vaikuttavista tekijöistä:

”No ehkä nyt ensimmäisenä etäisyydet kuitenkin, minä nyt tietenkin puhun lappilaisesta näkökulmasta.. että on aina vaikeaa päästä samaan paikkaan, on vaikea sopia ajankohtia jotka sopii kaikille kun välimatkat on niin

suuria, että esimerkiksi jos puhutaan siitä että mennään kokoontumaan Inarista Tornioon, niin siinä on satojen kilometrien matka välissä..”

”Mmm, noo. Välimatkat. Että se on, ja sitten jos sie et pääse vaikka välimatkojen takia osallistumaan niin.. niin se on sitten vähän huonompi juttu.”

H1 ja H3 näkivät kumpikin välimatkat negatiiviseksi tekijäksi Lapin nuoren verkostoitumisessa, nimenomaan osallistumisen näkökulmasta. H1 kuvailee, kuinka yhteisten kokoontumisten sopimisessa on vaikeuksia löytää kaikille osapuolille sopivia ajankohtia, varsinkin kuntarajojen yli liikuttaessa, satojen kilometrien mittaisten välimatkojen vuoksi. H3 näkee myös välimatkat sellaisena asiana, joka voi Lapissa estää osallistumisen esim. verkostoitumista edistäviin tapahtumiin. H2:lta kysyin, pitäisikö nuorten verkostoitumista edistää enemmän Lapissa. Hän myös erikseen mainitsi vastauksessaan pitkien välimatkojen tuomat vaikeudet:

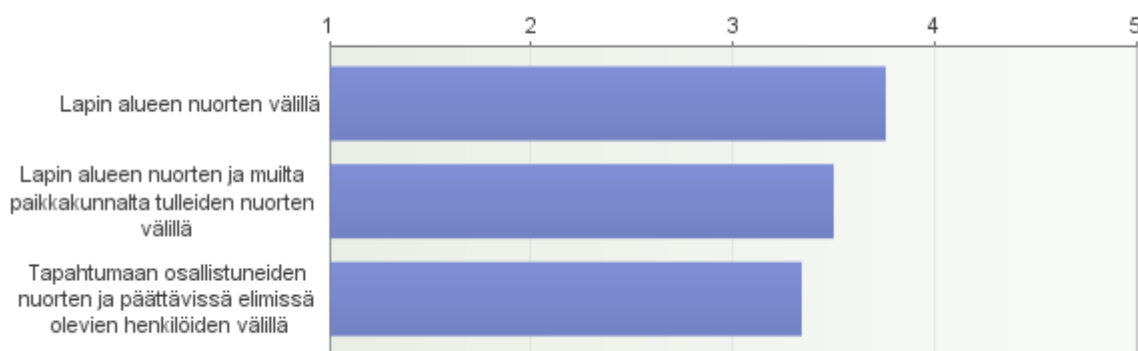
”No kyllä sitä vois vielä vähän edistää, että olisi kiva jos olisi tapahtumiakin, saisi useammin nähdä ihmisiä. Mutta kun kaikki on niin kaukana niin, ei sitä niinku.. vaikka saa muodostettua jonku verkoston niin sen ylläpitäminen saattaa olla aika hankalaa jos ei näe niitä ihmisiä.”

H2 ilmaisee kaipaavansa tapahtumia, joissa näkisi ihmisiä, ja jotka toimisivat verkostoitumisen edistäjinä. Hän kuitenkin kokee ongelmana sen, että ”kaikki ovat niin kaukana”, todeten samalla verkoston ylläpitämisen vaikeaksi, jos verkostoon kuuluvia ihmisiä ei pääse varsinaisesti näkemään.

5.4 Lappi Vapaaksi

Kyselyn viimeiset kysymykset, 19 ja 20, olivat suunnattuja niille nuorisovaltuustojen nuorille, jotka osallistuivat Lappi Vapaaksi- tapahtumaan. Kysymyksiin vastasi yhteensä 12 nuorta, kuten jo aikaisemmin tuli todettua. Kysymyksessä 19, kohderyhmältä kysyttiin heidän kokemustaan siitä, miten hyvin heidän nuorisovaltuustonsa sai mielipiteensä kuuluviin Lappi Vapaaksi- tapahtumassa. Kerrattakoon, että tapahtuman merkittävin ohjelmaosio, oli keskustelupaneeli, jossa jokaisen tapahtumaan osallistuneen Lapin nuorisovaltuuston valitsemat edustajat, esittivät kysymyksiään ja huoliaan valtakunnallisesti merkittävissäkin asemassa oleville panelisteille. Enemmistö (42%) vastasi 3, ei hyvin, eikä huo-

nosti. Kuitenkin vain yksi (8%) vastaaja koki nuorisovaltuustonsa saaneen mielipiteensä esiin melko huonosti. Neljä vastaajaa (33%) antoi arvoksi 4 (melko hyvin), kaksi (17%) erittäin hyvin. Puolet vastaajista koki siis nuorisovaltuustonsa saaneen mielipiteensä kuuluviin vähintään melko hyvin, vaikkakin merkittävä osa vastauksista oli neutraaleja.

Kuvio 13. Kuinka hyvin koet vuorovaikutuksen tapahtuneen seuraavien tahojen välillä Lappi Vapaaksi- tapahtuman aikana? (1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin)

Kysymyksessä 20, kysyttiin kuinka hyvin vuorovaikutus toimi eri tahojen välillä tapahtuman aikana. Keskiarvollisesti parhaimmin vuorovaikutuksen vastaajat kokivat tapahtuneen Lapin alueen nuorten välillä (3,8). Lapin alueen, ja muilta paikkakunnalta tulleiden nuorten välillä vuorovaikutuksen koettiin toimineen hieman huonommin, kuitenkin selvästi keskimääräistä paremmin (3,5). Tapahtumaan osallistuneiden nuorten, ja päättävissä elimissä olevien henkilöiden välillä vuorovaikutuksen koettiin olleen heikointa kolmesta vaihtoehdosta, mutta kuitenkin keskimääräistä parempaa (3,3). Vastaukset jakaantuivat yllättävänkin tasaisesti, etenkin nuorten vuorovaikutuksesta puhuttaessa, ottaen kuitenkin huomioon, ettei minkään tahojen välillä koetun vuorovaikutuksen todettu toteutuneen kenenkään mielestä erittäin huonosti. Kysyin myös haastatteluissa, miten nuoret kokivat, että heitä kuunneltiin keskustelupaneeliin, ja niissä käsiteltyihin asioihin liittyen:

”Noo, se meni meidän osalta aika hyvin, että siinä vaikutti siltä että ne tyyppit oikeasti kuunteli ja.. meinaa tehdä sille asialle jotaki. Tai otti tietoonsa sen asian, mutta sitten sitä ei kuitenkaan koskaan tiiä että jääkö se sitten siihen vai lähteekö se siitä eteenpäin. Mutta se ainakin vaikutti hyvältä.”

”No ehkä enemmän just nämä edustajat kuunteli paremmin, suurin osa. Mutta sitten oli niitä, jotka oli vähän silleen että pohjoinen jää sinne ja tulla te tänne ja.. silleen. Että olis voinu ehkä vähän paremmin suunnitella vielä.. että olis menny paremmin perille ehkä se asia.”

H2 totesi kokeneensa, että panelistit kuuntelivat nuorisovaltuuston esittämiä huolia, ja että he ottivat ne vakavasti. Hän ei kuitenkaan tunnu täysin luottavan siihen, että näiden asioiden käsittely lähtisi etenemään. H3 toteaa myös suurimman osan panelistiedustajista kuunnellen nuorisovaltuuston esittämiä asioita, tunteneensa kuitenkin kokeneen, ehkä hieman väheksyvääkin asennetta joiltakin edustajilta.

Kysyin haastateltavilta myös heidän tuntemuksiaan yleisesti ottaen, liittyen Lappi Vapaaksi- tapahtumaan, ja siihen osallistumiseen:

”Yleisesti ottaen erittäin positiivisia ja positiivista olla mukana tässä, ollut pitkä odotus tähän ja sitten kun pääsee kokemaan tämän [oman tehtävän paneelikeskusteluissa], niin voi sanoa että se on samaan aikaan positiivinen kokemus, että on kokenut saaneensa aikaan jotain suurta, ja samalla se on kivi pois sydämeltä että sai tehtyä tämän, pitkään aikaan mietityn tehtävän pois tieltä.”

”Mulle jäi tosi hyvät [tuntemukset], että minusta erittäin hyvin onnistunut tapahtuma. Ja hyvin ollaan myös tuotu tätä pohjoista esille, vaikkei se välttämättä kaikkia näitä hesalaisia niin kauheasti kiinnostanut, mutta.. ollaan ainakin yritetty!”

H1 ja H3 totesivat kumpikin kokeneen tapahtuman, ja siihen osallistumisen positiivisena kokemuksena. H1 kuvailee esim. paneelikeskustelussa toimimisen kokemuksena, jossa on saanut aikaan ”jotain suurta”. H3 kertoo myös tapahtumasta jääneen positiivisia tuntemuksia. Hän myös kuvailee tuntevansa onnistumisen tunnetta liittyen pohjoisen esiintuomiseen, vaikkei asia hänen mukaansa kaikkia osallistujia ”kauheasti kiinnostanutkaan”. Vastauksista saa kuvan, että tapahtuma on saattanut olla haastateltaville hyvinkin voimauttava kokemus.

”No minusta se on tosi tärkeää, että ensinnäkin tuo yhteen nuoria, eri nuorisovaltuustoista.. ja sitten eduskunnassa saa vähäsen käsitystä siitä mitä siellä tapahtuu, ja sitten.. tavallaan ne eduskuntalaiset näkee meitä vähäsen, ja sitten tuota.. tuo keskustelupaneeli ja nämät.. niin siellä sai jakaa niitä omia näkemyksiä, että se oli tosi hyvä minusta.”

H2 koki edellä koetun kaltaiset, monia eri vaikuttajatahoja yhteen saattavat tapahtumat yleisesti ottaen myös tärkeänä, siitäkin syystä, että esim. Lappi Vaapaaksi- tapahtumassa pääsi esittämään asiansa suoraan eduskunnassa vaikuttaville henkilöille, mutta myös sen nuoria yhdistävän vaikutuksensa vuoksi.

5.5 Haastattelut

Haastatteluissa tuli ilmi myös sellaisia ilmiöitä ja havaintoja, joita ei ollut niin luontevaa avata tilastojen yhteydessä. Merkittävin näistä ehkä oli se, kuinka H2 koki koulunsa ilmapiirin paikkakunnassaan tukahduttavana, liittyen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Kysyessäni tekijöistä, jotka vaikuttavat pohjoisen nuoren vaikutusmahdollisuuksiin, käytin esimerkkinä kysymyksen asettelussa mm. ilmapiiriä, joka johtikin lopulta kyseisen tekijän laajempaan käsittelyyn:

”Minun kotikunnassa on aika lailla huono sillä lailla, että koulussa esimerkiksi ei kannata sanoa ääneen poliittisia mielipiteitä välttämättä.. että se on aika kurjalla lailla siellä. Mutta sitten.. heti jos lähtee niinku ulos sieltä, niin monissa paikoissa on paljon helpompi puolustaa sitä mielipidettä, että mie sitten.. tai mie uskon että se johtuu siitä että siellä minun kotikunnassa ollaan aika.. semmosia että jokasella on oma mielipide ja se on sitten niitten mielipide ja sitä ei niinkö muuteta. Ja sitten kun menee semmosiin paikkoihin missä on enemmän ihmisiä jotka on kans vaikka joissain politiikkajutuissa matkassa.. niin silloin on helpompi jakkaa mielipitteitään, lähteä levittämään omaa mielipidettään.. mitä haluaa vaikuttaa.”

H2 aloittaa kuvailemalla, ettei hänen koulussaan kannata sanoa ääneen omia mielipiteitään. Vastaavasti hän kokee kotikunnasta poistuessaan oman mielipiteensä puolustamisensa helpommaksi. Hän arvelee eräänlaisen itsepäisyyden olevan pääsyy, miksi erilaisten mielipiteiden käsittely hänen kotikunnassaan on vaikeaa. Koska edellä kuvaillut seikat vaikuttivat mielenkiintoisilta, jatkoin kysymällä, tukeeko itse koulu silti yhteiskunnallista vaikuttamista:

”No se on vähän että.. siellä ei kannata nostaa kauheasti niinku omia poliittisia mielipiteitään, että pysyy semmoisella hiljaisella linjalla, että.. ei kommentoi politiikkaan mitään, niin se on ehkä.. paras. Ja sitten meillä sattuu olemaan semmoinen, vähän hullumpi yhteiskunnan opettajakin vielä, niin sitten niinkuin välttelee sitä.. Sitten jos on vaikka tahtomassa sinne

jonkun politiikon, niinku kyläilylle, niin meillä se mennee siihen että tulee joku väittely siellä.. siitä sitten vähän vetäytyy ulkopuolelle tuommosesta.”

H2 aloittaa kuvailemalla jälleen, kuinka hänen kouluympäristössään on parempi olla kommentoimatta poliittisiin asioihin. Hän kokee myös esimerkiksi poliitikkojen kutsumisen kouluvierailulle vaikeaksi, asian johtaessa helposti riitatilanteisiin.

”Jos sie niinku myönnyt yhteen poliittiseen niinku juttuun, niin siitä voi saada kuvan että sie myönnyt sitten niihin muihinkin, että se on sitten niinku parempi vain niinku töissä ja koulussa ja kaikessa tämmösessä niinku.. että on vain ihan niinku hiljaa että.. ei niinku.. politiikka ei niinku kuulu siihen.. siihen töihin tai kouluun.”

H2 toteaa poliittisten mielipiteiden ilmaisun kotipaikkakunnallaan johtavan helposti leimaantumiseen, jos myöntyy tiettyyn poliittiseen mielipiteeseen, niin henkilön nähdään sitten helposti myös ”myöntävän sitten niihin muihinkin”. Mikä on myös huomionarvoista, on H2:n toteamus, missä hän mainitsee poliittisista asioista vaikenemisen parhaaksi vaihtoehdoksi kouluympäristön lisäksi, myös työympäristössä, ja muissakin, silti tarkemmin määrittelemättömissä ympäristöissä. Kysyttäessä ilmiön aikavälistä, H2 vastasi:

”Mie vähän niinkö epäilen että se on kärjistynyt nyt muutaman vuoden aikana vähän pahemmaksi, mutta mie sitten en taas tiiä että.. olenko mie vain semmosessa ikäryhmässä, että siellä sattuu nyt olemaan lukiossa nyt kauheasti semmosia ihmisiä, jotka on tavallaan eri kannalla.. että jokainen on niinku niin erilainen, että jos.. niinku nyt muutama vuosi sitten, meidän kunnassa oli semmoinen poliittinen juttu, jossa ihmiset vähän niinkuin jakautui muutamaan eri mielipiteeseen, niin sen jälkeen me ollaan vähän niinku koulussakin oltu hiljaa. Mutta se on.. mie katoin vuosi sitten, sinne tuli semmonen yks tyttö, jolla oli poliittisesti.. sen vanhemmat oli niinku jotenkin eri mieltä.. niin se oli ensin yksin kauan aikaa koulussa, koska.. sehän tulee niinku vanhemmista, vanhemmista näkyy lapsiin niitten poliittiset mielipiteet, niin jätetään niinku ulkopuolelle sellaiset joista tietää että niillä on semmoset vanhemmat. Se on ihan hullua.”

Hän koki ilmiön pahentuneen tarkemmin määrittelemättömästä poliittisesta tapahtumasta hänen kotikunnassaan, jossa asukkaiden mielipiteet jakautuivat muutamaan eri leiriin. Hän myös kuvailee kuinka kouluun saapuneen, ilmeisesti uuden oppilaan, oli pitkään vaikea löytää kavereita kouluympäristöstä, koska hänen vanhempien tiedettiin edustavan tiettyä poliittista kantaa. Ilmiö on huoles-

tuttava, sillä peruskouluja nuorisotyön lisäksi, pidetään merkittävänä toimintaympäristöinä demokratian toteuttamiselle ja kansalaisena kasvamiselle. Jopa yhteiskuntaan liittymisen kyvyn, todetaan perustuvan myönteisille kokemuksille perheessä ja koulussa. Nuorisotyön ympäristöjen lisäksi, juurikin koulu yhteisöt ovat tärkeitä sosiaalisia maailmoja lasten ja nuorten demokraattisen osallistumisen edellyttämien taitojen ja psyykkisten valmiuksien kehittämiseksi. Edellytyksenä edellä mainittujen seikkojen toteutumiseksi, koulujenkin toiminnan pitäisi luoda edellytyksiä aktiiviselle ja myönteiselle osallistumiselle. Demokratiakasvatuksen punaisena lankana pidetäänkin mahdollisuuksia osallisuuteen, hyväksytyinä jäsenenä yhteisössä, sekä mahdollisuutta toimia aktiivisena vaikuttajana mahdollisimman monissa tilanteissa. (Vesikansa 2002, 21-22.) Näiden seikkojen toteutumisen voi nähdä melko uhatuksi haastatellun kuvailusta päätellen hänen kotikunnassaan.

Myös H1:llä oli selkeä näkemys koulu ympäristöjen tärkeydestä vaikuttamista kehittävän ilmapiirin luomiselle:

”Vois sanoa että yks tärkeä vaikuttaja on myös etenkin kouluissa se että, kouluissa saa silleen optimistisen ajatuksen vaikuttamisesta, optimistisen ajatuksen omasta mielipiteestä ja ajatuksistaan ja niiden vaikutuksista.. niin yleisesti nuorten ilmapiiri lähtee niitten lähimmäisistä, omista kavereista ja tutuista, opettajista, vanhemmista.. niissä tapauksissa vois sanoa että niistä kaikista.. mitä enemmän on niinkuin semmoinen tila missä ihminen voi uskoa itseensä.. niin sitä paremmin pystyy myös silloin uskomaan siihen että pystyy vaikuttamaan.. ja niin runolliselta kuin se kuulostaakin niin jopa uskomalla itseensä voi päästä jopa yllättävän pitkälle.”

H1 pitää tärkeänä, että nimenomaisesti koulu ympäristö voi tarjota optimistisen ajatuksen ja kokemuksen vaikuttamisesta ja omien mielipiteiden ja ajatusten vaikutuksista. Hän myös toteaa nuorten ilmapiirin yleisesti muodostuvan lähimmäisten ja kavereiden, vanhempien ja opettajien tarjoamasta vaikutus ympäristöstä. Mitä enemmän nuoren uskoa itseensä voidaan tukea, samalla myös nuori pystyy paremmin uskomaan voivansa vaikuttaa. H3:n antama vastaus ilmapiiristä asettaa ehkä myös hänenkin kotikunnassaan edellä mainittujen tekijöiden toteutumisen kyseenalaiseksi:

”Niin no, minusta meillä on ihmiset aika skeptisiä, tai ainakin nuoret ihmiset. Että tavallaan siellä tarvitaan sellaista rohkeutta, jos haluaa ilmaista oman mielipitteensä.”

H3 toteaa, että hänen kotikunnassaan nuoret tarvitsevat tietynlaista rohkeutta halutessaan ilmaista oman mielipiteensä. Hän myös toteaa kotikuntansa nuorten olevan ”aika skeptisiä”. Asia on sellainen, mistä olisi myös ollut mielenkiintoista kysyä enemmänkin, en vain hieman hektisessäkin haastattelutilanteessa ymmärtänyt tarttua tähän seikkaan tarkemmin.

Yhdessä haastattelussa sivuttiin myös hieman tuntemuksia saamelaisen vaikuttamisesta. Haastateltu kuvaili saamelaisten vaikuttamisen saamelaisten asioihin olevan helpompaa kuin suomalaisen vaikuttamisen suomalaisten asioihin, pääosin pienen väestömäärän ja kompaktimpien sosiaalisten verkkojen ansiosta. Valtakunnallisiin asioihin tällä ei kuitenkaan haastateltavan mukaan ollut juuriakaan merkitystä. Asiaa olisi ollut mielenkiintoista tutkia silti tarkemminkin, mutta aihe olisi jo vaatinut eriytetymmän tutkimuksen ja laajemman tutkimusryhmän.

6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Lapin alueen nuorten vaikutusmahdollisuudet yleisellä tasolla koettiin kyselyn ja haastattelujen perusteella ehkä astetta huonommiksi, kuin esimerkiksi etelän kasvukeskuksissa asuvilla nuorilla, joskin nuorilta löytyy silti luottoakin omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Toimivimmiksi vaikutuskeinoiksi pohjoisen nuorten näkökulmasta nousivat lähtökohtaisesti paikalliseen vaikuttamiseen liittyvät vaikuttamisen keinot. Varsinkin nuorisovaltuustot/neuvostot nähtiin sekä kyselyssä, että haastatteluissa parhaimmiksi vaikutuskanaviksi nuorelle. Myös vaaleissa äänestäminen koettiin kuuluvan toimivimpien vaikutuskeinojen joukkoon. Vaikka eroa ei niin merkittävästi tullutkaan, kuntavaaleja pidettiin kuitenkin parempana vaikutuskeinona kuin eduskuntavaaleja. Myös kansalaisaloitetta pidettiin jokseenkin hyvänä, samoin sosiaalisen median kautta vaikuttamista. Mielenosoitukset/aktivismi sen sijaan nähtiin kyselyn perusteella monella tasolla selvästi huonona vaikutuskeinona, johon myös pohjoisessa asumisen koettiin vaikuttavan selvästi negatiivisesti. Vaikka valtakunnallisissakaan mittauksissa mielen-

osoituksia ja aktivismia ei varsinaisesti koettu toimivana vaikutuskeinona, ero on silti melko suuri. Tosin, suurin osa kyselyssä listatuista vaikutuskeinoista koettiin keskimääräistä heikommiksi valtakunnallisiin mittauksiin verrattuna.

Välimatkat nousivat haastatteluissa ongelmaksi Lapin alueen nuorten vaikuttamiseen liittyen. Välimatkojen nähtiin myös vaikuttavan selvästi negatiivisesti pohjoisen nuoren verkostoitumismahdollisuuksiin. Kummassakin asiassa merkittäväksi tekijäksi nousi asutuskeskusten merkitys, sillä monet nuorten vaikuttamista ja verkostoitumista edistävät tekijät ja tahot (nuorisovaltuustot, nuorisotilat, järjestöt ym.), ovat keskittyneitä, ja paremmin saatavilla juurikin asutuskeskusten alueilla asuville kuntalaisille. Asiassa on tärkeä ottaa huomioon myös pohjoisten kuntien vähäisempi väestötiheys, yhdistettynä suuriin pinta-aloihin. Internetin ja sosiaalisen median merkitys vaikuttamisessa ja verkostoitumisessa korostuivat sekä kyselyssä, että haastatteluissa, etenkin puhuttaessa nuorista, jotka asuvat asutuskeskusten ulkopuolella.

Pohjoisen pienemmän asukasmäärän voi haastattelujen perusteella nähdä myös etuna. Ainakin paikallisella tasolla vaikuttamisen koettiin voivan olevan jopa helpompaa ympäristössä, missä vaikuttajan näkemyksen ja äänen ei tarvitse saavuttaa niin montaa kuulevaa korvaa. Nuoren ei välttämättä tarvitse myöskään kilpailla oman äänen esille saamisesta muiden nuorten kesken samalla lailla, kuin isommissa kunnissa. Pienen asukasmäärän voi myös nähdä helpottavan sosiaalisten verkostojen alueellisen kattavuuden nostamisessa. Kun ”kaikki tuntevat kaikki”, nuoren vaikuttaminen voi olla helpompaa ja tehokkaampaa rakenteeltaan pienemmässä sosiaalisessa ympäristössä. Myös verkostoitumisen arveltiin samoista syistä olevan paikallisella tasolla tässä mielessä helpompaa.

Sen sijaan valtakunnallisella tasolla vaikuttamisen, koettiin olevan paljon hankalampaa, vaatien myös jopa ”hieman onnea”. Valtiollisten tason päättävien elimien ei myöskään nähty välttämättä ottavan tasavertaisesti Lapin alueen nuorten asioita huomioon. Yksi haastateltava kertoi myös kokeneen ajattelua, että Lapin nuoren pitäisi muuttaa etelämmäs, jos hän haluaa vaikuttaa paremmin. Kotipaikkakunnalla koettiin kyselyn perusteella kuitenkin olevan melko suurtakin merkitystä pohjoisen nuorelle. Vaikka kaikki vastanneet eivät pitäneetkään koti-

paikkakunnallaan asumista tärkeänä, selvästi suurin osa ei silti näkisi pelkätään parempia vaikutusmahdollisuuksia syynä poismuuttoon. Perinteiset edustukselliseen demokratiaan liittyvät vaikutusmuodot kuitenkin näyttäytyivät yleisellä tasolla vielä suunnilleen toimivimpina vaikutuskeinoina Lapin nuorille, ollen myös valtakunnallisiin tilastoihin verrattuna lähes samoilla tasoilla.

Haastatteluissa ilmeni myös vaikuttamisen kannalta ikävä ilmiö, liittyen ilmapiiriin vaikuttamisen ja poliittisten mielipiteiden ympärillä. Yksi haastatelluista koki, ettei varsinkaan hänen kotikuntansa kouluympäristössä voinut käydä tervettä mielipiteenvaihtoa poliittisten aiheiden ympärillä. Hän näki ilmiön koskevan yleisesti myös kotikuntansa aikuisiakin, ja vanhempien tiettyjen poliittisten mielipiteiden vuoksi oli esiintynyt jopa jonkinasteista syrjintää kouluympäristössä. Kotikunnan ulkopuolella tapahtuvan vaikuttamisen, haastateltu koki jopa vapauttavaksi. Ilmiön voinee helposti ajatella toimivan voimakkaammalla tasolla pienellä paikkakunnalla, missä sosiaaliset verkostot ovat pienet, eikä jokapäiväisessä elämässä ole välttämättä juurikaan mahdollisuuksia liikkua näiden verkostojen ulkopuolelle, toisin kuin esimerkiksi suuremmissa kasvukeskuksissa, missä esim. nuoren ikäluokka ei välttämättä ole jo kokonaan edustettuna vaikkapa yhden koulurakennuksen sisällä. Pienen paikkakunnan merkitys voi olla havaittavissa haastatellun toteamuksessa, jossa hän kokee ongelman koskevan myös esim. työympäristöjä. Ilmiö on myös sen tasoinen, että sen luulisi kiinnostavan sekä haastatellun kotikunnan päättäjiä, että myös koulujen henkilöstöä. Tässä suhteessa voikin törmätä tutkimuksen kannalta mielenkiintoiseen ongelmaan. Vaikka ongelma saattaisikin olla jo yleisemmin kunnan tiedossa, voisi ongelman esiintuminen auttaa sen käsittelyssä. En kuitenkaan tutkimuseettisistä näkökulmista johtuen (lähinnä haastatellun anonymiteetin varmistamiseksi) koe, että voisin täysin ongelmitta kertoa, minkä kunnan ongelmasta on kyse.

Verkostoitumisen nähtiin sekä tärkeänä asiana, että myös asiana, jossa on vielä varaa kehittää. Verkostoitumisen ei nähty yleisellä tasolla toimivan pohjoisessa varsinaisesti hyvin, ja etenkin verkostoitumista lisääviä tapahtumia toivottiin lisää. Verkostojen ylläpitämisen todettiin haastatteluissa kuitenkin haasteelliseksi oletettavasti välimatkojen vuoksi, yhden haastatellun todetessa ihmisten konkreettisen näkemisen ja tapaamisen olevan kuitenkin hyvin tärkeä asia verkostoitumisen onnistumiseksi ja verkkojen vakinaistumisen takaamiseksi. Lapin olo-

suhteiden vuoksi sosiaalinen media ja internet koettiin etenkin verkostoitumisen kannalta hyvin tärkeiksi.

Paikallisten toimijoiden koettiin toimivan paremmin verkostoitumisen edistämisessä. Myös tahot, joiden koettiin ensisijaisesti sellaisina, joilla pitäisi olla suurin vastuu nuorten verkostoitumisen edistäjinä, olivat myös enimmäkseen paikallisen tason toimijoita. Suurinta vastuuta verkostoitumisen onnistumiselle annettiin nuorisotoimille, kouluille ja kunnille, mikä on tärkeää ottaa huomioon myös yhteisöpedagogin ammattialan näkökulmasta, kyseisten toimijoiden ollessa melko todennäköisiä toimintaympäristöjä yhteisöpedagogille. Verkostoitumista edistävinä tekijöinä nähtiin myös mm. nuorisotilojen ja nuoriso-ohjaajien riittävä määrä kunnassa, mutta myös etenkin vapaa liikkuvuus EU-alueen sisällä nähtiin merkittävänä verkostoitumista edistävänä tekijänä.

Lappi Vapaaksi- tapahtuma Helsingissä koettiin myös haastattelujen perusteella monella tavalla tärkeäksi kokemukseksi. Haastatellut kokivat Lapin ja Helsingin nuorisovaltuustojen, poliitikkojen ja muiden merkittävässä asemassa olevien henkilöiden saattamisen yhteen tilaan keskustelemaan ja vaihtamaan ajatuksia toimivana väylänä tuoda konkreettisesti omia ajatuksiaan sekä muille nuorille, että päättävälle tahoille. Vaikka tapahtumaan valmistautuminen koettiin ehkä raskaaksi ja paineistavaksi, jokainen haastateltu koki kuitenkin tapahtumaan osallistumisen hyvin vahvaksi, ja positiiviseksi kokemukseksi.

Tutkimuksessa, ja sen tulosten analysoinnissa on kuitenkin ehkä otettava merkittävänäkin tekijänä se seikka, että kohderyhmänä toimi juurikin nuorisovaltuustojen nuoret. Vaikka ei olekaan syytä epäillä, etteivätkö nuorisovaltuustoissa toimivat nuoret näkisi syystäkin nuorisovaltuustoja myös toimivimpina vaikutuskeinoina pohjoisen nuorelle (valtakunnallisiin tutkimuksiin peilaten), esim. nuorisovaltuustojen, tai yleensäkin yleisimpien vaikutuskeinojen ulkopuolella toimiva nuori olisi saattanut kokea asian hyvinkin toisin. Potentiaalia laajemmalle jatkotutkimukselle voisikin olettaa löytyvän, missä esim. nuoria haastateltaisiin monenlaisten toimintaryhmien sisältä, myös sellaisten jotka eivät ole aktiivisesti vaikuttamassa. Samalla voisi myös olla mielenkiintoista selvittää, esim. nuorten yleistä tietoutta mahdollisista vaikutuskeinoista. Pohjoisen nuoren vaikutusmahdollisuuksia voisi myös vielä erikseen tarkentaa esimerkiksi saamelai-

siin nuoriin, ja heidän kokemuksiinsa mahdollisuuksista yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

LÄHTEET

- Alasuutari, Pertti 1999. Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Andersson, Jari 2007. Vammala – Lasten ja nuorten kunta? Lasten ja nuorten osallisuus päätöksenteossa. Teoksessa Anu Gretschel & Tomi Kiilakoski (toim.) 2007. Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Hakapaino, 158-173.
- Aula, Maria Kaisa 1993. Miten saada nuoret mukaan päätöksentekoon? Teoksessa Maanantaiseura – valtioneuvoston kulttuurihanke 1993. Nuorten tulevaisuuskuvia. Helsinki: Painatuskeskus Oy, 48.
- Eskelinen, Teppo & Gellin, Maija & Gretschel, Anu & Junttila-Vitikka, Pirjo & Kiilakoski, Tomi & Kivijärvi, Anu & Koskinen, Sanna & Laine, Sofia & Lundbom, Pia & Nivala, Elina & Sutinen, Riikka 2012. Lapset ja nuoret kansalais-toimijoina. Teoksessa Anu Gretschel & Tomi Kiilakoski (toim.) 2012. Demokratiaoppitunti – Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Helsinki: Hakapaino, 213-248.
- Gordon, David 2003. The Cost, Consequences and Morality of War in Iraq. Radical Statistics (Issue 84) 2003, 49-68. Viitattu 31.3.2017.
<http://www.radstats.org.uk/no084/Gordon84.pdf>
- Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Porvoo: Bookwell Oy.
- Holopainen, Martti & Pulkkinen, Pekka 2012. Tilastolliset menetelmät. 5.-7. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Horelli, Liisa & Kyttä, Marketta & Kaaja, Mirikka 2002. Lasten ja nuorten osallistumista tukevia menetelmiä. Teoksessa Anu Gretschel (toim.) 2002. Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina – Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Kuntatalon paino, 31-47.
- Jauhiainen, Signe 2013. Pikkukaupunkeja ja reunakuntia – Työssäkäyntialueiden ulkopuoliset kunnat kuntauudistuksessa. Helsinki. Pellervon taloustutkimus. PTT raportteja 243. Viitattu 5.5.2017.
<http://www.ptt.fi/media/wp/rap243.pdf>
- Jamieson, Kathleen Hall & Cappella, Joseph N. 2008. Echo Chamber – Rush Limbaugh and the Conservative Media Establishment. New York: Oxford University Press. Viitattu 24.4.2017.
https://books.google.fi/books?id=139Oa4MOsAgC&pg=PA75&hl=fi&source=gbs_toc_r&cad=4#v=onepage&q&f=false
- Joensuu, Mika 2011. Nuoret verkossa toimijoina. Teoksessa Merikivi, Timonen, Tuuttila (toim.) 2011. Sähköä ilmassa – Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Unigrafia, 14–22.
- Kananen, Jorma 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Kiilakoski, Tomi 2007. Kommentti-lehden kolumni 24.5.2007. Missä pohjoisen nuoret näkyvät? Viitattu 5.5.2017.
<http://www.kommentti.fi/kolumnit/miss%C3%A4-pohjoisen-nuoret-n%C3%A4kyv%C3%A4t>

- Kiilakoski, Tomi 2016. I am fire but my environment is the lighter. A study on locality, mobility, and youth engagement in the Barents region. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Viitattu 24.3.2017.
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/i_am_fire_but_my_environment_is_the_lighter.pdf
- Kuntalaki 410/2015. Viitattu 29.3.2017.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410>
- Lapin Liitto 21.3.2011. Väestönmuutokset Lapin maakunnassa 1951-2011 (tammi-helmikuu). Viitattu 5.5.2017.
http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=52584&name=DLFE-7502.pdf
- Lohi, Santeri 2014. Nuorisovaltuustojen kirjaaminen kuntalakiin. Teoksessa Sami Myllyniemi 2014. Vaikuttava osa – Nuorisobarometri 2013. Helsinki: Hakapaino, 111-113. Viitattu 3.5.2017. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2014/02/Nuorisobarometri_2013_lowres1.pdf
- Myllyniemi, Sami 2014. Vaikuttava osa - Nuorisobarometri 2013. Helsinki: Hakapaino. Viitattu 3.5.2017. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2014/02/Nuorisobarometri_2013_lowres1.pdf
- Niittyvuopio, Laura-Maija 2012. Saamelaisnuoret Suomessa – seminaari 10.10.2012. Viitattu 5.5.2017.
http://www.samediggi.fi/nuorat/index.php?option=com_content&view=article&id=51%3Aonko-saamelaisnuorilla-mahdollisuuksia-vaikuttaa-omiin-asioidensa&catid=7%3Aasaamelaisnuoret-suomessa-seminaari-&Itemid=46&lang=fi
- Nikkilä, Juha 2002. Nuorisovaltuustot yhteiskunnallisina osallistumismuotoina – pikkupoliitikkoja vai vapaita vaikuttajia? Teoksessa Anu Gretschel (toim.) 2002. Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina – Artikkeleita osallisuudesta. 1. painos. Helsinki: Kuntatalon paino, 63-75.
- Nuorisolaki 1285/2016. Viitattu 30.3.2017.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- Perustuslakivaliokunnan mietintö 3/2014 vp. Viitattu 2.5.2017.
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/pevm_3+2014.pdf
- Ronkainen, Jussi 2012. Nuoret ja politiikka vuoden 2011 eduskuntavaaleissa ja vuoden 2012 presidentinvaaleissa. Teoksessa Jussi Ronkainen (toim.) 2012. Nuoret ja ääni – Nuoret eduskuntavaaleissa 2011. 7-14. Viitattu 31.3.2017.
https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/Nuoret_ja_xni_II_verkkoversio.pdf
- Saamelaiskäräjät 2014. Saamelaiset Suomessa. Viitattu 5.5.2017.
http://www.samediggi.fi/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=105&Itemid=174&lang=finnish
- Suomen perustuslaki 731/1999. Viitattu 29.3.2017.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Eduskuntavaalit (verkkojulkaisu).
 ISSN=1799-6252. 2015. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu: 3.4.2017.
http://www.stat.fi/til/evaa/2015/evaa_2015_2015-04-30_tie_001_fi.html

- Valtioneuvoston demokriatiapoliittinen selonteko 2014. Avoin ja yhdenvertainen osallistuminen. Helsinki: Oikeusministeriö, julkaisuja 14/2014. Viitattu 2.5.2017.
http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1394630106756/Files/OMSO_14_2014_Demokr_seloteko_2014_SU_70_s.pdf
- Vesikansa, Sari 2002. Demokratia kouluissa ja nuorisotyössä. Teoksessa Anu Gretschel (toim.) 2002. Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina – Artikkeleita osallisuudesta. 1. painos. Helsinki: Kuntatalon paino, 11-30.
- Wass, Hanna & Borg, Sami 2012. Äänestysaktiivisuus. Teoksessa Sami Borg (toim.) 2012. Muutosvaalit 2011. 97-115. Viitattu 1.3.2017.
http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/162012muutosvaalit2011/Files/OMSO_16_2012_Muutosvaalit_2011_352_s.pdf

LIITTEET

Liite 1. Webropol-kysely nuorisovaltuustojen/neuvostojen jäsenille.

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Lapin nuorisovaltuustojen nuorten kokemukset yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa ja verkostoitumisessa

Tämän kyselyn on osa Humanistiselle ammattikorkeakoululle suoritettavaa opinnäytetyötäni, jonka tarkoituksena on selvittää Lapin nuorten kokemuksia ja tunteita yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja verkostoitumiseen liittyen Helsingissä 24.-26.11. järjestettyä Lappi Vapaaksi- tapahtumaa sivuten. Myös he, jotka eivät olleet tapahtumassa paikalla voivat myös osallistua kyselyyn. Kysely on ensisijaisesti suunnattu Lapin alueen nuorisovaltuustojen/neuvostojen jäsenille.

Kyselystä saatavaa aineistoa käytetään ainoastaan aiheeseen liittyvään opinnäytetyöhön. Kysely, ja sen tulokset julkaistaan opinnäytetyössäni, ettei vastauksista voi päätellä vastaajien henkilöllisyyttä.

1. Perustietoa: *

Ikä

Tämänhetkinen koulutusaste (peruskoulu, lukio, ammattikoulu yms.)

2. Kuinka hyvin koet henkilökohtaisesti pystyväsi vaikuttamaan yhteiskuntaan ympärilläsi? *

1 = Hyvin vähän 1 2 3 4 5 5 = Hyvin paljon

3. Koetko yleisellä tasolla että vaikutusmahdollisuudet paikkakunnallasi ovat yhdenvertaisia muuhun maahan nähden? *

- kyllä
 ei

4. Koetko, että vaikutusmahdollisuudet nuorten kesken paikkakunnallasi ovat yhdenvertaisia? *

- kyllä
 ei

5. Kuinka toimiviksi koet seuraavat vaikutuskeinot? (1= erittäin huonoksi - 5= erittäin hyväksi) *

	1	2	3	4	5
Äänestäminen eduskuntavaaleissa	☐	☐	☐	☐	☐
Äänestäminen kuntavaaleissa	☐	☐	☐	☐	☐
Addressit	☐	☐	☐	☐	☐
Kansalaisaloite	☐	☐	☐	☐	☐
Mielenosoitukset/aktivismi	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaskunnan hallitus tms.	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisovaltuustot/neuvostot	☐	☐	☐	☐	☐
Mielipidekirjoitukset	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media (esim. YouTube, Snapchat, Facebook)	☐	☐	☐	☐	☐

6. Helpottaako tai vaikeuttaako kotikunnassasi asuminen edellisiä vaikutuskeinoja? (1= Vaikeuttaa huomattavasti - 5= Helpottaa merkittävästi) *

	1	2	3	4	5
Äänestäminen eduskuntavaaleissa	☐	☐	☐	☐	☐
Äänestäminen kuntavaaleissa	☐	☐	☐	☐	☐
Addressit	☐	☐	☐	☐	☐
Kansalaisaloite	☐	☐	☐	☐	☐
Mielenosoitukset/aktivismi	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaskunnan hallitus tms.	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisovaltuustot/neuvostot	☐	☐	☐	☐	☐
Mielipidekirjoitukset	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media (esim. YouTube, Snapchat, Facebook)	☐	☐	☐	☐	☐

7. Miten hyvin arvelet voivasi vaikuttaa seuraavissa toimintaympäristöissä? (1= erittäin huonosti - 5= erittäin hyvin) *

	1	2	3	4	5
Oppilaskunnan hallitus tms.	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisovaltuusto/neuvosto	☐	☐	☐	☐	☐
Koulu	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisotila	☐	☐	☐	☐	☐
Kotikunta	☐	☐	☐	☐	☐
Kotimaa	☐	☐	☐	☐	☐

Järjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikka (esim. kesätyö)	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media	☐	☐	☐	☐	☐

8. Oletko ollut mukana vaikuttamassa/käyttänyt seuraavia vaikutuskeinoja? *

	kyllä	ei
Äänestäminen eduskuntavaaleissa	☐	☐
Äänestäminen kuntavaaleissa	☐	☐
Poliittiset nuorisjärjestöt (esim. ollut jäsenenä)	☐	☐
Muut järjestöt	☐	☐
Nuorisovaltuusto/neuvosto	☐	☐
Oppilaskunnan hallitus	☐	☐
Addressit ja mielipidekirjoitukset	☐	☐
Kansalaisaloite	☐	☐
Mielenosoitukset/aktivismi	☐	☐
Sosiaalinen media	☐	☐

9. Kuinka todennäköisenä pidät vaikuttamista seuraavissa asioissa tulevaisuudessa? (1= erittäin epätodennäköisenä - 5= erittäin todennäköisenä) *

	1	2	3	4	5
Äänestäminen eduskuntavaaleissa	☐	☐	☐	☐	☐
Äänestäminen kuntavaaleissa	☐	☐	☐	☐	☐
Poliittiset nuorisjärjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Muut järjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisovaltuusto/neuvosto	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaskunnan hallitus	☐	☐	☐	☐	☐
Addressit	☐	☐	☐	☐	☐
Kansalaisaloite	☐	☐	☐	☐	☐
Mielenosoitukset/aktivismi	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media	☐	☐	☐	☐	☐

10. Miten hyvin koet seuraavien toimijoiden ottavan huomioon nuorille tärkeitä asioita? (1= erittäin huonosti - 5= erittäin hyvin) *

	1	2	3	4	5
Eduskunta	☐	☐	☐	☐	☐

Kunnanvaltuusto	☐	☐	☐	☐	☐
Koulut	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaskuntien hallitukset	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisovaltuustot/neuvostot	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisotoimet	☐	☐	☐	☐	☐
Poliittiset nuorisjärjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorille suunnatut järjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Muut järjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Valtiollinen media	☐	☐	☐	☐	☐
Paikallinen media	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median käyttäjät (esim. tubettajat)	☐	☐	☐	☐	☐

11. Kuinka tärkeänä koet asumisen kotipaikkakunnassasi? *

En lainkaan tärkeänä 1 2 3 4 5 Todella tärkeänä

12. Olisitko valmis muuttamaan kotipaikkakunnaltasi parempien vaikutusmahdollisuuksien vuoksi? *

- Kyllä
- En

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Lapin nuorisovaltuustojen nuorten kokemukset yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa ja verkostoitumisessa

13. Kuinka tärkeäksi koet verkostoitumisen (1= en ollenkaan tärkeäksi - 5= todella tärkeäksi) *

	1	2	3	4	5
oman paikkakunnan nuorien välillä	☐	☐	☐	☐	☐
oman paikkakunnan ulkopuolisten nuorien kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
ulkomaalaisten nuorien kanssa	☐	☐	☐	☐	☐

14. Millaisiksi koet yleisesti ottaen kotipaikkakuntasi nuorten verkostoitumismahdollisuudet? *

	1	2	3	4	5
(1= erittäin huonoiksi 5= erittäin hyväksi)	☐	☐	☐	☐	☐

15. Kuinka hyvin koet seuraavien tekijöiden toimivan nuorten verkostoitumisen edistämässä? (1= erittäin huonosti - 5= erittäin hyvin) *

	1	2	3	4	5
Koulu	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisotoimet	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta	☐	☐	☐	☐	☐
Järjestöt (esim. 4H)	☐	☐	☐	☐	☐
Valtio	☐	☐	☐	☐	☐
Valtiollinen media	☐	☐	☐	☐	☐
Paikallinen media	☐	☐	☐	☐	☐

Sosiaalisen median toimijat (Facebook, YouTube ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Työnantajat (esim. kesätyö)	☐	☐	☐	☐	☐

16. Kuinka suuri panostus seuraavilla tahoilla pitäisi olla verkostoitumisen edistämiseksi? (1= todella pieni - 5= todella suuri) *

	1	2	3	4	5
Koulu	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisotoimet	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta	☐	☐	☐	☐	☐
Järjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Valtio	☐	☐	☐	☐	☐
Media	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median toimijat ja niiden käyttäjät (Facebook, YouTube ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Työnantajat	☐	☐	☐	☐	☐

17. Miten hyvin seuraavat väitteet pitävät paikkansa? (1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin) *

	1	2	3	4	5
Nuorilla on mahdollisuus päästä verkostoitumaan tarpeeksi usein kotikunnassani	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorten verkostoitumista edistäviä tapahtumia on tarpeeksi kotikunnassani	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostoituminen nuorten välillä on laadukasta kotikunnassani	☐	☐	☐	☐	☐
Kouluni edistää verkostoitumista (esim. opiskelijavaihtojen ja tapahtumien kautta)	☐	☐	☐	☐	☐
Kotikuntani koulut ja nuorisotoimi tekevät yhteistyötä keskenään	☐	☐	☐	☐	☐
Kotikuntani koulu, nuorisotoimi ja muut paikalliset toimijat tekevät yhteistyötä keskenään	☐	☐	☐	☐	☐
Valtio, tai valtiotason projektit tukevat verkostoitumista kotikunnassani	☐	☐	☐	☐	☐

18. Millä tavalla koet seuraavien tekijöiden vaikuttavan Lapin nuorten verkostoitumismahdollisuuksiin (1= vaikuttavat hyvin negatiivisesti, 5= vaikuttavat hyvin positiivisesti) *

	1	2	3	4	5
Suuret välimatkat	☐	☐	☐	☐	☐
Suuri kotikunta	☐	☐	☐	☐	☐
Pieni kotikunta	☐	☐	☐	☐	☐
Kotikunnalle varatut resurssit	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorten suuri lukumäärä kunnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorten pieni lukumäärä kunnassa	☐	☐	☐	☐	☐

Asuinalueella on nuorisotila	☐	☐	☐	☐	☐
Kotikunnassani on riittävästi nuoriso-ohjaajia	☐	☐	☐	☐	☐
Koulu tukee opiskelijavaihtoa	☐	☐	☐	☐	☐
Koulu tekee yhteistyötä nuorisotyön ja paikallisten toimijoiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Kotikunnalla on paikallinen media	☐	☐	☐	☐	☐
Ilmapiiri nuorten ympärillä kotikunnassasi	☐	☐	☐	☐	☐
Ilmapiiri aikuisten ympärillä kotikunnassasi	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaa liikkuvuus EU-alueella	☐	☐	☐	☐	☐

19. Kuinka hyvin koit nuorisovaltuustosi saaneen mielipiteensä kuuluviin Lappi Vapaaksi - tapahtuman aikana?

1 2 3 4 5
 (1= erittäin huonosti 5= erittäin hyvin)

20. Kuinka hyvin koet vuorovaikutuksen tapahtuneen seuraavien tahojen välillä Lappi Vapaaksi - tapahtuman aikana? (1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin)

	1	2	3	4	5
Tapahtumaan osallistuneiden nuorten ja päättävissä elimissä olevien henkilöiden välillä välillä	☐	☐	☐	☐	☐
Lapin alueen nuorten välillä	☐	☐	☐	☐	☐
Lapin alueen nuorten ja muilta paikkakunnalta tulleiden nuorten välillä	☐	☐	☐	☐	☐